

Ագաթանգեղոս

Պատմութիւն Հայոց

eMatenadaran.

Ագաթանգեղոս Պատմութիւն Հայոց

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24430958

Պատմութիւն Հայոց:
ISBN 9781772468069

Аннотация

Ղազար Փարպեցին ճանաչում է Ագաթանգեղոսի երկը որպէս Հայոց Առաջին պատմութիւն, որը միաժամանակ Գրիգորիսի գիրք է: Կարելի է ենթադրել, թէ վերջին խորագիրը պայմանաւորուած է վարքային խմբագրութեանը պատկանելու պարագայով: Երկի մեզ հասած ազգային խմբագրութեան բովանդակութիւնը կազմում է Հայոց Խորով թագաւորի պատերազմը Սասանեան Արտաշիւր Պապական թագաւորի հետ, «Խորովի» սպանութիւնը Անակ Պարթեւի կողմից, թագաւորի եւ սպանողի ժառանգների փախուստը Յունաց կողմերը, նրանց հանդիպումը եւ Հայաստան գալը, Գրիգորի հաւատարմութիւնը քրիստոնէայ հաւատին եւ դատապարտութիւնը, շոփսիմեանց կոյսերի ժամանումը Հայաստան եւ վկայութիւնը, Տրդատի կերպարանափոխութիւնը, Գրիգորի՝ վիրապից դուրս գալը, Հայոց երկրի դարձը իր մանրամասնութիւններով: Հետագայում աշխատութեան մէջ է մուծուել Գրիգոր Լուսաւորչի վարդապետութեան բաժինը, որը պատկանում է այլ հեղինակի (հայերէնից կատարուած վաղ միջնադարեան վրացերէն թարգմանութիւնը

վերագրում է Հիպոդիտես Բոստրացուն: Վարդապետութիւնը հետագայում ընդարձակուել է ազգային հողի վրայ): Ազաթանգեղոսի Պատմութիւնը, որպէս գրական երկ, տարբեր տեսակների ձուլումաժք է. աւանդական պատմութեան կողքին իրենց վիպական առանձնայատկութիւններով առկայ են վարքագրական պատումներ, որոնք տեղաւորում են՝ ըստ առանձին առանցքների:

Содержание

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ԱԳԱԹԱՆԳԵՂԵԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ	6
ՎԱՐՔ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ	8
Ա	8
Բ	12
Գ	16
Դ	18
Ե	22
Զ	29
Է	32
Ը	47
Թ	51
Ժ	54
ԺԱ	57
ԺԲ	60
ԺԳ	65
ԺԴ	72
ԺԵ	75
ԺԶ	81
ԺԷ	85
ԺԸ	92
ԺԹ	94

Г

98

ГЦ

103

Конец ознакомительного фрагмента.

109

Ագաթանգեղոս Պատմութիւն Հայոց

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ
ԱԳԱԹԱՆԳԵՂԵԱՅ
ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

*Իդձք *բաղձացեալք ցանկալեացն զկամս նաւելոցն ի նաւահանգիստն հասուցանել՝ խնդութիւն է խաղաղութեամբ վասն զի ի մէջ

* ալեացն որ ընդդէմ դառնան մրրկածին աւոյտվքն ի մարտ պատրաստին ընչաքաղցիցն եւ աւգտածարաւեացն ժամ եղեալ բազմաց միաբան սանձեալ թիակաւքն զերիվարս տախտակագործացն *բեւեռակապ երկաթագործացն՝ գմիմեանս քաջալերելով կասկած երկիւղի սրտիւք ի կապոյտ դաշտին ձիարձակ լինին անքայլ գնացիւք անընթաց ոտիւք թռուցեալ ի վերայ ծովուն մկանանց ջուրցն ալեացն կուտակելոց ուր բարկացայտ ալիքն լեռնաձեւ կուտակին մէտ ի մէտ խոնարհին *ըստ *աղեգէտն պատմողին մարմնաքնար Դաւթեան երգոյն *թէ Ելանն

լեռնանան եւ իջանեն դաշտանանա ուր ուրենն ապրեալք ի
ծփանացն ` արշաւանս դնեն յիւրաքանչիւր գաւառս գայս
վեպ

ՎԱՐՔ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ

Ա

Ա. Ընդ նուագել ժամանակաց թագաւորութեանն Պարթեւաց, ի բառնալ տէրութեանն յԱրտաւանայ որդոյ Վաղարշու, ի սպանանել գնա Արտաշրի որդոյ Սասանայ,— որ էր նախարար ոմն ի Ստահր գաւառէ, որ եկեալ միաբանեաց զգաւրս Պարսից, որք լքին խոտեցին մերժեցին անարգեցին գտէրութիւնն Պարթեւաց, եւ հաճեցան հաւանութեամբ ընտրել գտէրութիւնն Արտաշրի որդոյ Սասանայ,— արդ իբրեւ յետ մահուան հասանելոյ գուժիս այտորիկ առ Խոսրով թագաւորն Հայոց,— որ էր երկրորդ տէրութեանն Պարսից, զի որ Հայոց թագաւոր էր՝ նա էր երկրորդ Պարսից տէրութեանն,— արդ՝ թէպէտ եւ վաղու լուեալ զբաւթն՝ ոչ ինչ ժամանեաց հասանել յամբովկ գործոյն պատերազմի իրացն պատրաստութեան: 2 Յետ այտորիկ դարձեալ լինէր յիրացն *եղելոց մեծաւ տրտմութեամբ, զի ոչ եհաս ինչ նմա գործել գործ. ի մեծ ի տրտմութենէն եւ յիրացն վճարելոյ դարձեալ անցեալ եկեալ լինէր յաշխարհ իւր:

3 Արդ՝ ի միւս եւս ի գլուխ տարւոյն սկսանէր Խոսրով

թագաւորն Հայոց գունդ կազմել եւ զար բովանդակել, գումարել զգաւրս Աղուանից եւ Վրաց, եւ բանալ զդրունս Ալանաց եւ զՃորայ պահակին, հանել զգաւրս Հոնաց, ասպատակ դնել ի կողմանս Պարսից, արշաւել ի կողմանս Ասորեստանի, մինչեւ ի դրունս Տիւբոնի: 4 Աւար առեալ զերկիրն ամենայն՝ յապականութիւն դարձուցանէր զՀինանիստ քաղաքացն եւ ամանացն ցանկալեաց. զՀէն երկիրն ամենայն *թափուր եւ ամերակ թողոյր. շնջել ի միջոյ ի բաց կորուսանել, խլել քակել, հիմն ի վեր ջանայր առնել, համարէր բառնալ զաւրէնս տէրութեանն Պարսից: 5 Ուխտ եղեալ միանգամայն՝ վրէժ խնդրել *մեծաւ քինութեամբ զանկանելն իրեանց ի տէրութենէն. սպառ սպոռ ջանայր զվրէժ խնդրել, մեծաւ քինու նախանձաբեկ լինելով. մեծամեծս փքայր՝ *ի բազմութիւն զաւրացն *ասպաստան եղեալ, եւ ի քաջութիւն զաւրացն յուսացեալ: 6 Վաղվաղակի ի թիկունս հասանէին մեծաւ բազմութեամբ ժիր եւ քաջ առն եւ ձիոյ եւ բուն կազմութեամբ Աղուանք, Լփինք եւ Ճիղպք, Կասպք եւ այլ եւս որ ի սմին կողմանց, զի զվրէժ արեանն Արտաւանայ խնդրեսցեն:

7 Զի թէպէտ եւ էր ինքն *ի մեծի տրտմութեան վասն բնութեան եղբայրութեան ազգատոհմին, զի հնազանդեցան եւ ի ծառայութիւն մտին համբարձելոյ թագաւորութեան Ստահրացոյն, եւ ընդ նմին միամտեցան. զի թէպէտ եւ էր Խոսրովու եւ դեսպան արարեալ, զի իրեանց տոհմայինքն ի թիկունս եկեսցեն *եւ նոցա ընդդէմ *կայցեն ընդ նորա թագաւորութեանն, անտի սմա ձեռն տուեալ ի կողմանց

Քուշանաց, եւ յայնմ մարգէ *եւ յիրեանց ի բուն աշխարհէն եւ ի քաջ ազգաց *եւ ի մարտիկ զաւրացն զի ի թիկունս հասցեն. սակայն տոհմքն եւ ազգապետքն եւ նախարարքն եւ նահապետքն Պարթեւաց ոչ լինէին ունկնդիր. զի *միամտեալ եւ հաւանեալ եւ նուաճեալ էին ի տէրութիւնն Արտաշրի, քան ընդ տէրութիւն իրեանց ազգատոհմին եւ եղբայրութեանն:

8 Սակայն առեալ Խոսրովու զբազմութիւն զաւրաց իրոց, եւ որ ուստեք ուստեք եկեալ հասեալ էին թիկունս աւգնականութեան նիզակակիցք գործոյն պատերազմի: 9 Իսկ իբրեւ ետես թագաւորն Պարսից զայն ամբոխ բազմութեան գնդի, զի մեծաւ ուժով դիմեալ եկեալ հասեալ էին ի վերայ նորա՝ ել եւ նա ընդ առաջ նոցա ի պատրաստութիւն պատերազմի: 10 Բայց սակայն ոչ կարաց ունել զդէմ նորա, փախստեալ լինէր առաջի նոցա. զհետ մտեալ կոտորէին զամենայն զաւրսն Պարսից, եւ դաշտացն եւ ճանապարհացն ցիր դիաթաւալ կացուցանէին եւ չարախտավատ վատնէին եւ անհնարին հարուածս ի վերայ հասուցանէին: 11 Եւ թագաւորն Հայոց դառնայր ի մեծ կոտորածէն *մեծաւ յաղթութեամբ եւ բազում աւարաւ եւ ցնծալից ուրախութեամբ ի կողմանսն Հայոց յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք, մեծաւ ուրախութեամբ *եւ բարի անուամբ եւ բազում աւարաւ:

12 Ապա հրաման տայր *ընդ կողմանս կողմանս դեսպանս արձակել, հրովարտակս առնել, յեաւթն բազինս մեհենիցն ուխտաւոր լինել պատկերաց կոոց դիցն

պաշտաման: 13 Սպիտակ ցլուք եւ սպիտակ նոխագաւք,
սպիտակ ձիովք եւ սպիտակ ջորովք, ոսկեղէն եւ
արծաթեղէն գարդոյք, ի վերջաւորս փողփողեալս,
նշանակապ պալարակապ մետաքսիքն եւ ոսկովք
պսակաւք եւ արծաթի գոհարանաւք, յանաւթս ցանկալիս
ակամբք պատուականաւք, ոսկով եւ արծաթով, ի հանդերձս
պայծառս եւ ի գարդս գեղեցիկս, զիր ազգին Արշակունեաց
գհայրենեացն պաշտամանց տեղիս մեծարէր: 14 Նա եւ
հինգերորդ եւս հանէր յամենայն մեծամեծ *աւարացն
ածելոց, եւ *մեծամեծ պարգեսս քրմացն շնորհէր: 15Իսկ
գաւրացն որ զիրեան էին՝ ետ պարգեսս եւ արձակեաց
յիրմէ:

Բ

Բ. Իսկ ի գալուստ ամին միտոյ գաւր բագում կուտէր յոյժ, գումարտակ առնէր, գնոյն գաւր կոչէր, եւ եւս բագում քան գնոյն ասպատակ սփռեալ գկողմամբքն Ասորեստանի. մանաւանդ զի եւ գաւրք Տաճկաց ի թիկունս եկեալ էին. աւար առեալ գերկիրն ամենայն՝ քաջութեամբ դառնային յիրաքանչիր տեղիս: 2 Եւ ամս մետասան ստեպ ստեպ գայս արինակ աւար առեալ՝ աւերէին գամենայն երկիր սահմանացն, որ ընդ Պարսից թագաւորութեամբն եւ ընդ իշխանութեամբն էր:

3 Իսկ իբրեւ գայն ամենայն չարիս ետես թագաւորն Պարսից, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ *նեղեցաւ, տառապեցաւ, տագնապեցաւ, տարակուսեցաւ, վարանէր յանձն իւր. առ ինքն կոչէր գամենայն թագաւորս եւ գկուսակալս եւ գնախարարս եւ գգաւրավարս եւ գպետս եւ գիշխանս իւրոյ տէրութեանն. ի խորհուրդ մտանէին. աղաչէր գամենեսեան՝ հնարս ինչ մարթել խնդրել գտանել. ազգի ազգի պարգես *խոստանայր. թերես ոք միայն *գտցի, ասէ, որ գվրիժուց հատուցումն խնդրել մարթասցէ. յերկրորդական գահ իւրոյ տէրութեանն մատուցանել խոստանայր, թէ միայն նախանձու մեծի ձեռն արկեալ հատուցէ ոք. բայց միայն աթոռովս ես ի վեր եղէց քան գնա, եթէ կարի յանարգաց ոք իցէ կամ ի պատուականաց. ազգի ազգի *պատիւս *եւ պարգես *եւ վարձուց հատուցմունս

շնորհել խոստանայր:

4 Արդ՝ ոմն ի միջոյ խորհրդեանն գլխաւոր նահապետ էր Պարթեւաց տէրութեանն, որոյ անուն էր Անակ. յոտն կացեալ, ի մէջ անցեալ՝ յիւրմէ ազգէն իբրեւ ի թշնամոյ վերայ խոստանայր վրէժ խնդրել:

5 Խաւսել սկսաւ ընդ նմա եւ ասէ. «Եթէ միայն գայդ նախանձ խնդրեսցես միամտութեամբ՝ զքնութիւնն պարթեւական, զձեր սեփական Պալիսան ի ձեզ դարձուցից, եւ քեզ թագ եղեալ փառաւորեցից, եւ երեւելի եւ փառաւոր ի թագաւորութեանս իմում արարից, եւ երկրորդ ինձ կոչեցից»:

6 Պատասխանի ետ Պարթեւն եւ ասէ. «Չմնացորդս ազգի իմոյ կեցուցես դու. այլ ես եւ եղբայր իմ հարազատ այսաւր հրաժարիմք ի քէն»:

7 Յայնմ ժամանակի հանդերձեցաւ կազմեցաւ Պարթեւն *եղբարքն իւրով հանդերձ, ընտանեաւք կանամբք եւ որդուվք եւ ամենայն աղխի իւրեանց. չու արարեալ յուրի անկեալ, դէտ ակն կալեալ ճանապարհացն՝ ելեալ երթայր հատուածի պատճառաւ ի կողմանս Հայոց, իբրեւ թէ ապստամբեալ իցէ յարքայէն Պարսից: 8 Եկեալ յանդիման եղեւ թագաւորին Խոսրովու յՈւտի գաւառի, ի Խաղխաղ քաղաքի, ի ձմերոցս արքայութեանն Հայոց:

9 Իբրեւ ետես թագաւորն Հայոց՝ ցնծացեալ ել ընդ առաջ նորա եւ մեծաւ խնդութեամբ ընկալաւ զնա. մանաւանդ իբրեւ կեղծաւորութեամբ եւ դաւով սկսաւ խաւսել ընդ նմա եւ զհիւրոյ գալոյն հաւատարմութիւն ցուցանել: 10 «Վանս այնորիկ *եկի ես առ քեզ, ասէ, զի հասարակ զհասարակաց վրէժ

խնդրել մարթասցուք»:

11 Արդ՝ իբրեւ ետես թագաւորն գայրն, զի դիմեալ եկեալ էր առ նա ամենայն ընտանեաւքն հանդերձ, եւ մտերմութեամբ հաւատաց ի նա. յայնժամ տայր նմա պատիւ ըստ արինաց թագաւորաց, եւ հանէր նստուցանէր գնա յերկրորդ աթոռ *թագաւորութեանն. եւ գամենայն ժամանակս ձմերայնոյն ուրախութեամբ գաւորս ցրտաշունչ հողմաշունչ սառնամանեացն անցուցանէին:

12 Իսկ իբրեւ եկին հասին ատուրք ջերոտ հարաւահողմն գարուն դրանցն բանալոյ՝ *համբարձաւ թագաւորն ի կողմանցն յայնցանէ. եկին իջին յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք. ի մինչդեռ ուրախութեամբ հանգուցեալ էին, ի միտ արկեալ թագաւորին՝ գումարտակ առնէր՝ անդրէն արշաւել ի կողմանս Պարսից:

13 Իբրեւ գայն լսէր Պարթեւն՝ գերդումն ուխտին յիշէր որ ընդ Պարսից արքային ուխտեալ էր: 14 Նա եւ զխոստմունսն յիշէր զպարգեւացն, եւ ի բուն աշխարհն փափագէր որ Պահլւան կոչէր, եւ վատ խորհուրդ ի միտ արկանէր. առնոյր զթագաւորն մեկուսի նա եւ եղբայր իւր հարագատ՝ իբրեւ ի պատճառս ինչ զբաւսանաց, իբրեւ խորհուրդ ինչ խորհել ընդ նմա. եւ գտուերսն պողովատիկս թերաքամեալս ունէին. յանկարծ յեղակարծումն ժամանակի զէնս վերացուցեալ՝ զթագաւորն դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէին: 15 Անդուստ ուստեմն իրագգած *եղեալ *իրաց որ եղեն՝ գոյժ աղաղակի ամբոխին թանձրանայր. մինչ այս մինչ այն՝ նոքա հեծեալ յիւրաքանչիւր երիվարս փախստական լինէին:

16 Իսկ իբրեւ զայն գիտացին նախարարք հայակոյտ զարացն՝ գունդ գունդ հատանէին, զկնի լինէին. ոմանք ընդ ցամաքն աճապարեալ, հասանել ի խելս կամրջացն առ դրունս Արտաշատ քաղաքի: 17 Ջի գետն Երասխ յարուցեալ զայր լի դարիւ եւ դարիւ, սառնահալ, ջրակուտակ, ձիւնասոյգ, ձիւնախաղաղ բազմութեամբն յաւորս իրոյ պղտորութեանն: 18 Կէսքն անցեալ ընդ կամուրջն Վաղարշապատ քաղաքի, զոր եւ կամուրջ Մեծամարի կոչեն՝ աճապարէին հասանել յառաջ մի ի խելս կամրջին Արտաշատու: 19 Ի կիրճս ճանապարհացն արգելին գնոսա, ի մէջ արարեալ գնոսա՝ ի Տափերական կամրջացն գէտավէժ առնէին գնոսա: 20 Եւ ինքեանք անդրէն դարձեալ՝ վայիւք, ճշովք եւ ողբովք, եւ ամենայն երկիրն ժողովեալ զթագաւորն աշխարէին:

21 Եւ մինչ դեռ *ջերմ *ոգիքն ի ծոցոյն չեւ էին թափեալ, եւ շունչ վախճանին չեւ էր հասեալ՝ հրաման տայր զագգատոհմն սատակել: 22 Յայնժամ սկսան սատակել եւ *կոտորել. մինչեւ ոչ թողին յերիտասարդաց մինչեւ յայն՝ որ բնաւ զաջ եւ զձախ ոչ գիտէր. նաեւ զիգական տոհմն մաշէին ի սուր սուսերի իւրեանց: 23 Բայց միայն երկուս մանկունս փոքրկունս յորդոցն Պարթեւին պրծեալ ոմն ապրեցուցանէր ի ձեռն դայեկաց ուրումն. զմին ի կողմանս Պարսից, եւ զմին ի կողմանս Յունաց առեալ փախչէին:

Գ

Գ. *Եւ եղև իբրև լուս զայս ամենայն թագաւորն Պարսից՝ զուարճանայր, զուարթանայր, տան *մեծ ուրախութեան առնէր զաւրն զայն, եւ բազում ուխտատրուշանացն կատարէր: 2 Ջաւրաժողով լինէր, խաղայր գնայր, ասպատակ սփռէր զկողմամբք Հայաստան աշխարհին. զխաստուն եւ զանասուն, զծեր եւ զտղայ, զերիտասարդ եւ զմանուկ առ հասարակ խաղացուցանէր ի գերութիւն:

3 Անդ ոմն պրծեալ ապրեցուցանէր ի հինէ անտի յորդոցն Խոսրովու թագաւորին Հայոց՝ մանկիկ մի փոքրիկ, անուն Տրդատ. առեալ դայեկացն փախուցեալ ի դուռն կայսեր ի կողմանս Յունաց: 4 Եւ զերկիրն Հայոց *այնուհետև եկեալ արքային Պարսից յիւր անուն զտեղիսն անուանէր. եւ զգաւրսն Յունաց փախստական արարեալ հալածական տանէին մինչև ի սահմանս Յունաց: 5 Վիհս փոսացուցեալ՝ սահմանս հաստատէին, եւ տեղոյն անուն եղևալ Դրոնս Փոսից, առ տեղեան որում Սոյգն կոչէին: 6 Եւ զայլ մարդիկ երկրին *խաղացոյց, եւ զաշխարհն յինքն գրաւեաց:

7 Արդ՝ երթեալ, սնեալ եւ ուսեալ Տրդատէս առ կոմսի ումենն Լիկիանէս անուն կոչեցելոյ: 8 Իսկ որդի Պարթեին որ ի կողմանս Յունաց գաղթեաց՝ սնանէր եւ ուսանէր ի Կեսարիայ Կապադովկացոց քաղաքին. եւ մերձաւորեալ գնա սնոյց դայեկաւք երկիւղիւն Քրիստոսի. եւ ուսեալ եւս

գրքիստոսական դպրութեան հանգամանս ընտանի եղեալ գրոց Աստուծոյ. եւ մերձեալ յերկիւղ Տեառն, որոյ անուն ճանաչէր Գրիգորիոս: 9 Իբրեւ տեղեկացաւ ի դայեկացն հայրենի գործոցն որ եղեալն էին՝ եւ եւ գնաց առ Տրդատիոս ըստ հեշտ պաշտաման: 10 Եւ թաքուցանէր զանձն, եւ զայն ինչ ի վեր ոչ հանէր, թէ ո՛յր, կամ ուստի՛, կամ ո՛րպէս, կամ զհա՛րդ. զանձն ի ծառայութիւն տուեալ ի հնազանդութեան պաշտէր առաջի նորա:

11 Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ իշխանն Յունաց ի հալածել կայր *գեկեղեցի Աստուծոյ: 12 Իսկ *իբրեւ զգացեալ Տրդատիոս վասն Գրիգորի, թէ Քրիստոսական պաշտամանն հաղորդ է՝ *սկսեալ այնուհետեւ պատուհասակոծ առնէր զնա, եւ ազգի ազգի արհաւիրս արկանէր ի վերայ նորա. բազում անգամ ի բանդս եւ ի կապանս տանջանաւք նեղէր զնա՝ թողուլ ի բաց լինել նմա յերկրպագութենէն Քրիստոսի, եւ ի հնազանդութիւն դառնալ նմա * դիցն սնոտեաց եւ պղծութեանն պաշտաման:

Գ

Գ. *Յաւորս ժամանակացն այնոցիկ գաւրաժողով լինէր իշխանն Գթաց, եւ բազում գունդս գաւրաց ժողովեալ՝ գայր տալ մարտ պատերազմի ընդ իշխանին Յունաց: 2 Պատգամս յղէր արինակաս այսուիկ, եթէ «Ընդէ՞ր բնաւ ելանենք խառնամխի ի պատերազմ՝ սպառել զգաւրս մեր, եւ վտանգ եւ տագնապ միանգամայն աշխարհի հասուցանենք. ես աւասիկ ախոյեան ելանեմ քեզ ի մերոց գաւրաց աստի, եւ դու ինձ ի յունականաց այտի. հասցուք եկեսցուք ի մարտի տեղի. եթէ ես զքեզ յաղթահարեցից՝ Յոյնք ինձ հնազանդեսցին ի ծառայութիւն. եւ թէ դու ինձ յաղթեսցես՝ մեր կեանքս քեզ նուաճեսցին եւ հնազանդեսցին. եւ առանց արեան եւ կոտորածոյ լիցի շինութիւն կողմանցս երկոցունց»:

3 Եւ իբրեւ *գայն ամենայն լուսւ թագաւորն Յունաց՝ երկեաւ. քանզի արինաւք կազմութեամբ, գունդ առ գունդ ճակատել ոչ առնուին յանձն, եւ ըստ պատգամին պատշաճի ոչ կարէր ունել յանձին. քանզի տկար էր յոսկերաց գաւրութեամբ. սրտաթափ եղեալ զարհուրեցաւ, քանզի ոչ գիտէր, զի՛նչ տացէ բանիցն պատասխանի:

4 Յայնմ ժամանակի *հրաման տայր թագաւորն՝ հրովարտակս եւ դեսպանս առնել առ իշխանս եւ գաւրս գաւրութեան իւրոյ, զի ուր եւ իցեն՝ առ նա հասանիցեն վաղվաղակի: 5 Յայնմ ժամանակի իշխանք եւ գաւրք եւ նախարարք առ նա հասանէին վաղվաղակի: 6 Առեալ

Եւ Լիկիանէ *գբուն գունդն որ ընդ իւրով ձեռամբն Էր՝
փութայր հասանէր ի տեղի պատերազմին՝ յանդիման լինել
*թագաւորին, եւ Տրդատէս ընդ նմա:

7 Եւ մինչ դեռ գային գունդք զաւրացն՝ դէպ եղեւ
նոցա զալ մտանել ի նեղագոյն տեղի մի, յառուամէջս
այգեստանոյն, ի փողոցամէջս համբարոցացն, առ դրունս
քաղաքին. քանզի գդրունս քաղաքին աղխեալ էր, զի ժամ
էր հասարակ գիշերոյ: 8 Իբրեւ ոչ գտաւ խար երիվարաց
զաւրուն բազմութեան դարման կերակրոյ մինչէ ի մէջգիշեր՝
հայեցեալ տեսանէին ի զուարափակ քաղաքորմի միոջ, զի
խստահամբար մթերեալ էր. եւ ոչ ոք կարաց ձգել զձեռն իւր
վասն որոնցն բարձրութեան: 9 Յայնժամ Տրդատէս ելեալ եւ
իջեալ՝ հոսէր ընկենոյր բարդս բարդս ի մէջ զաւրացն մինչ
ի լիութիւն բաւականի: 10 Եւ յիսն քաղաքապանսն իսկ եւ
բազունս ի շանց յայսկոյս որոնցն ընկենոյր ի մէջ զաւրացն, եւ
ինքն անդրէն ելեալ իջանէր:

11 Զայն ամենայն ոյժ պնդութեան տեսեալ Լիկիանէս
զարնացաւ: 12 Իսկ իբրեւ այգն զառաւուտն մերկացաւ՝
դրունք քաղաքին բացան, եւ զաւրքն *ամենայն առ
հասարակ ի ներքս մտանէին. եւ Լիկիանէս յանդիման լինէր
թագաւորին, եւ ամենայն մեծամեծքն եւ սպարապետքն եւ
զաւրագլուխքն եւ իշխանքն:

13 Ապա կաց պատմեաց թագաւորն *իշխանացն
զամենայն պատգամս թագաւորին Գթաց: 14 Յայնժամ
խաւսել սկսաւ Լիկիանէս ընդ արքային եւ ասէ. «Մի՛ ինչ
զարհուրեցցի սիրտ տեսոն իմոյ. զի զոյ աստ այր մի ի

դրանքում, զի իրքդ այդ նովաւ վճարին. Տրդատէս *անուն նորա, ի տոհմէ թագաւորին Հայոց աշխարհին»: 15 Եւ կաց պատմեաց *գերեկորին զգործս քաջութեան նորա: 16 Յայնժամ հրաման *ետ, եւ ածին զՏրդատիոս յանդիման թագաւորին. եւ պատմեաց նմա կարգաւ զամենայն: 17 Յայնժամ ժամ ետուն կազմութեան մարտի՝ առ ի ժամ վաղուի զմիմեանս տեսանել պատերազմաւ: 18

Իսկ ի միսում ատուրն ընդ այգն ընդ առաւաւտն հրամայեաց արկանել ծիրանիս. եւ զարդարեցին զՏրդատիոս ի զարդ կայսերական, արկեալ *զնովա զնշան թագաւորութեանն. եւ ոչ ոք զհտէր վասն նորա. հրաման ել ամենեցուն, թէ ինքն իսկ կայսրն իցէ: 19 Եւ նորա առեալ զգունդն զաւրաց բազմութեան՝ ի ձայն փողոյ տազնապաւ յառաջ մատուցանէր մինչեւ յանդիման թշնամեացն: 20 Իբրեւ յանդիման եղեն միմեանց կայսերակերպն *եւ թագաւորն՝ մտաւ ի կուշտ արարեալ երիվարացն ի միմեանս հասանէին. անդ յաղթահարէր կայսերակերպն զթագաւորն. ձերբակալ *արարեալ՝ ածեալ յանդիման առաջի կայսերն կացուցանէր:

21 Յայնժամ մեծացոյց յոյժ թագաւորն զՏրդատիոս, եւ մեծամեծ պարզես *ետ նմա. թագ կապեաց ի գլուխ նորա եւ ծիրանեաւք զարդարեալ մեծացոյց զնա, եւ կայսերակերպն զարդու շքեղացուցեալ մեծարեաց զնա. եւ զումարեաց ի ձեռս նորա զաւրս բազումս յազնականութիւն նմա, եւ արձակեաց յիրական աշխարհն Հայոց:

22 Եւ յետ մարտին յաղթութեան քաջութեանցն զոր արար՝

դարձեալ լինէր ի կողմանցն Յունաց Տրդատ արքայ Հայոց
մեծաց: 23 Խաղաց գնաց թագաւորն ի կողմանս Հայոց, եւ
եկն եգիտ անդ *գաւրս քագում Պարսից, զի գաշխարհն
յինքեանս գրաւեալ էին ի ծառայութիւն. զքագումս կոտորէր,
եւ զքագումս փախստականս արարեալ ի կողմանս Պարսից
արկանէր. եւ գհայրենեացն տէրութիւն յինքն *նուաճեաց, եւ
գաւրացաւ ի վերայ սահմանաց նորա:

Ե

*Ե. Յառաջին ամին Տրդատայ արքայութեանն հայոց մեծաց, խաղացին եկին հասին յԵկեղեաց գաւառ, ի գեղն Գրիգայ, ի մեհեանն Անահտական, զի անդ գոհս մատուցեն. եւ իբրեւ կատարեցին զգործն անարժանութեան՝ իջին բանակեցան առ արփն գետոյն զոր Գայլն կոչեն:

2 Իբրեւ եկն եմուտ ի խորան *անդր եւ յընթրիս բազմեցաւ, եւ իբրեւ ընդ գինիս *մտին՝ հրաման ետ թագաւորն Գրիգորի, զի պսակս եւ թաւ ոստս ծառոց նուէրս տարցի բազմին Անհատական պատկերին: 3 Այլ նա ոչ առնոյր յանձն պաշտանատար լինել դիցն երկրպագութեան:

4 Յայնժամ խաւսել սկսաւ թագաւորն ընդ Գրիգորի եւ ասէ. «Այր մի աւտարական եւ անաշխարհիկ՝ եկիր յարեցար ի մեզ, եւ զիա՞րդ իշխես պաշտել *զԱստուածն զայն, զոր ես ոչ պաշտեմ»: 5 Եւ առ այն ար *պահել հրամայեաց: 6 Եւ ի վաղիւ անդր հրաման ետ, եւ ամին զԳրիգորիոս առաջի թագաւորին:

7 Խաւսել սկսաւ թագաւորն ընդ Գրիգորի եւ ասէ. «Այսչափ անք են, զի տեսի ես զքեզ, եւ յամենայն զարութենէ քումնէ ծառայեցեր դու ինձ միամտութեամբ. եւ ես գոհ էի զվաստակոց քոց եւ ունէի ի մտի կեցուցանել զքեզ. ընդէ՞ր ոչ առնես զկամս իմ»:

8 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Հրամայեալ է յԱստուծոյ, զի Ծառայք հնագանդ լիցին մարմնաւոր

*տերանց, որպէս արէն է, որպէս եւ դուդ իսկ վկայեցեր ինձ, զի ծառայեցի քեզ յամենայն գաւրութենէ իմմէ: 9 Այլ զԱստուծոյ զպատիւն եւ զպաշտան ոչ ումեք *վայել է տալ. զի նա միայն է արարիչ երկնից եւ հրեշտակաց, որ փառաւորիչք են մեծութեան *նորա, եւ երկրի եւ մարդկան, որ ի նմանէ են ստեղծեալ. որոց պարտ է պաշտել զնա եւ առնել զկանս նորա. եւ այլ ամենայն որ է ի նոսա, որ ի ծովու եւ ի ցամաքի»:

10 Արքայ ասէ. «Գիտասցի՛ր, զի ապախտ արարեր *զվաստակսն զոր ինձն վաստակեցեր, որում ես եմ վկայ: 11 Արդ՝ փոխանակ կենացն զոր պարտ էր առնել քեզ՝ յաճախեմ քեզ նեղութիւնս, եւ փոխանակ պատուին՝ անարգանս. եւ փոխանակ բարձ տալոյ եւ յառաջ ձգելոյ՝ բանդ եւ կապանս, եւ մահ՝ որ հատանէ զոյս կենաց մարդկան, եթէ ոչ առնուցուս յանձն *դիցն պաշտան մատուցանել, մանաւանդ այսմ մեծի Անահտայ տիկնոջս, որ է փառք ազգիս մերոյ *եւ կեցուցիչ, զոր եւ *թագաւորք ամենայն պատուեն, մանաւանդ թագաւորն Յունաց, որ է մայր ամենայն զգաստութեանց, բարերար ամենայն մարդկան բնութեան, եւ ծնունդ է մեծի արին Արամագդայ»:

12 Ասէ Գրիգորիոս. «Ես քեզ միամտութեամբ վաստակեցի. ինձէն երբեք զիմ վաստակս ապախտ ոչ արարից. զի եւ գրեալ է յԱստուածոյ, եթէ Ծառայեցեն մարմնաւոր տերանց. զի այնմ տէր է հատուցանող բարեաց. զի ոչ ինչ ակն ի քէն ունէի եթէ հատուցես ինձ, այլ յԱրարչէն, որոյ են ստացուածք իւր, երեւելի եւ աներեւոյթ

*արարածք ամենայն:

13 Այլ վասն որոյ ասեսն, թէ *նեղութիւն յաճախեսն քեզ փոխանակ կենաց՝ հանելով զիս յայց կենաց ահա յաճախեսն ինձ գպատրաստեալ ուրախութիւնն Քրիստոսի. այն որոյ տէրութիւնն յաւիտենից է, եւ արքայութիւնն ոչ անցանէ, եւ բարիքն ոչ պակասեն: 14 Եւ փոխանակ *պատուին որ ասես անարգանս՝ շնորհես ինձ գպատիւն հրեշտակաց, փառաւորչաց Արարչին իրեանց ցնծութեամբ:

15 Եւ որ ասեսդ, թէ փոխանակ բարձ տալոյ եւ յառաջ ձգելոյ ի *բանտ եւ ի կապանս արկանես՝ երանի է ինձ, զի առից յանձն գաւրինակ կապանաց Տեառն իմոյ. եւ ընդ նմին *ուրախ եղէց եւ ցնծացայց յաւոր գալստեան նորա: 16 Եւ մերժելով ի քոց բազմականացդ՝ ահա արկանես ինձ բազմականս առ հաւրն հաւատոյ Աբրահամու, եւ ընդ արդարսն ամենայն, որ ուրախ լինելոց են յարքայութեանն Աստուծոյ:

17 Եւ որ սպառնասդ ինձ մահու՝ ահա խառնես զիս ի գունդն Քրիստոսի, որ *են ամենայն կոչեցեալքն, հարքն եւ արդարք , եւ մարգարէքն եւ առաքեալքն, մարտիրոսքն եւ ամենայն ընտրեալքն:

18 Այլ որ ասեսդ, եթէ մահուամբ գոյս հատանես կենաց՝ որպէս քո յոյսդ հատեալ է, եւ ամենայն աստուածապաշտաց եւ աստուածասիրաց յոյսն գաւրացեալ է: 19 Իսկ որ միանգամ են իբրեւ զքեզդ, որ պաշտէք զկոռս համերս եւ անշունչս, ձեռագործս մարդկան՝ *արդարեւ *իսկ էք յուսահատք ի ճշմարիտ կենաց անտի Աստուծոյ:

20 «Այլ գոր դուդ կոչես մեծ Անահիտ տիկին՝ լեալ
իցեն *արդեալք մարդիկ որ յայնժամ երբեմն ժամանակի:
21 Քանզի դիցապաշտ կախարդութեամբ *գմարդիկն *որ
յայնժամն էին, ցնորիք կերպս ի կերպս լինելով դիւացն՝
հաւանեցուցին մեհեանս շինել եւ պատկերս կանգնել եւ
երկիր պագանել: 22 Որ ոչ իսկ *են, ո՛չ չար եւ ոչ բարի ումեք
ինչ կարեն առնել. ո՛չ պատուել *կարեն զպաշտաւնեայս
հրեանց, եւ ոչ անարգել զթշամանադիրս հրեանց. գոր
դուքն ցնորեալ պաշտէք յափշութիւն մտաց ձերոց: 23 Եւ
փոխանակ Աստուծոյ, յորոյ ի բարիսդ վայելէք՝ պաշտէք
* զփայտեղէնսդ եւ *զքարեղէնսդ *եւ *զոսկեղէնսդ *եւ
զարծաթեղէնսդ, գոր Աստուծոյ կարգեալ է ի սպաս եւ ի
պէտս եւ ի փառատրութիւն մարդկան:

24 Իսկ ինձ լիցի ամենայն հնազանդութեամբ *եւ
ամենայն միամտութեամբ եւ երկիրդի պաշտել զԱստուած
արարիչ եւ զՈրդին հաստիչ եւ զՀոգին կազմիչ արարածոց,
որ արար զամենայն, եւ եղծանել կարէ, եւ դարձեալ
նորոգէ ողորմութեամբ իւրով: 25 Այլ մեր կեանքս
չեն յուսահատութեամբ. զի պաշտենք զկենդանին, որ
կարող է կենդանութիւն տալ մեզ, յորժամ եւ կամի.
զի թէպէտ եւ մեռանիմք՝ կենդանի ենք: 26 Զի որպէս
որդին Աստուծոյ մեռաւ եւ եկեաց՝ եւ մեզ եցոյց
արինակ կենդանութեան յարութեամբն իւրով. զի *որ
մեռանիմքս վասն նորա՝ լինելոց ենք կենդանիք, յորժամ
յայտնեսցի թագաւորութիւն Արարչին առ արարածս իւր,
յորժամ խնդրեսցէ զվրէժ ամբարշտութեան, անաչառ

դատաստանան ստուգութեամբ պահանջեալ յամենեցունց առ հասարակ»:

27 Արքայ ասէ. «Որ ասացերդ. թէ ի քէն ակն ոչ ունէի եւ *ոչ պիտի իսկ՝ ես գիտեմ զի մահ խնդրես դու եւ անդէն ի գերեզմանի գհատուցումն քեզ, ուր են իսկ առաջինքն որ մեռանն. վաղվաղակի յղեմ գքեզ՝ ուր կամիսն երթալ: 28 Կամ ո՞վ այն Քրիստոսն իցէ. ցո՛յց ինձ, զի գիտացից. ո՞ այն որ իցէ հատուցանող վաստակոցն քոց, զոր կոչես դու արարիչ. միթէ նա՞ որ իցէ շահապետ գերեզմանաց, որուն դուն ցանկաս հասանել, կամ բանդակալ *կապանաց քոց *նա՞ իցէ արձակիչ:

29 Եւ ո՞ր իցեն արդեալք անպակաս ուրախութիւնքն զոր ասես, եւ կամ զի՞նչ գալուստն իցէ, ոչ գիտեմ. կամ զի՞նչ հրեշտակք իցեն, զոր ասես, կամ զի՞նչ *յոյսն ձեր իցէ եւ մեր յուսահատութիւնն. ա՛ղէ, դու ասա՛ ինձ զայս ամենայն մեղմով: 30 Այլ ոչ թողից քեզ զանարգանս դիցն զոր թշնամանեցեր գնտս. զի ասացեր, բա՛ւ, մարդիկ են, եւ ի մահկանացու բնութիւն իջուցեր գնտս. եւ անհնարին թշնամանս զոր եղեր դիցն *եւ կամ մեզ իսկ թագաւորացս. զի ասացեր. եթէ խելագարք են թագաւորք որ պաշտեն գնտս»:

31 Գրիգորիոս ասէ. «Քրիստոս է որդի Աստուծոյ, յորոյ ի ձեռն * արար նա զաշխարհս եւ կազմեաց. դատիչ կենդանեաց եւ մեռելոց, տէր եւ հատուցանող բարերարացն բարիս եւ չարարարացն չարիս միանգամայն:

32 Նա, որպէս ասացեր իսկ դու, արդարեւ շահապետ է *գերեզմանաց եւ պահապան. զի իբրեւ մեռաւ նա կամաւքն

հիրովք եւ եմուտ ի գերեզման, որ պահէ *գոսկերս ամենայն մարդկան, եւ յարութեամբն իրով եցոյց եւ յայտնի արար *գյարութիւն մեռելոց. զի ինքն իսկ է յարութիւն եւ կեանք, եւ յարուցիչ եւ նորոգիչ ամենայն մարմնոց. եւ պահէ գշունչս մարդկան կենդանիս: 33 Վասն զի նա ինքն է կենդանութիւն, զի նորոգեցէ գշունչս մարդկան՝ զգեցեալ նովին մարմնով. եւ ապա յայտնի արասցէ ըստ իւրաքանչիւր վաստակոցն զիւրաքանչիւր հատուցմունս. զի նա արձակեցէ գկապեալս ի տանէ կապանաց կռապաշտութեան, որ կապեալ են ի մեղս, եւ խզեցէ գշոթայս անաւրէնութեան՝ որ են իբրեւ գքեզո: 34 Իսկ յայդպիսի կապանաց, զոր դուդ սպառնաս՝ սովոր է յայտնել *գողորմութեան գշնորիս եւ փրկել գյուսացեալս իւր:

35 Եւ անպակաս ուրախութիւնքն այն են, յորժամ զիւր սիրեցեալսն եւ գկոչեցեալսն եւ զհրաւիրեալսն եւ զպատուիրանապահսն անմահացուցէ յիւր Աստուածութիւնն, եւ գմեղաւորսն անմահացուցէ ի տանջանսն յաւիտենից: 36 Եւ գալուստն այն է, յորժամ գայցէ առնել գայս ամենայն: 37 Եւ հրեշտակքն այն են, որ սպասաւորքն են նորա մեծութեանն եւ Աստուածութեանն, մշտնջենաւոր արքայութեանն:

38 Իսկ մեր յոյսն այսմ ակն կալեալ սպասէ. եւ ձեր յուսահատութիւն այն է, զի ոչ ճանաչէք գԱրարիչն ձեր, որ պահանջէ *ի ձէնջ վասն այնորիկ, զի ոչ ելէք ի խնդիր Տեառն Արարչին ձերոյ, եւ ոչ ծանեայք գնա: 39 Արդարեւ իսկ իբրեւ գճիս եղէք կամ իբրեւ գջորիս, զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն,

Եւ քան զեզն եւ զէշ եւս պակասամտագոյն *գտայք, զի ոչ ծանեայք զձեր հաստիչն. որ ի ժամանակի իւրում *ի սանձս եւ ի դանդանաւանդս ճմլեացէ զկզակս ձեր, որ առ նա դուք ոչ մարթայցէք մերձենալ:

40 Այլ զոր ասացերն, թէ դիցն թշնամանս եղիր, զի՞նչ ինչ *արդեալք իցէ նոցա այն թշնամանք՝ որ երբեք եւ պատուելոյն ուրուք գնոսա ոչ զգան. զի ի ձեռաց մարդկան են *ստեղծեալք, եւ ի խեւացնոր կարծեաց *յերագոց իցեն հաստեալք եւ եղեալք: 41 Քանզի յանդրիագործ պատկերաց առաջին մարդկանն հրապուրեցան գործել զայն, յոր եւ անդէն իսկ մոլորեցան, կուրացեալք ի լուսոյ Արարչին: 42 Իսկ որ գնոսայն պաշտեն՝ յիրաւի են իբրեւ զանասունս. զի Բերան է նոցա, եւ ոչ խաւսին. աչս ունին, եւ ոչ տեսանեն. ականջս ունին, եւ ոչ լսեն. ունչս ունին եւ ոչ հոտոտին. ձեռս ունին, եւ ոչ շաւշափեն. ոտս ունին, եւ ոչ գնան, եւ ոչ գոյ *շունչ ի բերանս նոցա: 43 Նման նոցա եղիցին *որք արարին գնոսա, եւ ամենեքեան ոյք յուսացեալ են ի նոսա»:

Չ

Չ. Խաւսել սկսաւ թագաւորն եւ ասէ. «Քանի՞ցս անգամ տուեալ է քեզ խրատ եւ պատուէր, զի մի՛ երկրորդեցես առաջի իմ զհաստուածս բանիցդ առասպելաց, զոր յաղեալ եւ ուսեալդ ես, զոր ոչդ վայել է քեզ խաւսել. վասն որոյ ես խնայեցի ի քեզ՝ *իբրեւ ի վաստակաւոր, զի եկեցես ի կարգ ուղղութեան՝ պաշտել զդիսն: 2 Չորոց դու առեալ գնցա պատիւն՝ ունպէտ կարդաս արարիչ. եւ որ են իսկ ճշմարտի արարիչ՝ թշնամանես, եւ զմեծն Անահիտ, որով կեայ եւ զկենդանութիւն կրէ երկիրս Հայոց. եւ ընդ նմին եւ զմեծն եւ զարին Արամագդ, զարարիչն երկնի եւ երկրի. ընդ նմին եւ *գայլ աստուածսն կոչեցեր անշշունչս եւ անմռունչս. եւ ի մեզ եւս ձգտեցար դնել թշնամանս, համարձակեցար ասել ձիս եւ ջորիս: 3 Եւ քանզի զամենայն թշնամանս յաճախեցեր, մինչ իշխեցեր եւս մեզ ասել անասունս՝ արդ ես արկից գրեզ ի տանջանս եւ եղից դանդանաւանդ ի կզակս քո. զի *գիտասցես *եթէ ի սին բանից քոց, զոր *յաճախեցեր առաջի իմ ասել՝ *վաղվաղակի եղեն քեզ արդիւնքն: 4 Եւ այս, ասէ, մեծ է ինձ, որ խաւսեցայս ընդ քեզ *եւ մեծարանս եղի քեզ, եւ դու ետուր ինձ պատասխանի *իբրեւ ընկերի»:

5 Եւ ետ կապել զնա ձեռս յետս, եւ արկանել գայլ ի բերան նորա. եւ ետ կախել շառաշեղս աղի ի վերայ ողին նորա, եւ տալ զելոցս կրծից նորա, եւ արկանել առասանս ի կապս կրծից *գելարանացն, կապել եւ համբառնալ ի

բարձրաւանդակ տանիս ապարանից որմոյն մենքենայիք: 6
Եւ կայր պրկեալ կապեալ այնպէս գաւորս եաւթն: 7 Եւ *յետ
եաւթն աւորն ետ հրաման, եւ լուծին գնա ի շարաշար եւ ի
դառն կապանացն, եւ ածին կացուցին առաջի նորա:

8 Սկսաւ հարցանել գնա, թէ «Զիա՞րդ կարացեր ժուժալ,
տոկալ, տեւել, մնալ եւ հասանել մինչեւ ցայսար: 9 Եւ կամ
առե՞ր գշափ, թէ արդարեւ իբրեւ գէշ եւ իբրեւ գջորի այնպէս
ըստանձնեալ բեռինս պահեցեր եւ ետեղակալ կացեր դու
բեռամբն հանդերձ: 10 Վասն զի իշխեսցեր դու թշնամանել
գդիսն թէ անշարժ են՝ վասն այսորիկ հատուցին քեզ
գայսպիսի պատուիսս: 11 Իսկ արդ՝ եթէ ոչ աոցես դու յանձն
պաշտան տանել դիցն, եւ յաճախեսցես դու ի նոյնպիսի
թշնամանս աստուածոցն՝ եւ այլ եւս չարք շարագոյն անցք
անցանիցեն ընդ քեզ»:

12 Գրիգորիոս ասէ. «Վասն *դիցն թէ ասես, գոր կոչես
դու աստուածս՝ * ստոյգ իսկ են հաստուածք. վասն զի
*հաստեալք են ի մարդկանէ, եւ եղեալք պատկերք ի ձեռաց
ճարտարի. ոմն փայտեայք են *եւ ոմն քարեայք. ոմն են
պղնձիք եւ ոմն են արծաթիք եւ ոմն ոսկիք. ոչ խաւսեալ նոցա
երբեք *եւ ոչ իմացեալ եւ ոչ գնտաւ *ինչ ածեալ, ոչ վասն քո
*եւ ոչ *վասն ին: 13 Եւ *դու ինքնին իսկ քեզէն վկայես ինձ, թէ
ոչ երբեք ասացեալ է նոցա ցքեզ գայդ վասն իմոյ տանջելոյս
*ի քէն. եւ կամ *բնաւ արդեալք իմացա՞ն քարինք անմոռնչք
զգաւս մարդկան:

14 Այլ վասն որոյ կապեցեր ինձ ադ, զի կտտեցայց ես
կապանալք՝ յուսամ ես ի Տէրն ին, որոյ են ստացուածք

իւր երկինք եւ *երկիր, եւ յՌդդին համագործ եւ ի Հոգին բարեխաւս, զի համեմեցեն զանհամութիւնս իմ ստուգութեամբ աղին ճշմարտութեան որ ոչ անցանէ: 15 Եւ ինձ տացէ զամենահեշտ լուծն խոնարհութեան թեթեւութեան պարգեւացն, որ ոչ անցանէ յաւիտեանս յաւիտենից. որ բարձրացուցանէ զխոնարհս իւրով մարդասիրութեամբն *յայն յանսպառ եւ յանվախճան հատուցմունսն, յանկէտ եւ յանժամանակ, յանթի յաւորն ընտրութեան դարին մտելոյ եւաթներորդին, իբրեւ հանգուցանէ զամենայն վաստակաւորս իւր եւ պարգեւեցէ իւրով մեծութեամբն:

16 Իսկ որ պաշտեն զկոռս քարեղէնս՝ *ասէ մարգարէն վասն նոցա, թէ Իջցեն որպէս զվէնս ի ջուրս բագումս: 17 Իսկ *որ զփայտակերտ քանդակեալսն պաշտեն՝ այսպէս ասէ վասն նոցա, թէ Հուր վառեցաւ ի վերայ ամենայն փայտի ագարակի, եւ այրեցէ զմեղաւորս, եւ մի՛ շիջցի *:
18 Իսկ որ պաշտեն *գարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս՝ այսպէս ասէ. Արծաթ նոցա եւ *ոսկի նոցա մի՛ կարացէ փրկել զնոսա յաւոր բարկութեան Տեառն. որ կարողն է կախել նոցա բեռինս ծանրութեան եւ ամենայն դիմադարձաց *եւ մեղաւորաց, որ իբրեւ զքեզդ իցեն ամբարիշտք»:

Է

Է. Եւ յետ այսորիկ հրամայեաց կախել զնա զլիսիվայր զմիոյ նոսանէն. զի մինչ դեռ *կայցէ զլիսիվայր՝ ծխեսցեն ի ներքոյ նորա աղբ, եւ արբցէ զան սաստիկ բրաւք դալարովք: 2 Եւ տանջեցին զնա տասն այր՝ ըստ հրամանի թագաւորին. եւ կայր նա կախեալ այնպէս աւուրս եաւթն:

3 Արդ՝ *մինչ դեռ կայր նա կախեալ՝ սկսաւ խաւսել *ի կախադանին այսպէս. « Գոհանամ զքէն, Տէր, որ արժանի արարեր զանարժանութիւնս իմ քոյոյ պարգեւիդ. զի ի սկզբանէ իսկ սիրեցեր զստեղծուածս ձեռաց քոց, եւ ետուր *զփափկութիւն անաշխատ հանգստեան դրախտին վայելչութեան. անմահս, անցաս, անանց կենաց վիճակացն ուրախութեան պատրաստեցեր՝ *եթէ կացեալ էաք ի պատուիրանին, զոր եդեր *ի ծառոյն չճաշակելոյ. զի ասացեր, թէ Մի՛ ուտիցէք յայդմ ծառոյ, զոր պատուիրեցի չուտել ի դմանէ *. իբրեւ *ոչ թէ ծառն անուանեալ կենաց՝ կարէր տալ կենդանութիւն առանց քոյոյ բանիդ հրամանի կամացդ բարերարութեան, որ է *կամք քո *եւ բանդ եւ բարերարութիւնդ՝ միաժին Որդիդ, ծնունդ Աստուածութեան քո. եւ Հոգիդ սուրբ, որ ի քէն բղխէ լնու զամենայն տիեզերս, որ է ընդ քեզ եւ ընդ միաժնիդ յԷութեանդ քում:

4 Զի եթէ կացեալ էաք ի պատուիրանիդ քում, Տէր, եւ պահեալ էր *զպատուիրանս, զոր եդեր վասն լաւութեան հանդիսի փորձութեան մերոյ՝ շնորհեալ լինէր քո մեզ զկեանս

անցաւ, անաշխատս, անբիծս, անհոգս, անտրտումս,
ատանց ծերանալոյ: 5 Եւ յետ սերելոյն եւ բազմանալոյն, որ
պատուիրեցեր կեալ մարմնատրապէս, անամաթ փառաւրն
զգեցեալ իբրեւ հանդերձի ի դրախտին քում, յոր եղեր
զմեզ, եւ յետ այնորիկ, որպէս յետ սրբութեան ամուսնութեան
եւ որդի ծնանելոյ Ենովքայ, վերացուցեր զնա *ի կարգս
հրեշտակաց յորախութեան վիճակն անմահութեան. արդ՝
եթէ կացեալ *էաք ի պատուիրանիդ ի քում հրամանի՝
ցուցեր դու մեզ արինակ զԵնովք , զի եւ զմեզ *յետ
ի դրախտին *վայելից եւ յետ երկրաւոր կարգացս՝
յանմահութիւն փոխեալ լինէր *քո զմեզ իբրեւ զԵնովք
ի կարգս *հրեշտակաց. եւ միահաղոյն ածեալ *լինէր
զարքայութիւն քո , զոր պատրաստեցեր կանխաւ ի փառս
մեր՝ մինչ չեւ էր աշխարհ. զի Չոր ակն ոչ ետես եւ ունկն
ոչ լուաւ *եւ ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ՝ պատրաստեցեր դու
սիրելեաց քոց յառաջագոյն, զոր տացես դու, Տէր, այնոցիկ,
որ սիրեցին զաւր երելելոյ զալստեան միածնիդ քո:

6 Իսկ արդ՝ իբրեւ ետես թշնամին զմեզ պատուեալս
ի մարդասիրութենէ կամարար կամաց քոց՝ նախանձեալ
ընդ պատիւ թագի պարծանաց մերոց, պատուին քո
*որ տուաւ ի քէն, զի ասացեր, եթէ Ի նմանութիւն
պատկերի կերպարանաց իմոց *արարի ես զմարդն, եւ
կացուցի զնա տէր ամենայնի. որ առ նախանձ թշնամոյն
բանսարկուի՝ հրապոյրք ցոփացուցիչք մտին յաշխարհ, եւ
արկին զմարդիկ ի կենաց եւ ի հանգստեանց, զոր *դու առ
քում բարերարութեանդ շնորհեցեր մարդկան, որ կորուսին

գայն:

7 Իսկ իբրև գթացաւ Աստուածութիւնդ քո առ մարդկութիւն տկարութեանս մերոյ, վասն *յաճախողորմութեանդ քո՝ ոչ թողեր ի ձեռանէ վասն բարերարութեանդ քո. ի ներել երկայնատութեանդ քո *առաքեցեր գտորբ գմարգարէսն յերկիր եւ գսիրելիս քո, որ եղեն լուսաորք յերկրի, ի խաւարչտական միջոյ ազգացն հեթանոսաց. որ եւ յանմիտ եւ յանաւրէն մարդկանէն ատեցեալք հալածեցան. որք յայտնեցին զքո խորհուրդս լուսաորութեանդ, եւ քարոզեցին զկամս քո եւ զգալուստ Որդւոյդ քո յաշխարհ, որ գալոցն էր եւ բառնալոց զկարիս յանցուցելոց պատուհասի մեղաց մարդկութեան:

8 Որք վասն գայս քարոզելոյ յաշխարհի չարչարանաւք մեռան, տանջանաւք եւ պէսպէս փորձութեանց խոտվութեամբք, դառնութեան ճաշակաւքն կեցին յաշխարհի, վասն զքեզ քարոզելոյն առ նեղիչս *իւրեանց. եւ նեղիչք եւ թշնամիքն՝ նոքա տկարացան եւ *անկան: 9 Վասն որոյ * ընդ յարուցեալ ի վերայ իմ պատերազմիս ոչ երկիցէ *սիրտ իմ. եւ ընդ յարուցեալ *ի վերայ իմ ճակատամարտի՝ ի քեզ եմ յուսացեալ. որ ի վախճան ժամանակացն յայտնեցեր զխորհուրդս կամաց քոց, զոր յառաջագոյն պատմեցեր ազգացն առաջնոց սիրելի Որդւովդ քոյ առ նոսա, ի ձեռն սրբոց քոց մարգարէից, զոր ի քէն առաքեցեր գալ ծնանել *ի կուսէն սրբոյ: 10 Չի զոր արիւնակ ի ձեռն կուսին առաջնոյ Եւայի մահ եմուտ յաշխարհ՝ սոյն արիւնակ եւ ի ձեռն այսր կուսի կեանք մտցեն յաշխարհ: 11 Չի զոր արիւնակ

*ի ձեռն *ծննդեանն Եւայի՝ Կահելի *անէծք եւ քրտունք եւ աշխատութիւնք եւ երերմունք եւ տատանմունք մտին յաշխարհ՝ սոյն *աւրինակ եւ ծնանելով Որդոյ քոյ ի կուսէն հանգիստք եւ կեանք եւ աւրինութիւնք մտցեն յաշխարհ:

12 Որ առաքեցեր *գմիածին Որդիդ քո յաշխարհ, լոյս ի լուսոյ, կեանք ի կենաց, որ եկն զգենույ զմեր նմանութիւնս մարմնոյ ի կուսէ անտի, զի զմեզ անդրէն առ Աստուածութիւնն յարեցէ իւրով նմանութեամբն, որ իբրեւ զմեզն եղեւ: 13 Ծնաւ *ի կուսէն մարմնով *եւ մարդացաւ եւ մարմնացաւ իբրեւ զմեզ, այլ կայ եւ մնայ ի փառս Աստուածութեան իւրոյ. եւ ոչ ընկալաւ փոփոխումն յԱստուածութենէ իւրմէ. այլ նոյն է՝ որ էրն եւ է եւ կայ եւ մնայ յաիտեան ընդ Հաւր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյն: 14 Այլ զի սիրեաց զմարդիկ՝ վասն այնորիկ եղեւ իբրեւ զմեզ, զի զմեզ աճցէ յառաելութիւն զշնորհաւք Աստուածութեան իւրոյ, որ են կանք ծնողին իւրոյ. եւ կատարեաց *զկամս նորա. որ զսուրբս *իւրով փառաւորեաց համբերութեամբն, ի կրել իւրում *զանարգութիւն վշտաց մահու տանջանաց, մահուամբն եւ թաղմամբն հանդերձ. որ վասն զի սիրեցին մարդիկ պաշտել զպատկերս մարդադէմս փայտագործս ճարտարագործս հիւսանց՝ եղեւ ինքն պատկեր մարդկան, զի զպատկերագործսն եւ զպատկերասէրսն եւ զպատկերապաշտսն յիւր պատկեր Աստուածութեանն հնազանդեցուցէ:

15 Եւ վասն զի սովոր էին մարդիկ *երկիր պագանել անշունչ պատկերաց մեռելոց՝ եղեւ *ինքն *մեռեալ պատկեր

ի վերայ խաչին. եւ մեռաւ եւ անշնչացաւ, զի ընդելականանս *գնոսա արագ արագ հնագանդեցուցէ իւրում պատկերին. իբրեւ զկարթ երեւեցուցեալ զխաչն, եւ զմարմին իւր առնէր կերակուր տիեզերաց. զի այնու որսասցէ *յարքունական սեղանն, մշտնջենասոր արքայութեանն *Աստուածութեանն իւրոյ:

16 Եւ փոխանակ դրաւելոց փայտիցն՝ զխաչ իւր կանգնեաց ի մէջ տիեզերաց, զի որ սովորն իցեն երկիր պագանել փայտի՝ սովորականաւ ընդելականանս հաւանեացին երկիր պագանել *խաչին փայտի *եւ որ ի վերայ նորա *պատկերն եւ մարդադէմն իցէ: 17 Չի ի վերայ խաչին ասէն այսպէս, զոր *նշանակեալ մարգարէին *յերեսաց Տեառն ասէ, թէ Եդէ ես որպէս զխուլ՝ որ ոչ լսէ, եւ իբրեւ զհամր՝ զի ոչ բանայ զբերան իւր: 18 Չի դու, Տէր, ասէիր *մարգարէին յառաջ, մինչ չեւ *էր հասեալ ժամ կրելոյ որդոյ քոյ Յիսուսի զայս ամենայն համբերութիւնս, թէ Արարից զքեզ համր, եւ կապեցից զլեզու քո ի քիմս քո. եւ եղիջիր դու իբրեւ զայր մի, որոյ ոչ գուցեն բանք յանդիմանութեան ի բերան իւրում *:

19 «Քանզի սիրեցին *մարդիկ զանխաւս կուռս պատկերաց դիցն սնոտեաց՝ վասն այսորիկ եւ որդին Աստուծոյ * մարմնովն *պատկեր եղեալ *մարդոյ, ի նմանութիւն մարդկան պատկերաց, ելեալ ի բարձրաւանդակ խաչն, իբրեւ ի վերայ բարձր դիտակի ելեալ՝ *ցուցանէր *զանբարբառ *մեռելութիւնն առ արարածս. վասն որոյ տեսին զնա *ի վերայ բարձուն

տիեզերք, ցնծացան եւ երկիր պագին *եւ հնագանդեցան:

20 Եւ վասն զի սովոր էին մարդիկ ուրախ լինել ի մեհեանս կողոցն զոհիւքն, զոր անմոռնչոցն մատուցանէին՝ վասն այնորիկ եւ դու կոչեցեր *ի գենումն Որդոյ քոյ գտիեզերս եւ ասացեր. Չպարարակ իմ զենեալ է, եւ զճաշ իմ պատրաստեալ է. եւ բազմացուցեր զուրախութիւն *ի խաչելոյ Որդոյ քոյ. եւ յագեցուցեր զամենայն տիեզերս ի կենդանարար մարմնոյն, որ էն կերակուր եւ կենդանութիւն բաւական ամենայն երկրպագուաց քոց ընդ ամենայն տիեզերս: 21 Իսկ որ ոչն կամեցան զալ ի կոչունս հարսանեաց հոգեւոր սեղանոյն՝ *պատրաստեցեր զնոսա տանջանացն յախտենից, յանմահ սատակումն յանանց դատաստանացն, եւ զքաղաքս նոցա շինեցեր պատրաստեցեր ի մէջ հրոյն տանջանացն պատրաստելոց բարկութեան:

22 Եւ քանզի ուտէին *եւ ըմպէին մարդիկ զարիւն *զոհից անասնոց դիցապաշտութեան՝ վասն այսորիկ եհեղ զարիւնն իւր ի վերայ փայտին. զի փայտն ընդ դրաւշեալ փայտիցն, եւ ինքն ընդ մարդադէմ պատկերացն պղծութեան, եւ *արիւնն իւր ընդ նուագացն ուրախութեան արեանցն, որով եւ նորոգումն մարմնոց դալարութեան մարդկան: 23 Չի եկն զնեաց զմեզ արեամբն *իւրով *ի ստրկութենէ ծառայութեան *Աստուածութեամբն իւրով, եւ *ազատեաց ի ծառայութենէ չարութեան մեղացն. զի մեք ենք զինք արեան Որդոյ քոյ , փրկեալք եւ ազատեալք *արեամբ եւ մարմնով նորա. զի ոչ ենք *անձանց տեարք՝ եթէ ըստ կամս դիւրութեան

անձանց մերոց գնասցուք, եւ կամ *ըստ կամաց ամենայն մահկանացու մարդկան, թէպէտ եւ իցեն մեր տեարք մարմնապէս: 24 Մակայն պարտ է պատուել գնոսա, որչափ *ի քէն է հրամայեալ, եւ ոչ գքեզ ընդ ահի մահկանացու մարդկան փոխանակել. զի տքա գմարմին *եւ եթ կարող են չարչարել, իսկ Որդիդ միածին, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, կարող է արկանել ի տանջանսն յափտենից հասարակ, ոգով եւ մարմնով հանդերձ, ի հուրն անշէջ եւ յորդնն անմահ:

25 Այլ, Տէր, տո՛ւր ինձ գարութիւն համբերութեան նեղութեան ցաւոց վտանգիս իմոյ, եւ ողորմեա՛ց ինձ իբրեւ ի վերայ աւագակին, որ ընդ քեզ *էր կցորդ չարչարանաց խաշի քոյ. եւ արա՛ առ իս գգութ մարդասէր շնորհաց քոց, որով կեայ *ամենայն *երկիր առ հասարակ, արդարք եւ մեղաւորք, վասն ներելոյ քաղցրութեան քոյ. Ջի ծագես զարեգակն քո ի վերայ չարաց եւ բարեաց, եւ ածես զանձրեւ *ի վերայ արդարոց եւ մեղաւորաց. զի պահես զբարկութիւն քո, եւ ցուցանես զողորմութիւն քո առ ամենայն մարդիկ առ հասարակ:

26 Տո՛ւր ինձ, Տէր, շնորհս համբերութեան դառն տանջանացս՝ որով կտտեն զիս. զի եւ ես արժանի եղէց պահել զաւանդութիւն յուսաւորութեան հաւատոցս, զոր ետուր ինձ՝ ճանաչել զքեզ եւ առնել զկամս քո: 27 Ջի մի՛ անաչեսցեն յուսացեալքն *ի քեզ, որոց միանգամ պարծեցեալ են ի միածին Որդիդ քո *ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ի քէնդ առաքեցաւ. զոր դու առաքեցեր ի մահ վասն մեղաց մերոց, զի առցէ զմեղս մեր յանձն իւր, եւ վասն

յանցանաց մերոց պատժեսցի, եւ առցէ զմեղսն յանձն իւր, եւ ընդ նմին տարցի զպատուիասն յանցանաց մերոց յանձն իւր չարչարանաւք խաչին, կատարեսցէ եւ տացէ շնորհս պարգեւաց՝ իւրոց *հաւատացելոցն:

28 Եւ արդ՝ Տէր բարերար, որ ասացեր, եթէ Ես ընդ ձեզ ես զամենայն ատուրս մինչ ի վախճան աշխարհի * մի՛ թողուր զմեզ ի ձեռանէ քումմէ, այլ զաւրացո՛ր զմեզ * ի կամս քո, զի *համբերել կարասցուք պատերազմիս՝ վասն մեծի անուանդ քոյ. զի յայտնի լիցի պարծանք հաւատոցս մերոց ծառայից քոց ի տէրութիւն Աստուածութեան քոյ. զի եւ այս յայտնի լիցի, եթէ *ոչ կարէ ոք ի թշնամեաց *յաղթել յուսացելոց քոց, որք անձանց են թշնամիք:

29 Այլ, Տէր, խառնեա՛ զմեզ ի թիւ արդարոց քոց վասն մարդասիրութեան քոյ, որ ոչ թողեր զմեզ ընդ վայր ի մեղս հարցն մերոց եւ ի մոխրապաշտութեան նախնեաց մերոց եւ յանաւրէնութիւնս առաջնոցն մերոց: 30 Եւ ետուր ճանաչել զբնութիւն *արարչութեանդ Աստուածութեանդ քոյ, զի մի՛ կորիցուք յունայնութեան հեթանոսութեան: 31 Այլ գթացար յարարածս քո, զի մի՛ եկեսցէ ի վերայ մեր ի սպառ բարկութիւն քո, եւ մի՛ վախճանեսցէ զմեզ սրտմտութիւն քո եւ մի՛ յուզեսցի ցասումն քո առ արարածս քո:

32 Եւ արդ՝ *տո՛ւր, Տէր, զաւրութիւն պատերազմել ի վերայ ճշմարտութեան անուանդ քոյ եւ մեռանել, եւ դարձեալ նորոգել փառաւք միսսանգամ, յորժամ դարձեալ առաքեսցես առ մեզ *զհատուցմանց զհրաքանչիւր կշռիչ, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս. զի կացցուք եւ մեք

*գուարթ երեսաւք առաջի նորա, եւ առցուք զպսակն յաղթութեան ընդ սիրելիս քո. զի դու միայն կալոց *եւ մնալոց եւ յաիտեան, եւ ամենայն տարրական անցաւոր արարածք *բանիւ քով մաշեցին. բայց դու միայն եւ *յաիտեանս, եւ ամփոփես զմարդիկ իբրեւ զցորեան ի շտեմարանս ի ժամանակի իրեանց, եւ դարձեալ միսանգամ նորոգես: 33 Բուսուցանես *յերկրէ զոսկերս մարդկան, դալարացուցանես, նորափետուր զարդարես իբրեւ զարծուիս *զսիրելիս *քո:

34 Տէր տունջեան եւ հաստիչ խաւարի, արարիչ լուսոյ, քո է տիւ եւ քո է գիշեր, որ կարգեցեր լուսաւորս *ի պէտս՝ առաջնորդս արարածոց քոց, որ են յերկրի քում. որ արարեր զերկուս լուսաւորս առ ի պէտս շրջմանց տարեաց, ամսոց, ժամանակաց, առ ի բոլորել զժամանակս *չափովք ատուրց՝ որ են յաշխարհի. զմին՝ իշխանական տունջեան, որ ունի զաւրինակ միածնիդ քոյ, զանշէջ եւ զանպակաս, զաննուաղ եւ զանխափան լուսոյդ, որ յայտնելոց է իւրոց արդարոց ի հանդերձեալ աշխարհին, ուր ո՛չ ատուրք եւ ոչ գիշերք, ո՛չ շաբաթք *եւ *ոչ *ամիսք, եւ ո՛չ ամբ եւ ոչ ժամբ եւ ոչ ժամանակք, եւ ո՛չ *շրջմունք տարեաց եւ ոչ շրջանք ժամանակաց. բայց *միայն Տէր է, եւ անուն նորա միայն: 35 Որ առնես զհատուցումն ուրախութեան քոյոց երկրպագուաց *բարեաւքն, որոց ոչ գոյ փոփոխումն *բարեացն, եւ ոչ հանումն պարգեւացն տուելոց:

36 Իսկ զնացք իշխանականին գիշերոյ, որ ունի քոյով կանաւք զմիածնիդ քո *զաւրինակ՝ զնորոգումն

յարութեան յանձին բարձեալ բերէ, ցուցանել նշանակել ամենայն երկրաւորաց զքաջալերութիւն ամենայն մեռելոց յարութեան: 37 Յարեմտից մինչեւ յարեւելս երթայ ի մանկութիւն. դարձեալ յարեմուտս կամաւք քովք ծերացեալ հասանէ. պատի, թաղի, գուշակ թաղելոց յարութեան մեռելոց, մխիթարութիւն քաջալերութեան առ արարածս մատուցանէ, զգալուստ Որդւոյդ նշանակել յերկնից եւ զնորոգումն տիեզերաց ակնարկել , զհաշումն *մաշմանն *մեղաւորաց ուսուցանէ, զծագել արդարոցն յարքայութեանն *ի գալստեան, դարձեալ զպահանջումն հնացելոց ի մեղս՝ ցուցանէ: 38 Նա եւ գուշակել մաշականն գյաւիտենականէդ, անցականն զանանցէդ , հնականն զնորոգչէդ իւրմէ. որ կամաւք քովք փոփոխի ի կերպարանս՝ *որպէս կամք քո հրամայեցին լինել. մինչեւ *բարձին *առակք լինելոցն, զոր եղեր պատրաստեցեր յաւր կատարման խոստմանց քոց , յորժամ *առնիցես ամենեցուն հատուցումն ի ձեռն *միաժնիդ եւ չոգւոյդ սրբոյ. զի քո է, եւ քեզ վայելեն փառք *յաւիտեան եւ յաւիտեանս:

39 Տէր ամենակալ, որ պսակես գլուսացեալս ի քեզ եւ կատարես զկամս երկիւղածաց քոց, արժանի արա զիս, Տէր, զի պահեցից գլոյսն իմ որ ի քեզ, եւ զերկիւղն զմեժ՝ զոր ածելոց ես *առ դիմադարձ անբարշտեալսն ի քէն, եւ ինձ տո՛ւր համբերութիւն կատարել *զընթացս իմ նեղութեամբս՝ յոր կամս: 40 Բժիշկ ցաւոց մերոց, ողջացուցիչ բեկելոց, անդորրիչ նեղելոց *եւ արձակիչ կապելոց, մխիթարիչ սգաւորաց, յոյս անյուսից, խոովելոց հանգիստ, աշխատելոց

նաւահանգիստ, որ նայիս սիրով յարարածս քո եւ կերակրես
զամենեսեան *քաղցրութեամբ քով. տո՛ւր ինձ, Տէր, առնուլ
պսակ ընդ այնոսիկ, զորս արժանիս արարեր մեռանել վասն
անուան քոյ, որոց փառաւորեալ են մահք իւրեանց առաջի
քո. զի եւ ես արժանի եղէց վերանալ *ընդ առաջ Որդոյ
քոյ սիրելոյ. յորժամ յափշտակեսցէ զանձկացեալսն իւր ի
ճառագայթ լուսոյ իւրոյ, դատել *ճշմարտութեամբ զամենայն
տիեզերս հրով բարկութեամբ իւրով:

41 Այլ այժմիկ, Տէր, զաւրացո՛ գծառայս քո վասն
անուան *քոյ, զի յաղթեսցուք *զաւրութեանց թշնամոյն. եւ
բա՛րձ եւ փարատեա՛ զմէզ չարութեան կռապաշտութեան
հեթանոսութեան քաղցրութեամբ *սիրով քով առ *արարածս
քո. որ եղեր զանձն քո ի վերայ խաշանց քոց, մի՛ թողուր
զհատ քո, զի աժցես յուղղութիւն. որ դու *միայն կարող
ես թողուլ զմեղս, եւ քաւել *զյանցանս եւ զանաւրէնութիւնս
քոյոց արարածոց, զի զքեզ միայն պաշտեսցեն *եւ զկամս քո
արասցեն, եւ լիցին փառաւորիչք Աստուածութեանդ քոյ, եւ
ապրեսցին ի դատաստանացդ քոց, եւ վայելեսցեն յանճառ
բարիս քո, զի ամենեքին արժանի լիցին առանց *ամաւթոյ եւ
պատկառանաց կալ առաջի *մեծութեանդ քոյ. զի եւ զգործ
տգիտութեան սոցա անմեղութիւն համարեսցիս:

42 Եւ զի սովոր ես *յարգել յոչնչէ, զանինչսն յինչ *աժել,
եւ յոչնչէ ի լինելութիւն արարածոց. որ ոչ թողեր զագգս
մարդկան ի կամս անձանց զինչպիտութեան *իւրեանց.
այլ գթացար առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո, որ եկն
դարձոյց զարարածս յԱստուածութիւն քո, եւ հրամայեաց

*քարոզել Աւետարանին *ընդ ամենայն տիեզերս: 43 Այն զի քո միայն է փառատրութիւն, եւ քեզ իսկ վայել է երկրպագութիւն յամենայն *արարածոց. զի դու միայն ես փառաց եւ պատուոյ արժանի: 44 Արդ՝ գթա՛ յարարածս քո, քոյով բարերարութեամբ *շնորհաւքդ եւ առ երկիրս Հայոց աշխարհիս, զի եւ սոքա ծանիցեն զքեզ եւ գմիածին Որդի քո, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ի քէնդ առաքեցաւ առ մեզ, եւ զգեցաւ գմարմին մարդկութեան մերոյ, եւ նկարեաց եւ տպատրեաց զանձն իւր ի ստեղծուածս ձեռաց իւրոց, զի զգեցցի գմարմին մարդկեղէն, եւ ազգականսան մերձեցուցէ գմարդիկ առ քեզ: 45 Քանզի ոչ հանդարտէին մարդիկ տեսանել զերեսս քո եւ ապրել. վասն այնորիկ եղեւ նա *ի նմանութիւն մարդկան, զի գմարդիկ արժանիս արասցէ Աստուածութեանն իւրում. զի ազգակից մարմնովն *որ ի մէնջ տեսեալ զԱստուածութիւնն Որդոյն՝ յարգեսցուք բարերարութեամբ Հաւր, եւ ընդ նմին *ընկալցուք զշնորհս բարերարութեան Հոգւոյդ սրբոյ որ ի քէն. զի եւ շնորհեսցին պատգամք Աւետարանի քոյ այսմ աշխարհի. զի եւ սոքա ծանիցեն զքեզ եւ զերախտիս *բարերարութեանդ *շնորհի քոյ, որ *առ ամենեսին է:

46 Այլ որ *առատանասդ ամենեցուն՝ *տո՛ւր մեզ, զի լիցուք վկայք *Աստուածութեանդ քոյ, չարչարել վասն անուան քոյ, եւ մեռանել վասն ճշմարտութեան քոյ, եւ նորոզել միսսանգամ *ի գալստեան քոյ, զի դու եկիր եւ մեռար ի վերայ արարածոց քոց, եւ խառնեցեր *գմահկանացոյ բնութիւնս մեր յանմահութիւն քո: 47 Վասն այսորիկ եւ

մեր մինչեւ ի մահ լիցուք վկայք կենդանութեան քոյ , զի խառնեցուք ի թիւ վկայից քոց. զի այլ զի՞նչ ինչ արդեալք կարիցենք առնել դարձուածս փոխարէն բարեացն որ ի քէն՝ եթէ ոչ տացուք զանձինս մեր փոխանակ պատուիրանաց քոց, ի հաճութիւն կամաց քոց. զի լիցուք ժառանգորդք արքայութեան քում ընդ այնոսիկ որ հաճոյ *եղեն առաջի քո. զի մատուցուք զանձինս մեր պատարագ *Աստուածութեան *քում. զի կորուցուք *զանձինս, եւ *դարձեալ գտցուք զնա յաւոր յարութեան. կացցուք ընդ աշմէ քումմէ զանմեղութիւն զգեցեալ ընդ գառինս աջակողմեան դասուն, կամարարաց քոց, յուրախութիւն սրբոց քոց, որ սիրեցին զԱստուածութիւն քո *եւ զմիածին Որդիդ , զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս. որ եղեւ գառն ճշմարիտ *եւ մատոյց զանձն իւր քեզ պատարագ վասն մեղաց ամենայն աշխարհի, զի լիցի հաճեցուցիչ եւ բարեխաւս ընդ արարիչդ եւ ընդ արարածս: 48 Իսկ *որ յայս հաճութիւն ընթացեալ *մերձեցան՝ պատրաստեաց նոցա աւթեվանս յարքայութեան *Աստուածութեանն իւրոյ: 49 Իսկ որք ոչն կամեցան մտանել ի հաճութիւն հնազանդութեան զալստեան նորա՝ յաիտենից տանջանս խոստացաւ:

50 Եւ արդ՝ Տէր բարերար, որ եկիր եւ խոնարհեցար եւ առեր զկերպարանս մարդկան, եւ ետուր զանձն քո ամենայն համբերութեան, եւ ոչ դարձուցեր զանձն քո յանարգանաց ընդ երեսս թքանելոյ, եւ մատուցեր հարկանելեաց զծնաւտ քո, քացախ եւ լեղի դառնութեան *վասն մեր արբեր, քաղցրացո՛ զսիրտ ամենայն մարդկան ի պաշտան քո, զի հնազանդեսցին ընդ ամենահեշտ լծով քով եւ

ասրեացին ի յաիտենից տանջանացն. զի լցաւ իսկ երկիր
աստուածպաշտութեամբ քով. եւ որ մնացեալքս են՝ զի եւ
սոքա մի՛ վրիպեացին ի ճշմարտութեան ճանապարհաց քոց,
եւ հրաւիրեացին յարքայութեան *սեղանդ եւ վայելեացեն
ի համբերութենէ քումնէ: 51 Որ վասն ամենեցուն եկիր ի
սպանումն իբրեւ զգառն, եւ ուրախ արարեր *ի մարմին
քո, զոր ետոր ի փրկութիւն ամենեցուն, եւ զուղիսս
փափկութեան քոյ ետոր ընպել, զարիւն քո, վասն կենաց
ամենայն աշխարհի, զթա՛, զի *յիշեցեն եւ դարձցին եւ
եկեցեն առ քեզ ամենայն ծագք երկրի, եւ երկիր պագցեն
առաջի քո ամենեքեան, ոյք իջանեն ի հող. զի կարող ես
միսսանգամ կանգնել, կենդանացուցանել եւ առնել արժանիս
մարդասիրութեան քոյ. զի քո իսկ արեամբ են փրկեալք եւ
ազատեալք յիշխանութենէ խաւարի: 52 Արդ՝ ծանիցեն զքեզ՝
յորոց վերայ մեռար դու. զի քո իսկ են ծառայք եւ քեզ լիցին
երկրպագութ. զի մի՛ *եկեցէ ի վերայ մարդկան բարկութիւն
սրտմտութեան քոյ:

53 Արա՛ զմեզ որդիս լուսոյ եւ որդիս տունջեան, զի
փառաւորեացի անուն քո ի վերայ ամենայն տիեզերաց.
զի դու ես փառաւորեալ ի մշտնջենատր *արքայութեանդ,
որ Եսդ յԷութեանդ, յիսկութեանդ, յինքնութեանդ: 54 Որ
ետոր արիւնակ չարչարանաց *քոյովդ չարչարանաւք
խոնարհութեամբ՝ *քոյոց սիրելեաց, եւ ցուցեր *գհալածանս
քոյով հալածելովդ, եւ ցուցեր զտանջանս քոց սրբոց՝ *ի
քո մտանել ի տանջանս կոփահարութեանդ: 55 Իսկ մեք
հողեղէնքս բնաւ *իսկ *զի՞նչ բերիցենք ի համար *զմեր

նեղութիւնս չարչարանաց. զի դու, Տէր, խոնարհեցար եւ
առեր յանձն զամենայն, եւ բարձեր *զվիշտս եւ զչարչարանս
*ամենայն տիեզերաց: 56 Արդ՝ զարացո՛ր *զիս, Տէր, ի
ժուժկալութիւն պնդութեան նեղութեանս՝ ուր կանս. զի
յերկարեսցի իմս պարծել ի նեղութիւնս տանջանաց. զի
հաւասարեցայց եւ *ես ընդ սիրելիս քո յաւորն, յորում
հատուցանիցես զանպատում բարիսդ, որ կայ պահի
*յուսացելոց քոց որ յաւիտենից»:

Ը

Ը. Եւ մինչդեռ *կայր նա կախեալ այնպէս՝ խաւսեցաւ գայս ամենայն. եւ գրեցին ատենակալ դպիրքն նշանագրացն. զի առ ոչինչ համարեալ զկախադանն, եւ ոչ զբրածեծ գանին գրեաց ինչ զվիշտս. զի ջարդեալ էր զամենայն մարմինսն յոգորածեծն առնելոյ: 2 Եւ այլ եւս *բազում քան գայս խաւսեցաւ՝ *մինչդեռ կայր կախեալ գլխիվայր, եւ գրեցին եւ *մատուցին *գայն առաջի թագաւորին. քանզի * էր *կախեալ զեաւթն ար զմիոյ ոտանէն: 3 Եւ յետ այտորիկ ետ հրաման, եւ իջուցին զնա անտի:

4 Սկսաւ *խաւսել ընդ նմա թագաւորն Հայոց Տրդատ եւ ասէ. «Չի՞նչ ունիս, եւ կամ զի՞նչ եղեր ի մտի, լինե՞լ կցորդ կենաց իմոց, որպէս աշխատեցարն ընդ իս *ի մանկութենէ վաստակովք, եթէ մեռանել տարապարտուց, ի տարապարտ խորհուրդս ընդունայնութեան մտացդ՝ ուր կասդ իսկ»: 5 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. «Փութամ ես ելանել ի մարմնոյս, եւ առնուլ զկեանսն յաիտենից. այլ տո՛ւր հրաման վասն իմ որպէս եւ կամիս, զի՛նչ *մահ եւ *հրամայես ի վերայ իմ»:

6 Ետ պատասխանի *արքայ եւ ասէ. «Ոչ տամ գայդ պարգեւ՝ եթէ լիցի քեզ վախճան մահու երագ երագ եւ հանգչել ի տանջանաց, զոր կոչես դու կեանս յաիտենից. այլ կտտել զքեզ յերկար, զի *ոչ լիցի հնար քեզ *երագ մեռանել, այլ *տանջել զքեզ յերկար եւ պահանջել ի քէն զանարգանս

դիցն եւ գյամառութիւնդ քո, որ ոչ կամեցար պաշտել գնոսա»:

7 Եւ ետ հրաման բերել կոճեղս փայտից, եւ առնել ըստ ոլոքի խոտցաց *ոտից նորա. եւ դնել եւ պնդել ուժգին առատկաւք, մինչեւ իջանէր արիւնն ընդ ծայրս ոտից մատանց նորա. եւ ասէ. «Գիտիցե՞ս կամ զգայցե՞ս ինչ արդեաւք զցատդ»: 8 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. «Տուա ինձ զաւրութիւն, քանզի խնդրեցի ես յԱրարչէն արարածոց, որ է ճարտարապետ եւ Արարիչ ամենայնի՝ որ երեւի *եւ որ ոչն երեւի»: 9 Եւ հրամայեաց, եւ լուծին գնա յայնմանէ:

10 Եւ ետ հրաման բերել բեւեռս երկաթիս եւ վարել ընդ ներքանս ոտից նորա. եւ առեալ զձեռանէ նորա աստի եւ անտի՝ ընթացուցանէին գնա յայս կոյս եւ յայն կոյս. եւ արիւնն հոսէր իջանէր յոտից անտի, եւ ոռոգանէր զերկիրն սաստիկ յոյժ: 11 Եւ դարձեալ *ասէ ցնա. «Ա՞յդ են աներեւոյթ արարածք Աստուածոյն քո, զոր դուն տեսանես»:

12 Նա ասէ. «Բարիոք ասացեր, եթէ այս իցեն աներեւոյթ արարածք Աստուծոյն ինոյ. վասն զի Սերմանի տկարութեամբ՝ եւ յառնէ զաւրութեամբ. սերմանի անարգութեամբ՝ եւ յառնէ փառաւք: 13 Զի Լալով լան՝ որք տանիցին զսերմանիս իրեանց, այսինքն են վիշտք *եւ չարչարանք, որ *հասանեն *մեզ որ վասն աստուածպաշտութեանն են. այլ յորժամ * որայն ի հունձս եկեալ մատուցէ զաստորութեանն բերրի զպտուղ սերմանողացն՝ *ընդ նմին եւ զցնծութիւն բերկրութեան ուրախութեանց ամենայնի բերէ»:

14 Ասէ թագաւորն. «Բախեցէ՛ք զաման լալոյ

արտասուացն. թող եկեսցէ դմա ուրախութիւն»: 15 Եւ հանին նմա կռուիս ի գլուխն, հարկանելով *զնա անհնարին: 16 Սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Ա՞յդ է ուրախութիւնն»: 17 Եւ նա ասէ. «Այո՛ այս է. զի թէ ոչ քրտնեսցի մշակն *ի տապ խորշակի ջերմոյն արեգակնակէզ լինելով՝ *ոչ ըմբոնէ զարդիւնս շայեկանս ուրախութեան պտղոցն ձմերայնոյն հանգստեան»: 18 Ետ պատասխանի արքայ *եւ *ասէ. «Դու * աստէն իսկ աշխատեա՛ց ի մշակութիւն տանջանացդ, յորում կասդ»:

19 Եւ ետ հրաման բերել *աղ *եւ բորակ եւ բարկ քացախ, եւ ընկենով զնա յորսայս, եւ դնել զգլուխ նորա ի հիւսանց մամուլս եւ դնել փող եղեգան ի քիթս նորա, եւ արկանել զայն ընդ քիթս նորա:

20 Եւ յետ այտորիկ *ետ հրաման, եւ բերին պարկս ատենիս մեծամեծս եւ լցին զայն մոխրով հնոցի. եւ արարին թուլագոյն, զի մի՛ կարի լի իցէ, վասն տուրեւառ շնչոյն, զի հարկանելով ընդ խելսն վտանգեսցէ զնա: 21 Եւ ազուցին զայն ի գլուխ նորա, եւ *կապեցին զբերան պարկին ի փողս նորա. եւ կաց նովաւ ատուրս վեց: 22 Եւ յետ այտորիկ ետ հրաման, եւ *ածին առաջի թագաւորին, եւ ի բաց հանին զպարկն ի գլխոյն:

23 Սկսաւ *խասել *թագաւորն եւ ասէ. «Ուստի՞ գաս. թերեւս յարքայութենէ անտի զայցես գոր ասէին»: 24 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Այո՛, ի՛սկ յարքայութենէ գոր ասէի՝ անտի գամ. վասն զի արժանի արար զիս Աստուած զայս ամենայն կրել *յանձին վասն

անուան իրոյ: 25 Արդարեւ իսկ կայ մնայ *ինձ արքայութիւնն
որ ոչ անցանէ. փոխանակ *մոխրոյն՝ անթառամ ծաղիկքն, եւ
փոխանակ քացախոյն՝ անսպառ ուրախութիւնքն»:

Թ. *Եւ սաստկացեալ թագաւորին՝ ետ պնդել զոտս նորա ի հրապոյրս տկաց, եւ կախել զնա գլխիկայր. եւ ետ դնել ձագար ի նստոյ տեղոջ նորա, եւ արկանել ջուր տկաւ *յորովայն նորա: 2 Եւ ետ * հրաման, եւ իջուցին յայնմանէ. եւ սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Առնե՞ս զկամս *իմ, թէ ոչ պաշտես գոյիսն, որ են ամենայն երկրի կեանք եւ շինութիւն»:

3 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ես Տեառն Աստուծոյ իմոյ երկիր պագաննեմ, զի նա է արարիչ եւ կեանք եւ շինութիւն. եւ զՈրդին հաստիչ եւ համազար եւ համագործ, եւ զՀոգի նորին, որ ելից իմաստութեամբ զամենայն տիեզերս: 4 Այլ զկոռս կռեալս, կոփեալս, քերեալս եւ արարեալս՝ ոչ կալայ երբեք *առ աստուածս, եւ *մի՛ *լիցի այլ ունել՝ մինչեւ իցէ շունչ իմ ի մարմնի իմում»:
5 Ետ պատասխանի թագաւորն եւ ասէ. «Փոխանակ զի իշխեաց ասել կռեալս եւ քերեալս դիցն՝ պահանջեսցի դա ընդ այդորիկ»:

6 Եւ ետ հրաման քերել զկողս նորա երկաթի քերչաւք, մինչեւ ոռոգան վայրքն ամենայն յարենէ նորա: 7 Եւ սկսաւ ասել ցնա. «Արդ արասցե՞ս զկամս իմ, Գրիգորիոս, որ յայդպիսի տանջանս մատնեցար»:
8 Ասէ *ցնա. «Ինձ լիցի պահել զուխտ աստուածպաշտութեան, զոր ուսայ ի մանկութենէ իմմէ, որ կարողն է փրկել զիս յամենայն նեղութենէ, եւ զքեզ արկանել ի տանջանս՝ որ ոչ ճանաչես

գնա, եւ դարձեալ գայլս եւս զարհուրեցուցանել կամիս եւ քակել ի պաշտմանէ սիրոյ նորա»: 9 Ետ պատասխանի թագաւորն եւ ասէ. «Ո՞ր է Աստուած քո, որ փրկէն զքեզ ի ձեռաց ինոց, եւ կամ դատի, որպէս ասացեր, դատաստանաւք իւրովք»:

10 Եւ ետ հրաման, եւ բերին տատասկ երկաթի բագում սակառեաւք, եւ *արկին ի վերայ գետնի թանձր. եւ մերկացուցին զԳրիգորիոս, եւ արկին ի վերայ տատասկին մերկ. եւ ծակոտեալ լինէին մարմինք նորա առ հասարակ. եւ քարշեցին եւ թաղեցին զնա ի տատասկին. եւ շրջշրջէին զնա անդէն, մինչեւ առ հասարակ ծակոտեցան մանրիկ մարմինք նորա, մինչ զի ոչ մնաց ի նմա տեղի ողջ:

11 Եւ ի միսում ատուրն ածին զնա առաջի նորա: 12 Սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Չարմացեալ զարմացեալ եմ, եւ կարի քաջ. զհա՛րոյ կեաս դու կենդանի. եւ ոչ ինչ գրեցեր դու զցաւսդ, եւ խաւսիս եւս. զի արժան էր, թէ վաղուց էիր դու վախճանեալ ի տանջանաց այտի»:

13 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ոչ է իմ ժուժկալութիւն տոկալոյդ՝ ինով զարութեամբ, այլ ուժով շնորհի Տեառն ինոյ, եւ ինոյ յաւժարութեան կամացս, որ խնդրեցի ի նմանէ, զի եւ դու զփորձ առցես զծառայիս Աստուծոյ. զի գիտացես, թէ ոչ որ կարէ մեկնել զյուսացեալս ի նա ի սիրոյ նորա: 14 Չի նա տայ ոյժ եւ զարութիւն համբերութեան՝ համբերել նեղութեանց *եւ փորձութեանց. զի անաչեցեն անարեւնք յունայնութեան իւրեանց *եւ յամբարշտութեան եւ յապստամբութեան իւրեանց, որ իբրեւ

զքեզդ իցեն, եւ կացցեն *ամաւթով յաւուրն այցելութեան եւ յանդիմանութեան»:

Ժ

Ժ. Եւ ետ հրաման արկանել կապիճս երկաթիս ի ծունկս նորա եւ վարել ուռունս ստուարս եւ բառնալ ի կախաղան՝ մինչեւ *յաւշեցին ծունկք նորա անդէն: 2 Եւ կաց կախեալ այնպէս գերիս աուրս:

3 Եւ յաւորն չորրորդի հրաման ետ թագաւորն եւ իջուցին գնա ի կախաղանէն եւ ածին կացուցին գնա *առաջին նորա: 4 Խաւսել սկսաւ թագաւորն եւ ասէ. «Տե՛ս դու Գրիգորիոս զի ոչ փրկեաց զքեզ սնոտի յոյսն քո յոր յուսայիր դու *չեհան զքեզ ի ձեռաց իմոց»:

5 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Տե՛ս դու զի սնոտի են յոյսքն քո եւ *ոչ կարացին *հաւանեցուցանել եւ ոչ երկեցուցանել զիս զի զոր դուն պաշտես՝ սնոտի է եւ ամենայն գործ *նոլորութեան քոյ: 6 Այլ տե՛ս դու զի ո՛չ ի տանջանաց քոց երկեայ ինչ ես *եւ ոչ զսաստ ահի քոյ համարեցայ այլ զաւրութեամբ Տեառն իմոյ մարտեալ ընդ թշնամոյն՝ որ ի ծածուկն քեւ պատերազմի ընդ ճշմարտութեան եւ մատնեցի զմարմինս իմ *ի կիզումն տանջանաց *զի եթէ վաղ եթէ անագան՝ *սակայն քակտի հնացեալ մարմինն զի եկեսցէ ճարտարապետն գտեալ գորդիս մարդկան՝ *միսանգամ *զնոյն հնացեալն անդրէն նորոգեսցէ: 7 Զի գորոց *գոզիսն գտանէ ի պարկեշտութեան *ի զգաստութեան ի սրբութեան ի քաղցրութեան ի հեզութեան յաստուածպաշտութեան կեցեալ՝ նորոգէ

գարդարէ կեցուցանէ գնոյն ոգիս նովին մարմնով: 8 Իսկ զորս գտանէ յանաւրէնութեան եւ յամբարշտութեան յաստուածատեցութեան *ի կռապաշտութեան կեցեալ՝ թէպէտ եւ բուսանել բուսանին մարմինք նոցա *առ ժամանակ մի՝ այլ *գնոսին նովին ոգով եւ նովին մարմնով արկանէ ի գեհէն *յանշէջ հուրն յաիտենից տանջանս մանաւանդ զայնոսիկ որ իբրեւ զքեզդ են ի կռապաշտութեան»:

9 Իսկ իբրեւ *լուսւ գայն թագաւորն՝ բարկացաւ ընդ բանսն եւ ասէ. «Ինձ ոչ է փոյթ զայնմանէ թէ նորոգեսցէ՞ զքեզ Աստուածն քո թէ ոչ *ինձ ոչ է պէտ զայնմանէ: 10 Այլ զի ասացեր եթէ զքեզ յանշէջ հուրն արկանէ՝ ես զքեզ *աստէն իսկ այրեցից շիջանուտ հրով տեսցուք քո Աստուածն զի՞ արասցէ»:

11 Եւ ետ հրաման երկաթի պուտամբք հալել կապար *եւ մինչդեռ ջերմ էր՝ իբրեւ զջուր հոսել արկանել զմարմնով նորա: 12 Եւ այրեցին զմարմինս նորա առ հասարակ եւ ոչ մեռաւ այլ կայր մեծաւ ուժով եւ զինչ հարցանէին՝ վաղվաղակի տայր պատասխանի:

13 Եւ զարմացեալ թագաւորն ընդ ժուժկալութիւն համբերութեանն *կարի անհնարին եւ *ընդ տոկալ նորա՝ եւ ասէ թէ Ջիհարդ կայ ի քեզ շունչդ յայդչափ ժամանակաց *եւ ի չարաչար տանջանացդ որով զքեզն կտտեցի»: 14 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ո՞չ վաղ իսկ ասացի քեզ եթէ զի աոցես դու զփորձ համբերութեան ծառայիս Աստուծոյ զի տայ զաւրութիւն յանաւթ առնել զայնոսիկ որ

առանց նորա իցեն եւ մարտնչիցին ընդդէմ նորա իբրեւ
գքեգդ: 15 Չի այսպէս ասէ Ոչ թողից գճեգ եւ ոչ ընդ վայր
հարիցա: 16 Արդ՝ այս է պահպանութիւն նորա առ արարածս
իւր *եւ առ սիրելիս իւր զի պահեսցէ գնոսա ի հաւատս
իւրեանց որ ի նա մինչեւ հատուցէ նոցա ի գալստեան
իւրում»:

ԺԱ

ԺԱ. Եւ մինչդեռ խորհէր Տրդատիոս խաւսել եւ այլ ողորով ընդ նմա եւ յղել պատգամ եւ խոստանալ կեանս եւ պատիւս որում ոչ ինչ էր *լսելոց.– « Եթէ այնմ եւս ոչ լսիցէ՝ *ասէ եւ այլ եւս յաւելից եւ *ի տոկ *կտտեցից յառաջ *մատուցեալ ոմն ի նախարարացն *որում անուն էր Տաճատ փեսայ Արտաւանայ սպարապետի արքայի՝ սկսաւ խաւսել եւ տալ տեղեկութիւն եւ ասել այսպէս վասն նորա թէ Վասն զի չէ պարտ կենաց՝ վասն այնորիկ ոչ կամի կեալ *եւ զոյս տեսանել: 2 Ջի այսքան ժամանակք են որ առ մեզ բնակեալ է եւ ոչ գիտէաք զսա այլ դա է որդի Անակայ մահապարտի որ սպան զհայր քո Խոսրով եւ արար խաւար *Հայոց աշխարհիս եւ ի կորուստ մատնեաց *գայս աշխարհ եւ ի գերութիւն արդ՝ չէ պարտ կեալ դմա զի որդի վրիժապարտի է դա »:

3 Եւ յետ այսչափ հարցից եւ տանջանաց զանից եւ բանտից *գելարանաց եւ *կախադանաց *դառն նեղութեանց *եւ ամենայն կտտանաց որով կտտեցին զնա բազում համբերութեամբ յանձն իւր տարեալ վասն անուան *Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի այդ՝ իբրեւ այնմ եւս հասանէր թագաւորն ի վերայ իրացն *եթէ արդարեւ որդի Անակայ Պարթեի է որ սպան զԽոսրով *հայր նորա՝ հրաման տայր *կապեալ ոտիւք եւ կապեալ ձեռաւք եւ կապեալ պարանոցաւ խաղացուցանել զնա *յԱյրարատ

գաւառ եւ տալ զնա ի դղեակ բերդին Արտաշատ քաղաքի եւ իջուցանել ի վիրապն ներքին որ անհնարին էր խորութեամբ մինչեւ *անդէն մեոցի: 4 Եւ եղեւ նա յայնմ վիրապի *ամս երեքտասան: 5 Եւ ինքն իսկ թագաւորն *խաղայր զնայր ի ձմերոց յԱյրարատ գաւառ ի Վաղարշապատ քաղաք *ի Հայոց աշխարհ յարեւելս:

6 Իսկ թագաւորն Տրդատ զամենայն ժամանակս *հորոյ թագաւորութեանն աւերէր քանդէր զերկիրն Պարսից թագաւորութեանն եւ զաշխարհն Ասորեստանի աւերէր եւ հարկանէր ի հարուածս անհնարինս: 7 Վասն այսորիկ պատշաճեցան բանքս այս ի բանս կարգի առակաց թէ Իբրեւ զսէզն Տրդատ որ սիգալովն աւերեաց զթումբս զետոց եւ ցամաքեցոյց իսկ ի սիգալն իրում զյորձանս ծովուց»: 8 Վասն զի սէզ իսկ էր առ հանդերձս եւ այլ ուժով պնդութեան հարստութեամբ բռնն ոսկերաւք եւ յաղթ մարմնով քաջ եւ պատերազմող անհնարին բարձր եւ լայն հասակաւ *որ զամենայն ժամանակս կենաց իրոց պատերազմեալ եւ առնէր մարտիցն յաղթութիւն: 9 Մեծ անուն պարծանաց քաջութեան անձին ստանայր եւ զհոյակապ շքեղութիւն յաղթութեան ընդ ամենայն աշխարհ կացուցանէր հարկանէր ի հարուածս զթշնամիսն եւ խնդրէր *զքէնս վրիժուց *իրոց հայրենեացն առնոյր աւար բազում ի կողմանցն Ասորոց եւ թափէր կապուտ սաստիկ անհնարին ի նոցանէն : 10 Արկանէր ի սուր զգաւրս Պարսից եւ թափէր կողոպուտ անհնարին լինէր առաջնորդ առն եւ ձիոյ զաւրացն Յունաց եւ մատնէր նոցա զբանակս նոցա հանէր զգաւրս Հոնաց

սաստիկ յոյժ եւ գերէր զկողմանս Պարսից:

11 Եւ *գայն ամս երեքտասան որ եղեւ Գրիգորիոս ի բերդին բանդին եւ ի խոր վիրապին կին ոմն *այրի որ էր *ի բերդին յայնմիկ հրաման առեալ յարհաւրաց՝ զի ատուրն նկանակ մի * արարեալ պատրաստական ընկենույ ի ներքս *ի խոր վիրապն եւ այնու *կերակրեալ լինէր նա ի հրամանէն Աստուծոյ *գայն ամս որ եղեւ նա անդ: 12 Իսկ *յայն վիրապ ուր ընկեցին զնա՝ պահեալ լինէր նա կենդանի *շնորհիւ Տեառն իւրոյ: 13 Իսկ այլ մարդիկ որ միանգամ իջուցեալ էր անդր՝ ամենեքեան մեռեալ էին վասն դժնդակ չարաշունչ դառնութեան տեղոյն վասն կարակում տղմին աւճախառն բնակութեան եւ խորութեանն: 14 Վասն չարագործաց *իսկ էր շինեալ գայն տեղի եւ ի սպանումն *մահապարտացն ամենայն Հայոց:

ԺԲ

*ԺԲ. *Եւ յետ այսորիկ հրաման ետ Տրդատ արքայ՝ հրովարտակ առնել ընդ ամենայն աշխարհս իշխանութեան իւրոյ, հրաման հանեալ արիւնակ գայս.

«Տրդատ արքայ Հայոց մեծաց, առ մեծամեծս եւ առ իշխանս եւ առ նախարարս * եւ առ գործակալս *եւ առ այլ մարդիկդ, որ ընդ ինով իշխանութեամբ էք, յաւանս, ի շէնս, ի գեաղոս, յագարակս, առ ազատս եւ առ շինականս, միանգամայն իսկ առ ամենեսեան , ողջոյն:

2 Ողջոյն հասեալ եւ շինութիւն դիցն աւգնականութեամբ, լիութիւն պարարտութեան յարոյն Արամազդայ, խնամակալութիւն յԱնահիտ տիկնոջէ, եւ քաջութիւն հասցէ ձեզ ի քաջէն Վահագնէ ամենայն Հայոց աշխարհիս. իմաստութիւն Յունաց հասցէ դաստակերտիդ կայսերաց, եւ ի մեր դիւցախատն Պարթեւաց հասցէ այցելութիւն, ի փառաց թագաւորաց եւ ի քաջ նախնեաց:

3 Ամենայն որ գիտասցէ ի մերոց հրամանացս *որ առ ձեզ, զի վասն ձեր շինութեան ենք հոգացեալք. զի յորժամ էաք մեք ի Յունաց աշխարհին՝ անդ տեսանէաք զհոգաբարձութիւն թագաւորացն, ի հոգալ ընդ շինութիւն իւրեանց աշխարհին, ի պատուել զբազինս դիցն աստուածոց շինուածովք եւ սպանդիւք զոհիցն, եւ երեւելի պատարագացն ընծայիւք, եւ գունակ գունակ նուիրաւքն եւ ի պտղոցն՝ յամենայնէ զամենայն նոցա

մատուցանելով, եւ ջերմեռանդն եռալ գեռալ պաշտամանն,
շքեղացուցանելով եւ զարդուքն զարդարելով եւ գերեւելի
գհոյակապ զանեղծ դիսն մեծարելով: 4 Եւ զայն եւս
տեսանէաք ի նոցանէ՝ ի նոցունց դից անտի՝ զխաղաղասէր
շինութիւն *մարդաշատութեան, հոծ բազմամբոխ լիութեամբ
պարարտութեամբ՝ նոցա զայն փոխադարձ փոխարինացն
շինութիւն շնորհեալ, ամենալրիւք բարութեամբ մեծացեալք
խաղաղացեալք ի բարիսն վայելէին:

5 Վասն որոյ պատուէր տուեալ, ահաբէկ արարեալ
թագաւորաց աշխարհին՝ զմարդիկն *զարհուրեցուցանէին
*վասն պաշտաման դիցն յոլովելոյ. մի՛ գուցէ թէ
խառնադանջ բազմամբոխ խաժամուժ մարդիկ առ
տգիտութեան ինչ արհամարհիցեն. կամ եթէ որ յանկարծ
առ փոխելութեան իշխեսցէ արհամարհել զպաշտան դիցն՝
հրաման ելեալ զաւրացեալ ի թագաւորաց, զի խլեսցեն
բրեսցեն իշխանքն որ իցեն յիրաքանչիւր գործակալութեան,
զի շինութիւն աշխարհի ի դիցն բազմասցի: 6 Զի
*գուցէ թէ յանկարծ որ գդիսն անգոսնեսցէ՝ *վնաս
*մեծ ի ցասմանէ դիցն յուզեսցի. այնպիսիքն զանձինս
կորուսանեն, եւ աշխարհի մեծ ոճիրս վնասուց ի նոցանէն
ընդոստուցանեն. վասն *այսորիկ իսկ եւ ետու զհրամանս
սաստից այնպիսեացն՝ պատուիսս մահու՝ թագաւորքն
Յունաց *յիւրեանց աշխարհին:

7 Արդ՝ եւ մեք հրաման *շինութեան *կամեցեալ ձեզ,
հոգացեալ *զի եւ ձեզ ամենալրիւքն ամենաբարիքն ի դիցն
բազմասցին, զի ի ձէնջ՝ պաշտան նոցա եւ փառաւորութիւն,

եւ ի նոցանէ՝ շինութիւն, լիութիւն եւ խաղաղութիւն. զի որպէս *ամենայն տանուտէր ընդ *տան իւրոյ եւ *ընդ *ընտանեաց հոգայ՝ սոյնպէս եւ մեք հոգամք *ընդ մեր Հայոց աշխարհիս շինութեան:

8 Արդ՝ ամենայն նախարարք մեծամեծք *եւ ազատք եւ գործակալք եւ սիրելիք մեր *թագաւորաց, եւ շինականք, բնակք եւ ձեռատունկք եւ ձեռասունք մեր Արշակունեաց, զոր *յանձանձեալսդ եւ սնուցեալսդ է, անխայեալսդ եւ յառաջեալսդ, վասն մեր *աւգտի հասարակաց հոգացեալ , զի զդիսն պատուեսջիք: 9 Արդ՝ եթէ յանկարծ որ թէ գտցի, որ զդիսն անպատուեսցէ, եւ գտցեն զայնպիսին՝ կապեալ ոտիք եւ կապեալ ձեռաւք եւ կապեալ պարանոցաւ ի դուռն արքունի ածցեն. եւ տուն եւ կեանք եւ *արարք եւ ստացուածք եւ գանձք՝ *այն ամենայն այնոցիկ լիցի, որ զայնպիսիսն ի մէջ ածցեն: 10 Ողջ լերուք ի դիցն աւգնականութենէ դուք ամենեքին եւ ի մեր թագաւորաց՝ որ ընդ այս հրաման կամիք, եւ ի շինութեան բնակեսջիք *ամենեքեան, զի մեք *գլխովին իսկ ողջ ենք»:

11 Իսկ զամենայն ամս ժամանակաց իւրոց թագաւորն Տրդատ գոռացեալ ընդ Պարսից տէրութեանն՝ *խնդրէր զքէնս վրիժուց մարտիք պատերազմաց: 12 Իսկ ի լնու ամացն, որ եղեւ Գրիգորիոս ի վիրապին, իբրեւ ամս երեքտասան, եւ էր մարտ սաստիկ խստութեան *Տրդատայ ընդ Պարսից թագաւորին՝ զամենայն աուրս *կենաց իւրոց:

13 Իսկ միւս եւս այլ հրովարտակ հրամայեաց զրել *ընդ աշխարհս եւ ընդ գաւառս իշխանութեանն իւրոյ՝

*արինակաւս այտօիկ.

«Տրդատիոս *Հայոց մեծաց արքայ. առ աշխարհս եւ առ գաւառս, առ նախարարս եւ առ զարս եւ առ շինականս *եւ առ ամենեսին ողջոյն. ողջ լիջիք, եւ մեք մեզէն իսկ ողջ ենք:

14 Դուք ինքնին գիտէք, զհա՛րդ ի բնէ ի նախնեացն իսկ յաղթութիւն խաղաղութեան բագում *էր շնորհեալ մեզ դիցն *աւգնականութեամբ, եւ կամ թէ ո՛րպէս զամենայն ազգս նուաճեալ էր, եւ ի հնագանդութեան ունէաք: 15 Իսկ յորժամ գդիսն ոչ մարթացաք հաճել պաշտամամբն, զկամս նոցա *քաղցրացուցանել ընդ մեզ՝ հանին մերժեցին ի ցասմանն իրեանց զմեզ ի մեծ տէրութենէն: 16 Մանաւանդ վասն աղանդին քրիստոնէից պատուիրեալ *ձեզ, զի *հազար եւ բիւր *դէպ է եթէ գտցի ոք, զի նոքա անհնարին լինին խափան դիցն պաշտամանն, զայնպիսին թէ գտցեն *եւ *վաղվաղակի ի մէջ աճցեն՝ յարքունուստ պարգեւք եւ պատիւք նոցա *լիցին շնորհեալ որ գնոսայն յայտնեցցեն: 17 Ապա *թէ ոք չյայտնեցէ զայնպիսին, կամ *թագուցէ, եւ գտցի՝ այսպիսին ընդ մահապարտս *համարեալ լիցի, եւ ի հրապարակ արքունի եկեալ մեռցի, եւ տուն նորա յարքունիս երթիցէ:

18 Արդ՝ զոր արինակ ես ոչ խնայեցի *յիմ վաստակաւոր Գրիգորիոս, յիմ սիրելին, որ *վասն դորին իսկ իրաց չարաչար եւ սաստիկ տանջանաւք տանջեցի, եւ յետ այնորիկ ետու *գնա ընկենուլ ի խոր վիրապն յանհնարին, զի անդէն իսկ միանգամայն աւճից լիցի կերակուր. զի եւ ոչ զմեծ վաստակն նորա համարեցայ ինչ՝ *առ սիրով եւ առ անիւ

*դիցն, զի եւ ձեզ ահ լիցի այս եւ երկիւղ ի մահուանէն. այլ զի կեցջիք ընդ հովանեաւ դիցն *եւ ի մէնջ բարիս *մարթասջիք գտանել: 19 Ողջ լերուք, եւ մեք մեզէն *ողջ ենք»:

ԺԳ

*ԺԳ. *Եւ եղեւ *ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խնդրեաց իւր կին կայսրն Դիոկղետիանոս. եւ այնուիետեւ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան իւրոյ արձակեալք շրջէին պատկերագործք *նմանահանք ճշգրտագործք. դեղատախտակ պայծառակշիռ հասակաչափ զգեղ երեսացն եւ զմրագարդ յաւնիցն *ի տախտակսն համանմանս դեղովքն պաճուճէին, զի յայտ յանդիման ցուցցեն *առաջի ակնահաճոյ կամաց թագաւորին:

2 Յայնմ ժամանակի եկեալ գտանէին ի քաղաքին Հռոմայեցոց արգելավանս մի կուսանաց՝ միանձնական լեռնական, ընդակերս, զգաստացեալս, պարկեշտականս, սրբամատոյց կանայս քրիստոսական հաւատոց, որ զցայգ եւ զցերեկ եւ յամենայն ժամանակի փառաւորութեամբ եւ արհնութեամբ զկատարեալ աղաւթսն *իւրեանց առ Աստուած առաքել ի բարձունս արժանի լինէին: 3 Որոյ *անուն էր գլխաւորին Գայիանէ, եւ սան նորին՝ *ի դստերաց ուրումն յաստուածապաշտ եւ ի թագակալ տոհմէ, զի անուն *էր նորա Հռիփսիմէ:

4 Եւ իբրեւ եկին հասին՝ բռնութեամբ մտեալ ի սուրբ կայեանս առաքիներացն, տեսեալ զպարկեշտագեղն Հռիփսիմէ, զարմացեալ սխրացեալ ընդ սքանչելատեսիկն տեսիլ՝ ի նկարապաճոյճ ի տախտակսն յարինէին, եւ առ թագաւորն հասուցանէին:

5 Եւ իբրեւ ետես թագաւորն զգեղապանն վայելչութիւն պատկերակերպ նկարագրին Հոփսիսմեայ, մոլեգնական ցանկութեամբ տոփողաց գեղխեալ, զի անկարգ ցանկութիւն *յիմարութեանն մոլութեան ստիպէր, ժամ տուեալ ուրախութեան հարսանեաց՝ ճեպով տագնապաւ փութայր զուրախութիւնս հարսանեացն կատարել: 6 Յայնմ ժամանակի *տագնապափոյթ ստիպով դեսպանս արձակեալ, պատուիրակս *հանեալ ընդ աշխարհս ամենայն, զի ամենեքեան աւժտաբեր ընծայատար լիցին մեծի *հարսանեացն, եւ բազում ուրախութեամբ գալ կատարել առ հասարակ ամենեցուն *գաւրէնս արքայական փեսային՝ ըստ արինացն թագաւորաց:

7 Իսկ իբրեւ տեսին առաքինիքն զգաղտածիգ նետս թշնամոյն, որ *ի ծածուկն սովոր էր ձգել ի սուրբսն քրիստոսասէրսն, աման չարի գտեալ զթագաւորն. որպէս ի դրախտի անդ գաւձն *անդրովար արարեալ, առ ի գպատուիրանն մոռանալոյ, մտեալ *յանգգամ յունկն կնոջն առաջնոյ. սոյնպէս եւ աստ զթագաւորն անաւրէն իբրեւ գվահանակ երեսաց գտեալ՝ նովաւ մարտուցեալ *ընդ աստուածաշէն եկեղեցիս:

8 Իսկ զթագաւորն հպարտացուցեալ ամբարհաւածեցուցանէր որոգայթադիր թշնամին՝ ի գրգռել յարուցանել հալածանս ի վերայ եկեղեցեաց Աստուծոյ, խելացնորեցուցեալ *գնա առ ի տալ պագանել երկիր ուրուականաց մեռելոտուց, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն, փայտեղէն եւ քարեղէն պղնձագործ պատկերաց դիցն

անտեսաց, եւ պղծութեանն պաշտաման: 9 Ուս եղեալ համբառնայր հարկանել *ընդ վիմին հաստատնոյ, ընդ հաւատոցն եկեղեցոյ. վիմին ինչ *ոչ ստնանել կարացեալ՝ ինքն առ վիմին խորտակեցաւ: 10 Սակայն *յամբարհաւաճութիւն մոլեգնութեանն վստահացեալ՝ բազում եւ անշափ էր այն, որ ի նմանէ անցանէր ընդ եկեղեցիս Աստուծոյ:

11 Իսկ երանելին պարկեշտասէրն Գայիանէ, սրբասնելովն *Շոփսիմեաւ հանդերձ եւ այլ ընկերաւքն իրեանց, յիշեալ զուխտն սրբութեան, զաւրինաւոր կրաւնիցն զգաստութեան սրբութիւնն յոր մտեալ էին՝ ողբային յանձինս իրեանց վասն նկարացոյց հրամանին, առ ի նկատել զպատկերս նոցա պիղծ եւ անաւրէն թագաւորին. ճգնութեամբ մատուցեալ յաղաթս՝ խնդրել *ի բազումողորմ Տեառնէն աւգնականութիւն՝ փրկել գնոսա ի փորձութենէն, որ հասեալ էր ի վերայ նոցա: 12 Եւ յաղաչելն իրեանց այսպէս ասէին.

«Տէր տերանց, Աստուած աստուածոց, Աստուած յաիտենական, Աստուած երկնից, Աստուած անճառ լուսոյ, որ հաստատեցեր զամենայն բանիւ քով. որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զամենայն զարդ նոցա. որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ եւ իմաստուն կացուցեր եւ բազմացուցեր զնա ի վերայ երկիր, եւ աւգնական եղեր նոցա ի դարս իրաքանչիւր՝ որ յուսացան ի քեզ:

13 Արդ՝ *աւգնեա՛ եւ մեզ, Տէր, ի պատերազմիս որ նեղէս զմեզ, զի յաղթեսցուք *որոգայթից նենգութեանց սատանայի,

Եւ անուն քո, Տէր, փառաւոր լիցի, եւ եղջիր եկեղեցոյ քոյ
բարձրացեալ լիցի. զի եւ մեք արժանի լիցուք հասանել
*յաթեվանս արքայութեան պատուիրանապահաց քոց: 14
Եւ մի՛ լիցի պակասութիւն ձիթոյ ի լապտերաց մերոց. եւ
մի՛ շիջցին ճրագունք հաւատոց ուխտի սրբութեան մերոյ.
Եւ մի՛ հասցէ տխրական մթացուցիչն գիշերոյ կորստեան ի
վերայ լուսաւոր ճանապարհաց մերոց. եւ մի՛ գայթակղեսցին
ոտք մեր ի լուսագնաց շաղաց քոց. եւ մի՛ կուրասցին
բիքք *տեսանելեաց մերոց ի գուարթարար ճառագայթից
ճշմարտութեան քոյ. եւ մի՛ յափշտակեսցէ թռչունն մահացան
գտերմանիսն բուսոյն կենաց, զոր սերմանեաց ի մեզ միածին
Որդիդ քո , Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. եւ մի՛ տարցի
զգգաստութիւն սուրբ հաւտի քոյ գազանն ապստամբ. եւ
մի՛ յաղթահարեսցէ զգառինս հաւտի քոյ գայլն ապականիչ.
Եւ մի՛ վարատեսցէ թշնամին ուխտիս մերոյ զոչխարս
առաքելական եկեղեցոյ քոյ սրբոյ:

15 Տէր Աստուած մեր, որ *առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո,
որ եկն եւ ելից զամենայն տիեզերս *հոգով իմաստութեամբ
*քով, զի զամենեսեան յԻսրայէլ անուն աստուածատեսս
գրեսցէ: 16 Եւ մեք լուսք զի ասաց, Թէպէտ եւ հալածեսցեն
զձեզ *քաղաքէ ի քաղաք՝ ոչ կարաջիք սպառել զքաղաքս
Իսրայելի, մինչեւ ի դարձ *գալստեան իմոյ այսրէն:

17 Արդ խնայեա՛, Տէր, յանձինս մեր, որ ապաւինեցաք
յանուն քո սուրբ, զի մի՛ խառնակեսցուք ընդ
անարգութիւն պղծութեան հեթանոսաց. եւ մի՛ տար
զգգաստութիւն սրբութեան մերոյ բոզանոց անաւրէն

շանագգեաց լկտութեան նոցա, եւ մի՛ գկուսութեան մարգարիտ *հաւատոց մերոց՝ ի շաւիղս խոզագնաց ամբարշտութեան նոցա: 18 Եւ *մի՛ *շարժեսցէ *ուղխ անյագ ջորց բագմութեանց մոլորահողմն խաբէութեան գրահեղեղն սաստկութեան գհիմունս սուրբ եկեղեցոյ քոյ, որ բագմապատիկ վիմաւքն արդարովք շինեցաւ ի վերայ վիմին հաստատնոյ, որոյ գլուխ անկեանն կատարման եղեւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս *ի ձեռն մարմնանալոյն, մահուամբ խաչին, հեղմամբ արեանն, յարութեամբն եւ յերկինս վերանալոյն, նստելովն յաջմէ Աստուածութեան քոյ, ուր էրն յառաջ:

19 Արդ նայեա՛ց, Տէր, յերկնից *ի սրբութենէ քումմէ, զի մի՛ լիցուք մեք *իբրեւ *գայն տունն, որ ի վերայ աւագոյն շինեալ էր, զոր դրդուեցին խոռվութիւնք *նեղութեանց պէսպէս փորձութեանց. այլ հաստատեա՛ գմեզ ճշմարտութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան, եւ առաջնորդեա՛ մեզ ըստ կամաց քոց, եւ արժանիս արա գմեզ գիշերոյն լուսոյ հարսանեաց. յորում զգիշերն իբրեւ *գտիւ լուսաւոր առնիցես ի ծագել ճառագայթից *յերեսաց *փառաց քոց, եւ ապրեցո՛ գմեզ ի ներքոյ թեոց քոց, եւ մեք հասցուք ի նաւահանգիստ կամաց քոց: 20 Եւ տո՛ւր մեզ, զի արբցուք զբաժակ նահատակութեան, զի առցուք զփոխարէն պսակն յաւոր արդար դատաստանին ի յայտնութեան փառաց քոց»:

21 Եւ յետ այսորիկ սուրբն Գայիանէ սանականան Հոփսիսինեաւ եւ պարկեշտաժողով ընկերաւքն հանդերձ՝ դէմ եղեալ տարադէմ գնացեալ փախստեայ լինէին,

զի գանձինս իրեանց սրբութեամբ պահեսցեն յայսմիկ հողաթաւալ, մեղսաթաթաւ, մեղանշական, անաւրէն *ի դիւական խառնից մարդկան. զի առաւելութեան յուսոյն կենդանութեան եւ յուսոյն յարութեան արժանի լինիցին հասանել, ընդ առաքելական սահմանաւք ապրեալ յանվախճան ի հանդերձեալ դատաստանաց անտի, եւ յաջակողմն գահուն մտեալ՝ *խոստացելոց բարեացն հասանել, անթառամ պսակաւքն զարդարեալ՝ *ընդ հնգեկան կամարարսն կուսանաց, գործովքն բարութեան լուսաւորեալք ի հանգիստ նորոգական վայելչութեան դրախտին, ընդ աստուածական *փեսային ի բազմաժողովս արդարոցն, ի բազմականս Աբրահամու անպակաս ուրախութեանցն լինել ժառանգորդ: 22 Որպէս *եւ Տէրն *յԱւետարանի անդ ասաց, եթէ Որ թողցէ զքնակութիւն իր վասն անուան ինոյ՝ ի միսանգամ գալստեան ինում զկեանս յաւիտենականս *ժառանգեցուցից նմա: 23 Իբրեւ ոչ ի ժամանակեան մահուանէս *փախուցեալք, այլ *յանհնարին մոլեկան անաւրէն ցանկութեանցն ճողոպրեալք: 24 Իբրեւ *ոչ զի գմարմինս իրեանց ի տանջանաց երկրակոխաց ի գրպարտութենէս ապրեցուցեն, այլ զի զոգիսն իրեանց սրբութեամբ առանց աղտեղութեան պահել մարթասցեն յանաւրէն *գիճութեան պղծութեան աղտեղութեան խառնից մարդկան անաւրէն կրանից. այլ զի գանձինս իրեանց *բանդից եւ կապանաց եւ պատժոց, մահու եւ անհնարին նեղութեանց վասն անուան Տեառն պատրաստեալ, զի արդարութեան պսակին արժանի լինիցին հասանել: 25

Վասն այսորիկ թողեալ գերկիր ծննդեան իրեանց, զինչս եւ գստացուածս եւ գներձաւոր *գագգակիցս եւ գտոհմականս վասն աստուածական հրամանին, գանձինս իրեանց հրեշտակական գուարթական կարգաւք լուսաւորեալ վարուցն քաջութեամբք, զի զԱստուած տեսանել կարասցեն:

26 Յայնմ ժամանակի գային հասանէին յերկիրն Հայոց, յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք, գոր եւ Նորաքաղաքն կոչեն, ի նիստս թագաւորացն Հայոց: 27 Այնուիեւտեւ եկեալ ստանէին ի հնձանայարկս այգեստանոյն, որ կան շինեալ ի հիւսիսոյ յարեւելից կուսէ. եւ կերակրէին ընչիւք իրեանց ի վաճառաց քաղաքին. եւ ոչ ինչ այլ ինչ *գոյր թոշակ ընդ նոսա գոր ունէին, բայց մի ոմն ի նոցանէ ունէր արուեստ ապակագործութեան՝ առնել ուլունս ապակեղէնս, եւ տալ գինս *ընդ կերակրոյ ատուրն պարենի ռճկի:

ԺԴ

ԺԴ. *Յայնմ ժամանակի ոչ սակաւ ինչ խոռվութիւն լինէր ի մէջ Յունաց աշխարհին ի կողմանս կողմանս *յուզախնդիրք ելանէին դեսպանս արձակէին թերեւս ուրեք գտանել կարացեն: 2 Յայնմ ժամանակի գայր հասանէր դեսպան առ Տրդատ արքայ Հայոց մեծաց եւ յանդիման լինէր թագաւորին ի Վաղարշապատ քաղաքի: 3 Եւ իբրեւ մատոյց գիրովարտակն՝ *առ ի ձեռանէ նորա խնդալով: 4 Եւ էր պատճէն հրովարտակին արինակ գայս.

«Ինքնակալ կայսր Դիոկղետիանոս առ սիրելի եղբայր աթոռակից մեր Տրդատ ողջոյն:

5 Գիտութիւն լիցի եղբայրութեանդ քում նիզակակցի մերում վասն չարեացս որ անցանենն ընդ մեզ հանապազ ի մոլար աղանդէս քրիստոնէից *զի յամենայնի դսրովեալ լինի տէրութիւնս *մեր *յուխտէ նոցա եւ արհամարհեալ լինի արքայութիւնս մեր ի նոցանէ եւ ինչ համեստութիւն ոչ գոյ ի նոսա: 6 Ջի ինքեանք զմեռեալ ոմն զխաչեալ պաշտեն *եւ փայտի երկիր պագանենն եւ զոսկերս սպանելոցն պաշտեն որ զհորեանց մահն որ վասն Աստուածոյն իրեանց է՝ փառս եւ պատիւս համարին: 7 Եւ ի մերոց արդար արինացս դատապարտեալ լինին *վասն զի *եւ զմեր զնախնինս գառաջին հարսն զթագաւորսն դառնացուցեալս ձանձրացուցին *զի մեր սուրբս բթեցան եւ նորա ոչ զարիուրեցան ի մեռանելոյ : 8 Ջի *ինքեանք զհետ Հրէի

*ուրումն խաչելոյ մոլորեալ են եւ զթագաւորս անպատուել
ուսուցանեն *եւ գլխովին իսկ զպատկերս դիցն զաստուածոց
անարգել ուսուցանեն:

9 Նա եւ զլուսաւորացոյ զաւրութիւն զարեգական *եւ
զլուսնի աստեղաւքոյ հանդերձ՝ առ ոչինչ համարին նա
եւ արարած առնեն *այնր խաչելոյ: 10 Եւ գլխովին
զպատկերս դիցն աստուածոց անարգել ուսուցանեն եւ
զաշխարհս ամենայն փոխեցին ի պաշտամանէ դիցն *մինչեւ
զի եւ զկանայս անգամ յարանց եւ զարս ի կանանց
կենդանոյն մեկնեալս հեռացուցանեն: 11 Թւալէտ եւ ազգի
ազգի պատուհաս տանջանաց ի վերայ եղաք՝ առաւել
եւս տոչորեալ յորդագոյնս տարածեցաւ աղանդ նոցա: 12
Թւալէտ եւ բիրապատիկ ինչ արհաւիրս սաստից արկաք *ի
վերայ նոցա՝ ի *հեղումն արեան նոցա առաւել եւս *բղխեաց
յորդեաց աղանդ նոցա:

13 Դէպ եղեւ *տեսանել ինձ յաղանդոյ *ուսման նոցա
*արիորդ մի կոյս եւ գեղեցիկ եւ կամեցայ առնուլ զնա ինձ
կնութեան սակայն *եւ զայն իշխեցին խորամանգել յինէն:
14 Եւ ոչ իբրեւ ի թագաւոր ցանկութեամբ փափաքեցին յիս
եւ ոչ *ի սաստից սպառնալեաց ինոց երկեան ինչ նոքա այլ
առաւել եւս վասն աղանդոյն իրեանց՝ աղտեղի եւ պիղծ
եւ զարշ համարեցան զիս *եւ սնուցիչ նորին դայեկան ի
կողմանս ձերոյ տէրութեանդ փախուցեալս յողարկեցին :

15 Արդ՝ փոյթ լիցի քեզ եղբայր մեր զի *ուր եւ իցեն
զկողմամբքդ զայդոքիւք՝ զհետս նոցա գտանել մարթասցես
եւ որ ընդ նմայն իցեն դայեկան հանդերձ՝ վրիժուց մահու

արժանի արասցես եւ գիրապօրեալն գշքնադագեղն ինձ
ի տոյն այսրէն յողարկեսցես ապա թէ հաճոյ թուեսցի քեզ
տեսիլ գեղոյ նորա՝ այդրէն առ քեզ պահեսցես *զի ոչ երբեք
գտաւ նման նմա ի մէջ Յունաց աշխարհիս : 16 Ողջ լեր դիցն
պաշտամամբ ամենայն պատուով»:

ԺԵ

ԺԵ. Եւ եղեւ իբրեւ *ընթերցան *գթուղթն հրամանաց հրովարտակին այնորիկ՝ հրաման տայր թագաւորն մեծաւ սաստկութեամբ պատուիրանաւ, զի գամենայն տեղիս իշխանութեան իւրոյ *քննայոյց խուզիւ փութով խնդրեսցեն: 2 Վաղվաղակի դեսպանս *արձակէր ընդ կողմանս կողմանս, զի ուր եւ գտցեն՝ ի մէջ ածցեն վաղվաղակի. եւ որ գտցէ գնոսա՝ մեծամեծ պարգեւս *հատուցանել խոստանայր:

3 Մինչդեռ յայն յոյց քննութեան էին յաշխարհին սահմանացն Հայոց՝ սուրբ վկայքն այնորիկ եկեալ դաւղեալ * էին յարքայական կայանին, ի նմին թագաւորականին ի Վաղարշապատ քաղաքի: 4 Եւ յետ սակաւ ինչ աւուրցն այնոցիկ վաղվաղակի ի մէջ եկեալ խուզիւք իրքն յայտնէին:

5 Այլ *ոչ իսկ էր պարտ թագչել ճշմարտութեանն եւ վկայիցն առաքինութեան, եւ *ոչ լուսոյ ճրագին ընդ գրուանաւ ծածկել, եւ ոչ ի ներքոյ ստուերաց կաթեղրացն աներելոյթ լինել. այլ *ի վերայ *աշտանակացն ոսկոց գարդարելոց, եւ ոսկովք ճրագարանաւք զիւղն պարարտութեան անուշութեան, գարդարութեան հաւատոցն՝ վառեալ գլոյսն համապայծառ. որպէս եւ ինքեանք իսկ յառաջին աղաթս իրեանց աղաչէին. որպէս *եւ Տէրն իսկ ասէր առ իւր սիրելիսն, թէ Տեսցեն զգործս ձեր բարիս, եւ փառաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է:

6 Տեսանե՞ս զի վասն գործոցն բարութեան ճշմարիտ

Որդին Աստուծոյ ոչ գարշի տալ զիր ժառանգութիւն իրոց սիրելեացն ծառայիցն : 7 Որ ինքն բնութեամբ Որդի է՝ անվեհեր մատուցանէ զիր պատուիրանապահսն յիր բնութիւնն. բայց միայն թէ *ոք իցէ, որ պահիցէ զբանս նորա՝ իբրեւ զմարգարիտ պատուական գտեալ խնդութեամբ, գնեալ եւ զգուշացեալ *լինի նմա՝ առեալ զնշան *պատուին, զպսակն թագաւորութեան եւ յարքայականն մատուցանի: 8 Որպէս պատուականութիւն լուսոյս այսորիկ երեւեալ առաջի հեթանոսաց Հայաստան աշխարհիս *ականայ, իսկ փառաւորութիւնն առ Աստուածութիւնն հնչիւք լցին գտիեզերս:

9 Արդ՝ գտեալ լինէին նոքա ի հնձանս շինուածոցն: 10 Քանզի իբրեւ եկին հասին հրամանք հրովարտականցն ի մեծ թագաւորէն Յունաց առ Տրդատ արքայն *Հայոց Մեծաց՝ ոչ սակաւ ինչ խոռվութիւն *եղեւ *ի մէջ աշխարհին Հայոց. զի պահէին զամենայն անցս ճանապարհաց պողոտայիցն եւ զամենայն գաւառացն. ի կողմանս կողմանս *յուզախնդիրք ելեալ քննէին: 11 Իսկ ուրումն տեսեալ՝ պատմեաց զնոցանէ:

12 Իսկ իբրեւ իրքն *հոշակեցան *զնոցանէն՝ *ապա *աւուրս երկուս ասպարափակ արարեալ՝ տուեալ *պահել զնոսա անդէն ուր գտինն լեզէոն հետեւակ գաւրուն. ապա *յետ երկուց ատուրցն համբաւն հոշակեալ պարկեշտութեան զանազան գեղեցկութեանն Հոփսիսիմեայ ի մէջ բազմամբոյս * հրապարակացն լինէր. ամենայն այր առ այր եւ մարդ առ մարդ զարմացումն յաճախէր:

13 Իսկ ի տես գեղոյ նորա *կուտեալ յեղեալ

գեղեալ խոռն կաճառացն կուտակէր. նա եւ նախարարք եւ մեծամեծք աւագանոյն *ընթացեալք ի տեսանել՝ *գմիմեամբք ելանէին: 14 Նա եւ ազատակոյտն, խառնաճաղանճ ամբոխիւն հանդերձ, գմիմեամբք դիզանէին ի միմեանց վերայ, առ պակշոտ յիմարութեան ցոփութեան բարոյիցն , այլանդակ մտացն գեղխութեան գիճութեանն հեթանոսաբար սովորութեանցն:

15 Իսկ երանելիքն *իբրեւ գիտացին գանմիտ եւ գշդուաբարոյ մարդկանն գյոռութիւն, կականաբարձ արտասուալից, զճեռս լի աղաթիւք յերկինս համբառնային, խնդրել գփրկութիւն յամենագաւր յամենակալ Տեառնէն, որ յառաջին նուագին ապրեցոյց գնոսա յանաւրէն պղծութենէն շարութեան զագրութեան հեթանոսացն. զի նոյն *տացէ նոցա գմարտին յաղթութիւն, զհաւատոցն լուսաւորութիւն. եւ զերեսս իրեանց *պատեալ՝ անկեալ դնէին յերկիր , յամաւթոյ լկտեացն տեսողաց, որ ժողովեալն էին ի տեսանել:

16 Եւ ապա յետ այսորիկ զարմացուցեալ զթագաւորն բագում տեսողացն, որ *մտերիմքն էին որ եկեալն էին ի տեսիլ գեղոյ նորա, եւ պատմեալ առաջի թագաւորին: 17 Իսկ ի միսում աւուրն ընդ այգն ընդ առաւաւտն, եւ եւս վաղագոյն, հրաման ելեալ ի թագաւորէ անտի, զի գերանելին Հոհիսիմէ տանել յարքունիս, եւ գսուրքն Գայիանէ *անդէն պահել *պարկեշտաժողով ընկերաւքն հանդերձ:

18 Եւ անդէն յարքունուստ վաղվաղակի ոսկիապատ գահաւորակս *սպասաւորաւք հանդերձ հասուցանէին *առ դուրս հնձանին, ուր էին վանք նոցա արտաքոյ քաղաքին:

19 Նա եւ հանդերձս ազնիւս գեղեցիկս փափուկս պայծառս,
եւ զարդարանս երեւելիս մատուցանէին նմա *յարքունուստ,
զի զարդարեսցի, եւ շքով եւ պատուով մտցէ ի քաղաքն եւ
յանդիման լիցի թագաւորին. քանզի *չեւ էր տեսնալ զնա՝
խորհեցաւ կին առնել զնա, վասն այնորիկ որ պատմեցինն
զնմանէ վասն վայելչութեան գեղոյ նորա:

20 Արդ՝ իբրեւ ետես սուրբն Գայիանէ՝ խաւսել սկսաւ
*առ սանն իւր եւ ասէ այսպէս. «Յիշեա՛, որդեակ իմ, զի
թողեր լքեր զմեծապատիւ շքեղաշուք ոսկիակոտ *զաթոռն
քո հայրենի, զծիրանեաց թագաւորութեանն, եւ ցանկացար
անանց ճառագայթարձակ լուսոյ թագաւորութեանն
Քրիստոսի, որ է արարիչ եւ կեցուցիչ եւ նորոգիչ,
եւ խոստացեալ պահէ զանպատում բարիսն իւրոցն
յուսացելոց: 21 Եւ դու, որդեակ, անարգեցեր զանցաւորս
քոյոյ բնութեանն զծիրանիսն. արդ՝ զիա՞րդ արդեաւք տացես
դու զզգաստութիւն սրբութեանդ քոյ կերակուր շանց յայսմիկ
ի բարբարոս յաշխարհի: 22 Քա՛ւ քեզ, որդեակ, եթէ լինիցի
այդ այդպէս. այլ ընկալցի զմեզ քեւ հանդերձ այն՝ որ
առաջնորդեաց մեզ ի մանկութենէ մերմէ՝ *մինչեւ յաւրս յայս
եւ ի ժամս յայս, յորում այժմիկ հասնալ կամք»:

23 Արդ՝ իբրեւ ետես սուրբն Հոնիփսիմէ զայն ամենայն
ամբոխս չարաց, եւ զոր լուսն ի դայեկէն իւրմէ՝ *վառեցաւ
իբրեւ զինու Հոգւոյն զաւրութեամբ Տեառն իւրոյ. զի
զգեցեալ էր զհաւատս մանկութեան տիոցն իբրեւ սպառազէն
զրահիւք. ճշեաց մեծաձայն ուժով եւ տարածեաց զբազուկս
իւր ի նմանութիւն խաչին, եւ սկսաւ ասել մեծաձայն

այսպէս. «Տէր աստուած ամենակալ, որ հաստատեցեր զարարածս քո ի ձեռն Որդոյ *քոյ *միածնի եւ սիրելոյ, եւ կազմեցեր յարիւնուածս *երեւելի եւ աներեւոյթ արարածոց ի ձեռն Հոգւոյդ սրբոյ. դու ես որ յոչնչէ զամենայն յէութիւն յարիւնեցեր, եւ քոյով հրամանաւ վարին ամենայն զարութիւնք երեւելիք եւ աներեւոյթք, որ են յերկինս եւ յերկրի, ի ծովու եւ ի ցամաքի: 24 Քանզի դու ես, Տէր, որ ետուր յողոջ ջուրց զանաւրէն պղծալից մարդիկ ութերորդ դարուն, եւ փրկեցեր զսիրելին քո գ՛Նոյ, որ պահեաց զհրաման բանի քոյ, եւ ապրեցուցեր խաչանման փայտին ի ջուրցն հեղեղէ: 25 Որ յայնժամ արիւնակաւ խաչին արարեր զփրկութիւն՝ եւ այժմ արա՛ճմարտութեամբ *խաչիդ քոյ, յոր ելեր եւ հեղեր զարիւն քո ի բժշկութիւն ցաւոց մերոց:

26 Որ պահեցեր զԱբրահամ ի մէջ ամբարիշտ *ազգացն Քանանացոց. որ յամաւթոյ նախատանաց պղծութենէ մահու *ապրեցուցեր զաղախին քո զՍառա. որ գթացար յԻսահակ ծառայ քո, եւ պահեցեր զաղախին քո զԵրեմիակա յանաւրէն Փղշտացոց անտի, մի՛ թողուր զմեզ *ի ձեռաց *վասն սրբոյ անուանդ քոյ. որ ուսուցեր, վարդապետեցեր եւ ետուր զբանս քո ի բերան մեր, զի այնու *ապրել մարթասցուր յորոգայթից թշնամոյն, եւ ասես. Անուն իմ ի վերայ ձեր կոչեցեալ է, եւ դուք տաճար էք Աստուածութեան իմոյ. եւ ասես, եթէ Չանուն իմ սուրբ առնիջիք ի սիրտս ձեր. եւ եղեր բանս ի մտի՝ խնդրել ի քէն *եւ ասել, Սուրբ եղիցի անուն քո *ի վերայ մեր՝ զոր խնդրեմք ի քէն. եւ ահա ժողովեալք չարք բազումք պղծել զանուն *սուրբ քո որ ի վերայ մեր է, եւ

գտաճար անուանդ քոյ. զի թէպէտ եւ մեք տկար եւ անարժան ենք՝ սակայն դու, Տէր, պահեա՛ գանձինս մեր յանարժան խայտառականաց:

27 Մարդասէր եւ քաղցր, որ արկեր զմեզ յայս փորձութիւն, տո՛ւր մեզ յաղթել *քոյով զաւրութեամբդ, զի քո է յաղթութիւն, եւ յաղթեսցէ քո անունդ՝ պահել զմեզ յուսով զգաստութեամբ. զի այսու մտցուք ի թիւ վիճակաց արդարոց քոց. զի եւ առցուք զվարձս վաստակոց, զոր տացես այնոցիկ, եւ հատուցես իւրաքանչիւր այնոցիկ, որ կացեալ իցեն յահի քում եւ պահեալ իցեն զհրամանս քո:

28 Որ ապրեցուցեր զՆոյ ի շուրցն հեղեղէ՝ ապրեցո՛ւ եւ զմեզ յանարեւնութեանցս հեղեղէ որ *շուրջ պատեալ է զմեաւք: 29 Չի եթէ զգագանս եւ զանասունս ապրեցուցեր ի տապանին, ո՞րչափ եւս խնայեսցես ի քո պատկերս , որ զքեզ փառաւորենք: 30 Իսկ եթէ ի սողունս եւ *ի թռչունս խնայեցեր, ո՞րչափ եւս խնայեսցես ի մեզ, զոր անուանեցեր տաճար կամաց քոց»:

ԺՉ

ԺՉ. Արդ՝ իբրեւ այս այսպէս եղեւ՝ ժողով ամբոխին ի վերայ կուտէր բազմութիւն մարդկան, եւ էին բազում սպասատրք *արքունի, որ *եկեալ էին գնմանէն՝ տանել յարքունիս, եւ նախարարքն եւ մեծամեծք *աւագանոյն, որ *եկեալ էին շքադիրք՝ պատիւ առնել նմա *եւ երթալ ընդ նմա յարքունիս. զի տարցին գնա կնութեան *թագաւորին Տրդատայ եւ Հայոց տիկնութեան:

2 Իսկ նոքա արտասուագոչ ողորմ ողորմ գճեռս համբարձեալ յերկինս՝ խնդրէին ի կամարար Տեառնէն՝ ապրեցուցանել գնոսս յանարէն *յանարժան հարսանեացն պղծութենէն: 3 Չգոչին բարձեալ *լալով մեծաձայն ճչէին եւ ասէին. «Քա՛ւ լիցի մեզ, թէ պատրեցեն գնեզ մեծութիւնք, կամ խտղտեցեն գնեզ փափկութիւնք, կամ հրապուրեցեն գնեզ թագաւորութիւնք, կամ նեղեցեն գնեզ հալածանք, կամ վտանգեցեն գնեզ տանջանք հարուածոց, թէպէտ *եւ բիր ազգի ազգի տանջիցէք գնեզ. կամ երկիցո՞ւր մեք արդեաւք յահագին մահուանէն , զոր ածելոց էք դուք ի վերայ մեր: 4 Քա՛ւ լիցի մեզ, թէ *փոխանակեցուք զանցաւոր *կեանս ընդ յափտենական կենացն որ ոչն անցանէ. քա՛ւ լիցի մեզ, թէ ուրացուք զէն Աստուած զամենահաստիչն, որոյ տէրութիւնն յերթենէ հաստատեալ՝ անփոփոխ են բարիքն ամենայն եւ ոչ անցանեն: 5 Այլ ո՛չ խորութիւնք եւ ոչ բարձրութիւնք, ո՛չ վիշտք եւ ոչ շարշարանք, ո՛չ կապանք եւ

նչ տանջանք, ո՛չ հուր ո՛չ ջուր եւ ոչ սուր, ո՛չ գբաւսանք եւ ոչ պատրանք, ո՛չ մեծութիւնք եւ ոչ աղքատութիւնք, ո՛չ այն աշխարհ եւ ոչ այս աշխարհս, ո՛չ կեանք *եւ ոչ *մահ՝ ոչ ոք կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյն Քրիստոսի : 6 Չի նմա նուիրեցաք զկուսութիւնս *մեր, զի նմա աւանդեցաք զսրբութիւնս մեր, զի նմա *մնամք եւ սիրոյ նորա *ցանկացեալ *սպասեմք, մինչեւ կացցուք առաջի փառաց գովութեան նորա առանց ամաւթոյ եւ պատկառանաց»:

7 Եւ արդ՝ եղեալ *որոտումն յերկնից սաստիկ անհնարին, զի *ահաբեկեալ զամենայն ամբոխն, եւ ձայն՝ զի ասէր *առ նոսա, թէ «Չարացարո՛ւք, պինդ կացէք, քաջալերեցարո՛ւք, զի ես ընդ ձեզ եմ, եւ պահեցի զձեզ յամենայն ճանապարհս ձեր, եւ ածի զձեզ պահեալս անարատութեամբ, եւ հասուցի զձեզ մինչեւ ի տեղիս յայս, զի եւ աստ փառաւորեսցի անուն իմ *առաջի հեթանոսաց կողմանց հիւսիսականաց: 8 Մանաւանդ դու, Հոփսիսիմէ, ըստ անուանդ քում արդարեւ ընկեցեալ եղեր Գայիանեաւո՞ւ եւ քոյովք սիրելեաւորդ ի մահուանէ ի կեանս. եւ մի՛ երկնչիք, այլ եկեսչիք ի տեղի յայն՝ զոր ես եւ հայր իմ պատրաստեցաք *ձեզ, զանքնին ուրախութեան տեղին, ձեզ եւ որ միանգամ իբրեւ զձեզդ իցեն»:

9 Եւ այնպէս յերկար որոտացեալ, մինչեւ թմբբեալ լինէին մարդիկն յահէ անտի. եւ բազմաց *ընդոստուցեալ, անգուշեալ բազում երիվարք հեծելոց յահէ անտի՝ զբազումս ընկեցեալ եւ զբազումս առաթուր հարեալ սատակէին: 10 Եւ մարդկանն իսկ *ընդ միմեանս ամբոխեալ՝ ընդ

կուտակելն բազումք գբազումս կոխեալ սատակէին. եւ բազմաց լինէր կոտորած, եւ ձայն աղաղակի եւ վայոյ, եւ անհնարին *չարիք եւ արհաւիրք ի վերայ մարդկանն հասանէին. եւ բազումք մեռան, եւ բազմաց արիւնն հեղեալ գերկիրն ոռոգանէր: 11 Արդ՝ իբրեւ այս շփոթ ամբոխի եղեւ ի նոցանէն ի մէջ կուտակելոցն մարդկան բազմութեան՝ ոմանք *ի մեծամեծ սպասատրացն արքունի *անդէն ընթացան պատմել թագաւորին զամենայն բանս նոցա. քանզի դիպեցան անդ նշանագիրք, որ գրեցին զամենայն *բանս, եւ ընթերցան առաջի թագաւորին:

12 Եւ ասէ թագաւորն. «Փոխանակ զի ոչ կամեցաւ զալ պատուով շքեղութեամբ կամաւք՝ բռնաբար ածցեն *մինչեւ յապարանսս եւ մուծցեն զնա ի սենեակն արքունի»:

13 Արդ՝ առեալ զսուրբն Հոփսիմէ սպասատրացն բռնաբար, մերթ վերամբարձ, մերթ ի քարշ. եւ նա աղաղակէր եւ ասէր. «Տէր Յիսուս Քրիստոս, աւգնեա՛ ինձ». եւ ամենայն ամբոխն զկնի նորա փողեալ՝ թնդէր երկիրն ի բազմութենէ անտի : 14 Արդ՝ ածին մուծին զնա մինչեւ յապարանս թագաւորին, ի սենեակն արքունի: 15 Իսկ իբրեւ արգելին զնա ի սենեակն՝ սկսաւ խնդրել ի Տեառն եւ ասէ. «Տէր զարութեանց, դու ես Աստուած ճշմարիտ: 16 Դու ես, որ հերձեր զԾովն Կարմիր, եւ անցուցեր զքո ժողովուրդն: 17 Դու ես, որ զամուլ վէմն դարձուցեր *ի ծննդականութիւն ջուրցն վտակաց, եւ *արքուցեր զժողովուրդն ծարաւեալ: 18 Դու ես, որ իջուցեր զԾառայն քո զՅովնան յանդունդս խորոց ծովուն, եւ ետուր առնուլ զչափ *քոյոյ զարութեանդ,

Եւ արտաքսեցեր զնա ի դուրս քան զմարդկային *բնութիւնս.
Եւ միսանգամ այսրէն առանց ապականութեան ածեր
ողջանդամ *Եւ կացուցեր ի կենդանութեան , զի եւ մագ
մի անգամ *ոչ շարժեալ լինէր ի վարսից նորա: 19 Դու
*Ես Աստուած ճշմարիտ, որ *Եւ գԴանիէլ, կուր արկեալ
գազանաց՝ ապրեցուցեր յահագին ժանեացն, եւ կացուցեր
զգրպարտեալն առաջի նեղչացն փառաւորութեամբ: 20
Դու եւ զերիս մանկունսն, որ արկեալ յայրել վասն զքեզ
պաշտելոյն՝ ողջ եւ անարատ ի հրոյն պահեցեր. զի
փառաւորեսցեն զքեզ՝ որք տեսին զսքանչելիս քո: 21 Դու
Ետոր խոտաճարակ լինել խիստ եւ անարէն թագաւորին
Բաբելացոց, զի ոչ իմացաւ փառաւորել զքեզ ի վերայ
սքանչելեացն քոց զոր ցուցեր նմա. փոխեալ զնա ի
կերպարանս անասնոց եւ ընդ գազանս անապատի եղեր
զբնակութիւն նորա, եւ ընդ ցիռս վայրի զարատ նորա:
22 Դու եւ զադախին քո Շուշան կրկին ապրեցուցեր,
յերկուց մահուց փրկեալ, եւ խայտառակամահ սատակեցեր
զանարէն թշնամիսն, եւ պսակ պարծանաց արդարութեան
յուսացելոյն *քոյ շնորհեցեր եւ կանգնեցեր: 23 Դու *նոյն ինքն
Ես, եւ ամք քո ոչ անցանեն * : 24 Դու, տէր, զփառս քո այլում
ոչ տաս: 25 Դու ես որ փառաւորեալդ ես ի վերայ ամենայն
տիեզերաց. մի՛ պղծեսցեն *զանուն *սուրբ քո հեթանոսք:
26 Դու կարող ես փրկել զիս ի պղծութենէս յայսմանէ. զի
վախճանեցայց սրբութեամբ մեռանել վասն անուանդ քոյ
մեծի«:

ԺԷ

ԺԷ. Արդ՝ մինչդեռ սուրբն Հռիփսիմէ *գայս ամենայն *աղաթս առ Աստուած մատուցանէր՝ եկն եմուտ թագաւորն Տրդատ ի ներքս ի սենեակն՝ ուր էրն գնա արգելեալ: 2 Արդ՝ իբրեւ եկն եմուտ նա ի ներքս՝ առ հասարակ *մարդիկն, ոմանք արտաքոյ ապարանիցն, կէսքն *ի փողոցս ի ներքսագոյնսն, առ հասարակ երգս առեալ բարբառեցան կայթիւք վազելով, ցուց բարձրեալ մարդկանն. կէսքն ի բերդամիջին, եւ կէսք գքաղաքամէջն լցին խնճոյիւք. առ հասարակ համարէին հարսանեացն զպարսն պարել եւ զկաքաւսն յորդորել: 3 Իսկ Տէր Աստուած նայեցաւ յիւր սիրելին Հռիփսիմէ՝ ապրեցուցանել զնա, զի մի՛ կորիցէ աւանդն որ *պահեալ զգուշացեալ էր, եւ լուաւ աղաթից նորա՝ զաւրացուցանել զնա իբրեւ *գՅայէլն *եւ իբրեւ *գԴեբովրայն. ետ *զաւրութիւն նմա, զի ապրեսցի *ի ստամբակ բռնութենէ անաւրէնութեանն:

4 Արդ՝ մտեալ թագաւորն՝ բուռն հարկանէր զնմանէն, կատարել զկանս ցանկութեանն : 5 Իսկ նա զաւրացեալ լինէր *ի Հոգոյն սրբոյ. գազանաբար ոգորեալ, առնաբար *մարտնչէր. իբրեւ յերեք ժամուց սկսեալ մարտնչել մինչեւ ի տասն ժամն՝ պարտեալ լինէր գթագաւորն իսկ գայն, որ անհնարին համարեալ ուժով. որ մինչ ի Յունաց աշխարհին էր՝ բազում ոյժ պնդութեան ոսկերաց ցուցեալ էր, զարմացուցեալ զամենեսեան. եւ *ի թագաւորութեանն

իսկ, իբրեւ ի հայրենի բնութիւնն դարձեալ էր՝ բազում գործս արութեան քաջութեան եւ անդ ցուցեալ. եւ որ այնպէս հռչակեալ էր ամենայնի՝ արդ յաղջկանէ մինչէ պարտեալ վատթարանայր կամաւք եւ գաւրութեամբն Քրիստոսի:

6 Արդ՝ իբրեւ պարտեցաւ, վաստակեցաւ *եւ լքաւ՝ ել նա արտաքս, եւ ետ ածել գերանելին Գայիանէ, եւ արկանել խառան ի պարանոց նորա, եւ ածել ունել գնա առ դուրս սենեկին. եւ *ինքն անդրէն *ի ներքս մտանէր. եւ եղ բանս ի բերան սպասատրացն, զի ստիպեցեն զանհրապոյրն Գայիանէ՝ ասել ի դրաց անտի ի ներքս ի սենեակն առ Հոհիսիմէ, թէ արա՛ զկամս դորա, եւ կեա՛ց դու եւ մեք:

7 Իսկ նա յանձին կալեալ խաւսել ընդ սանուն իրում, եւ մատուցեալ *ասէ ի դրաց անտի ի ներքս *ի սենեակն առ Հոհիսիմէ. «Որդեակ, պահեսցէ՛ զքեզ Քրիստոս ի պղծութենէդ եւ լիցի քեզ գաւրաւիզն. քա՛ւ քեզ, որդեակ, եթէ լիցի քեզ ելանել ի ժառանգութենէ անտի կենացն Աստուծոյ, եւ ժառանգել քեզ զանցաւորս, որ *ոչ ինչ *իսկ է, այսաւր է, եւ վաղիւն կորնչի»:

8 Իբրեւ իմացան, թէ զո՛ր խրատ յաճախեաց մատուցանել՝ բերեալ քարինս՝ հարկանէին զբերանն, մինչեւ թափել ատամանցն. եւ ստիպելին ասել նմա, զի արասցէ զկամս թագաւորին:

9 Նա եւս քան զեւս պնդէր եւ ասէր. «Քաջալերեա՛ց, պինդ կաց, եւ այժմ տեսանես զՔրիստոս, առ որ անձկացեալն ես: 10 Յուշ լիցի քեզ, որդեակ, հոգեխառն սնունդն, որով զքեզ սնուցի: 11 Յուշ լիցի քեզ աստուածնէդէն խրատն, որով զքեզ

պարարեցի: 12 Յուշ լիցին հալածանքն իմ եւ քո ի միասին:
13 Յուշ լիցի քեզ եւ բաժակ մահուն, զոր ի միասին ենք
ընկելոց: 14 Յուշ լիցի քեզ եւ յարութիւն ամենայն տիեզերաց:
15 Յուշ լիցի քեզ եւ մեծատանն յանդիմանութիւն: 16 Յուշ
լիցի քեզ այրումն յաիտենական գեհեհին տանջանաց: 17
Յուշ լիցի քեզ *անապական պարգեւքն *արդարոց, զոր եւ
մեզն է պատրաստեալ: 18 Յուշ լիցի քեզ աստուածեղէն
*բարբառն երկնատր, զոր լուար *իսկ *դու քեզէն քոյովք
ականջաւք *յայսմ *աւոր. որ *քաջալերեաց եւ զաւրացոյց
զքեզ մեաւք հանդերձ՝ նոյն եւ արժանիս արացէ պսակին եւ
հանգստեանն զոր խոստացաւ. եւ զաւրացուցէ զքեզ մեաւք
հանդերձ, զի լիցուք բնակիչք Աստուծոյ *լուսեղէն յարկացն
յաիտենականաց բնակութեան:

19 Այլ *Տէր մեր եւ թագաւոր մեր եւ Աստուած մեր,
որ վասն մեր խոնարհեցաւ յանարգութիւն, մի՛ թողցէ
զմեզ անարգս, զի զաւրութեանց նորա ցանկացաք. փրկիչն
աշխարհաց աւգնեսցէ մեզ, որ *ոչ եթող ընդ վայր *զմեզ
զյուսացեալս իւր, եւ *արժանիս համարեցաւ իւրոց բանիցն՝
*քաջալերութիւն տալոյ: 20 Զի նա անարգամեծար Տէր է,
եւ նա ինքնին պահեսցէ զմեզ զաղախնեայս իւր յամենայն
մեղաց. որպէս եւ այսաւր իսկ լուաք, զի էր պահեալ զմեզ
*ամենազաւր աջոյն, եւ պահեսցէ զմեզ մինչեւ յաիտեան.
բայց միայն ի սիրոյ նորա մի՛ մեկնեսցուք: 21 Այլ զարթուցէ
զզարութիւնս իւր, եւ եկեսցէ կեցուցէ զմեզ, եւ մեք զանուն
Տեառն *կարդասցուք. երեսեցուցէ զերեսս իւր ի մեզ, եւ
կեցցուք. զի նա է Աստուած փրկիչ մեր. վասն նորա

համբերեցաք զարհանապագ:

22 Յո՛ւշ լիցի քեզ Տէրն, որ վասն զմեզ բարձրացուցանելոյ խոնարհեցաւ , եւ հեղ *զարիւն իւր ի վերայ խաչին. վասն կենաց մերոց եւ փրկութեան մերոյ ի մահ վիրաւորեցաւ: 23 Դի՛ր զնա *ի մտի քում, եւ կարդա՛ *սրտի քով զնա. ահա հասեալ է քեզ յազնականութիւն, եւ զարացուցէ զբազուկս քո, որպէս զմանկանն Դաթի ի վերայ *արջոցն եւ առիծուցն, որ իբրեւ զույս այծեաց ճեղքեալ բեկանէր: 24 Նա եւ որ *զանարի հսկայն շարդեաց ի ձեռն *ծառայի իւրոյ Դաթի՝ նոյն խորտակեսցէ զշարութիւն *անաւրէնութեան դորա առաջի քո:

25 Դուստր մարգարէութեան հաւատոցն Դաթի եւ սնեալ յարդարութեան ի վերայ բազկաց ինոց. առաջի սուրբ եւ փառաւորեալ սեղանոյն Աստուծոյ սնար դու աղախին Քրիստոսի. այն որ այսաւր իսկ յայտնութեամբ՝ *գթութեամբ եւ մարդասիրութեամբ իւրով յայտնեցաւ մեզ, որ իմաստութեամբն խնդրեցաք զնա՝ նոյն տացէ քեզ մեաւք հանդերձ առանց ամաւթոյ տեսանել զնա դէմ յանդիման»:

26 Արդ՝ զայս *ամենայն խաւսեցաւ սուրբն Գայիանէ ի բարբառ Հռոմայեցոց *ընդ իւրում սանուն ի դրաց սենեկին, մինչդեռ թագաւորն ոգորէր ընդ սրբոյն Հռիփսիմեայ: 27 Բայց գոյին անդ ոմանք ի սպասաւորացն արքունի, որ լսէին զայն ամենայն ի բարբառ Հռոմայեցոց:

28 Եւ արդ՝ իբրեւ լուաւ զայն ամենայն, զոր խաւսեցան Գայիանէ ընդ սանուն իւրում՝ *ի բաց առին զնա ի դրաց անտի: 29 Չի թէպէտ եւ բազում անգամ *հարին զնա, եւ

Ծեծեցին քարամբք գերեսս նորա, եւ թափեցին գատամունս նորա, եւ *շարդեցին գմսուր բերանոյ լնդաց նորա՝ *սակայն ոչ շրջեաց գբանս իւր՝ խասել ընդ աղջկանն այլ ինչ. այլ գոր սկիզբն արարեալ էր *բանիցն իւրոց առաջնոց՝ գնոյն յաճախեալ բազմացուցանէր:

30 Իսկ նա *մարտեալ եւս ընդ նմա ի տասն ժամէ աւուրն մինչեւ ի պահ մի գիշերոյն, պարտեաց գթագաւորն: 31 Եւ գաւրացեալ լինէր *աղջիկն ի Հոգւոյն սրբոյ. հարեալ վանեալ պարտեալ, վաստակաբեկ առնելով գթագաւորն՝ մեղկեալ *ընկենոյր: 32 Մերկ կողոպուտ եւս ի հանդերձից գթագաւորն կացուցանէր, եւ գպատմութեանն պատատեալ եւ գնշան թագին ցրուեալ կողոպտեալ՝ ամաւթալից թողոյր: 33 Ջի թէպէտ եւ զիւր զգեստիկն քճքճեալ պատատատուն ի նմանէն ի դուրս բերէր՝ *սակայն յաղթող պահէր գանձն իւր սրբութեամբ:

34 Եւ բացեալ զդուրս տանն բռնաբար՝ ի դուրս ելանէր, հերձեալ *գամբոխ մարդկանն. եւ ոչ ուրուք կարացեալ յաղթահարել գնա: 35 Եւ ընթացեալ *ընդ քաղաքամէջսն՝ *ելանէր *ընդ արեւելս կոյս, ընդ Արեգ դուռն քաղաքին: 36 Երթեալ *առ հնձանաւքն, ուր էինն իսկ յառաջ *վանք իրեանց՝ ձայն աւետեաց մատուցանէր ընկերացն. եւ ինքն անցանէր հարուստ մի ի քաղաքէն ի կողմն մի հիւսիսոյ, ի տեղի մի յարեւելս կոյս, ի սարաւանդակ ի բարձրաւանդակ յաւագին տեղի մի, մատ ի բուն պողոտայն, որ երթայր յԱրտաշատ քաղաք:

37 Իբրեւ եհաս յայն տեղի՝ ծունր եղեալ կայր յաղաւթս

եւ ասէր. «Տէր ամենայնի, ո՞ կարիցէ հատուցանել քեզ փոխանակ բարեացն, որ ի քէն շնորհեցաւ մեզ. զի պահեցեր գոյս մեր հաստատուն որ ի քեզ էր. եւ ապրեցուցեր զմեզ ի պղծալից ժանեաց գազանին *որ ապականէրն զմեզ: 38 Այլ զի՞նչ եւս *կայցէ ի մեզ կար՝ փոխարէնս հատուցանել քեզ. բայց անձինք մեր լիցին փոխանակ * փրկութեան քում. զի *դու ինքն արժանիս արարեր զմեզ արբանեկութեան, կրել զանունդ քո, որով ապրեցուցեր զմեզ. զի բայց ի քէն, Տէր, զայլ ոչ որ գիտեմք, եւ զանուն քո անուանեմք զաւր հանապազ:

39 Այլ մեզ լաւ է մեռանել *ի սրբութեան քում, քան թէ ձգիցենք զձեռս մեր յաստուածս աստարս, որ շիցեն իսկ. այլ ոչ ինչ իսկ են ամենայն պաշտամունք հեթանոսաց. զի դու ես *արարիչ, եւ ամենայն ի քէն է եւ Որդուվդ քո միածնաւ, առանց որոյ եղեւ եւ ոչինչ, եւ Հոգիդ քո բարի *առաջնորդեսցէ մեզ յերկիր ուղիդ *, որ տանի զմեզ *ի բարութիւնսն *յաւիտենականսն յերկրաւորսն:

40 Որոյ յանդիման լինելոց ենք առաջի միածնիդ քոյ. զի առանց անաւթոյ կայցենք *ի կողմն աջակողմանն, յորժամ առաքեսցես զդա ի պատրաստ լուսոյ բնակութենէդ հայել յամենայն բնակիչս երկրի: 41 Որ ստեղծ իսկ զսիրտս որդւոց մարդկան, որ ի միտ *առնու զամենայն գործս նոցա: 42 Չի եւ մեք ի ժողովրդենէ քումմէ ենք *եւ ի խաշնէ արաւտի քոյ. մտցուք * ի յարկսդ, զոր պատրաստեցեր սիրելեաց քոց: 43 Փութամք, Տէր, զի ելցուք *ի մարմնոյս, զի խառնեսցուք ի գունդ միածնի Որդւոյդ քոյ սիրելւոյ, եւ ի թիւ այնոցիկ, որ սիրեցին զաւր երեւելոյ զալստեան Տեառն մերոյ

Յիսուսի Քրիստոսի: 44 Ի պղծութենէս եւ եթ ապրեսցուք.
այլ *եթէ եկեսցեն տանջանք ի վերայ մեր վասն անուան քոյ՝
պատրաստ ենք: 45 Չի ոչ գրկես դու *գմեզ. զի դու, Տէր,
ինքնին վկայես ինձ , զի վարուց երկրակեաց կենացս *ես
ինչ ոչ ցանկացայ ի մանկութենէ իմմէ. վասն զի նայեցայ
եւ հաւատացի բանի քում զոր ասացեր, թէ *Վա՛յ իցէ
ձեզ, յորժամ բարի ասիցեն զձե՛նչ մարդիկ. այլ Երանի է
ձեզ, *յորժամ նախատիցեն զձեզ եւ հալածիցեն, եւ ասիցեն
զամենայն բան չար սուտ զձե՛նչ վասն իմ. ցնծացէ՛ք եւ ուրախ
լերուք:

46 Արդարեւ *իսկ, Տէր, ցնծացաք եւ ուրախ եղաք ընդ
այս պատերազմ որ եհաս մեզ, մարտնչել *սիրով քով. զի
յաղթեաց յաղթող զաւրութիւնդ քո, եւ ետ մեզ յաղթել: 47
Ուրախ եղաք ընդ այս փոխանակ ատուրցս, որ խոնարհ
արարին զմեզ, եւ ամացս, յորս տեսաք զչարչարանս: 48
Հայեա՛ց, Տէր, ի ժառանգութիւն քո եւ ի գործս ձեռաց քոց,
եւ առաջնորդեա՛ *մեզ *ի վերին քաղաքդ քո Երուսաղէմ
որ *ի բարձունսդ է, ուր ժողովելոցդ ես զամենայն արդարս,
զսուրբս եւ զսիրելիս անուան քոյ. եղիցի լոյս տեսոն
*Աստուծոյ ի վերայ մեր»:

ԺԸ

ԺԸ. Եւ մինչդեռ երանելին սուրբն Հոփսիսմէ խաւսէր գայս ամենայն՝ անդէն ի նմին գիշերի եկին *հասին վաղվաղակի ի տեղի անդր իշխանք թագաւորին, եւ դահճապետն դահճաւրն հանդերձ *ընդ նոսա, եւ շահք լուցեալք առաջի նոցա: 2 Եւ մատեան վաղվաղակի, կապեցին գնա *ձեռս յետս, եւ խնդրէին զի հատցեն *զլեզուն: 3 Իսկ նա *խորովի կամաւք բացեալ զբերանն՝ հանեալ մատուցանէր զլեզուն:

4 Եւ անդէն զհանդերձիկն պատառատուն *որ գնովան էր՝ ի բաց գերծուին ի նմանէ. եւ հարեալ չորս ցիցս ի գետինն, երկուս ոտիցն եւ երկուս ձեռացն՝ *եւ պրկեցին գնա. եւ մատուցին *զկանթեղունսն ցմեծ ժամս. այրէին եւ խորովէին գնարմինս նորա հրով կանթեղացն: 5 Եւ քարինս վարեցին ընդ գոգս նորա եւ ի վայր վայթեցին զաղիս նորա. եւ մինչդեռ *կայր կենդանի՝ փորեցին *զաչս երանելոյն: 6 Ապա անդամ անդամ յաշէին գնա եւ ասէին, եթէ «Ամենեքան որ իշխեսցեն անգոսնել եւ անարգել զհրամանս թագաւորաց՝ *ըստ դմին արինակի կորիցեն»:

7 Իսկ էին եւ *այլ սուրբք, արք եւ կանայք, որ ընդ նոսա եկեալ էին, ւսելի քան զեաւթանասուն մարդ. այլ որ * ի ժամուն անդ հասին ի տեղին յայն *ի նոցանէն, որ խնդրէին ամփոփել *եւ *թաղել գնարմինս նոցա, յորոց *վերայ սուր եղեալ *կոտորեցին իբրեւ երեսուն *եւ երկու ոգիս:

8 Որոց ասացեալ եւ նոցա գայս. «Միրեցաք *զքեզ, Տէր,

զի լուիցես զձայն աղաթից մերոց. խոնարհեցուցեր զունկն քո բարերար, եւ մեք կարդասցուք *առ քեզ: 9 Քեզ փառք, որ ոչ զրկեցեր զմեր * անարժանութիւնս ի քոց բարեացդ, մարդասէր. որ պահեցեր զմեզ *իբրեւ զբիբ ական, եւ ի հովանի թեոց քոց ապրեցաք *յանաւրեւնութեանցս բազմութենէ. եւ ահա մեռանիմք վասն փառաւորեալ անուանդ քոյ»: 10 Եւ զայս * միաբան ասացեալ՝ առ հասարակ սպառեցան:

11 Եւ մի ոմն որ անդէն *ի ներքս սպանին ի հնձանի անդ, ուր էին վանք նոցա. որ այսպէս ասէր ի ժամ հրաժարելոյն *իրոյ. «Գոհանամ զքէն, Տէր բարերար, զի եւ զիս ոչ զրկեցեր. զի ես հիւանդ էի, եւ ոչ կարացի ընթանալ *եւ զհետ ընկերացն ժամանել. սակայն դու, Տէր մարդասէր *եւ քաղցր, ընկա՛լ եւ խառնեա՛ եւ զիմ ոգիս *ի զունդ քոյ սուրբ վկայիցն, ընկերացն իմոց եւ *քերցն, առ քո աղախինն եւ մայրն մեր *եւ *գլուխ Գայիանէ, եւ *զքեզ *սիրիչ եւ որդեակ մեր Հոիփսիմէ»: 12 Եւ սա * այսու արինակաւ խաւսեալ՝ փոխեցաւ: 13 Եւ քարշեալ *ի բաց ընկեցին զմարմինս նոցա՝ *առ ի կեր լինել շանց քաղաքին եւ զազանաց երկրի եւ թռչնոց երկնից:

ԺԹ

ԺԹ. Իսկ թագաւորին թողեալ զհիր *ամաւթն կորանաց, որ պարտէր նմա ամաչել, որ այնչափ անուանի եղեալ՝ քաջութեամբ առաւելոյր ի մարտս պատերազմացն. նա եւ յՈղիմպիադսն Յունաց հսկայագաւր երեւեալ, բազում գործս արութեան եւ անդ ցուցեալ, եւ ոչ սակաւ *մղեալ պատերազմունս յայնկոյս Եփրատ գետոյ ի կողմանս Տաճկաց, ուր եւ կարեվէր խոցեալ՝ ելանէր երիվարան ի պատերազմէն. իսկ նորա առեալ զերիվարն, եւ գասպագէն *նորին եւ զհիր զառնագէնն առեալ *կապեալ ի թիկունսն՝ *ի վերայ մկանանցն ի լիւղ անցանէր ընդ գետն Եփրատ. արդ՝ որ այնչափ հզաւր *գաւրաւորն էր եւ բոռն ոսկերաւք՝ յաղջկանէ միոջէ յաղթահարեալ լինէր *կամաւթն Աստուծոյ: 2 Եւ զայն ոչ *էր եղեալ ի մտի զամաւթն նախատանացն, այլ ի տեսիլ *սիրոյ նորա ջեռեալ՝ տրտմեալ ընդ մահ աղջկանն, տխրացեալ սգայր:

3 «Տեսէ՛ք, ասէ, զկախարդասար աղանդ ազգիդ քրիստոնէից. զիա՛րդ կորուսանեն զանձինս *բազումս մարդկան, հանեալ յաստուածոցն պաշտամանէ. յերկրաւոր վայելից կենացս խափանեն, եւ ի մահուանէ ոչ դողան. մանաւանդ վասն սքանչելոյն Հոփիսիմեայ, որոյ ոչ գոյր համեմատ յերկրի ի ծնունդս կանանց: 4 Վասն զի սիրտ հատեալ *զհետ անհնարին եւ անմոռաց՝ *ի մտացս շանկանի, մինչ կենդանի եմ ես, Տրդատ արքայ: 5 Զի

գՅունաց աշխարհն եւ գՀոռոնոց քաջ գիտեն, եւ գմեր Պարթեւաց կողմանսն, վասն զի *բնութիւն իսկ է մեր, եւ գԱտրեատան *եւ գՏաճկաստան եւ գԱտրպատական: 6 Եւ զի՞ մի ըստ միոջէ թուեն. զի բագում տեղիք այն են, որ իմ խաղաղութեամբ է հասեալ, եւ բագումք այն են, որ մարտիւ պատերազմաւ աւարի ասպատակեալ: 7 Ոչ ուրեք տեսեալ է նման նմանութիւն *այսր գեղոյ, զոր էր կորուսեալ այս կախարդացն. զի այսպէս գաւրացան * կախարդինքն, մինչեւ ինձ յաղթեցին»:

8 Իսկ ի վաղիւ անդր մատուցեալ՝ *առնոյր հրաման դահճապետն վասն սրբոյն Գայիանեայ սպանման: 9 Իսկ նա իբրեւ լուաւ՝ առ սէրն յեղեալ գեղեալ *յիմարեալ ապշեալ եւ ոչ յիշեալ վասն մահուան սրբոյն Հոիփսիմեայ՝ համարեցաւ եթէ կենդանի իցէ: 10 Մեծ աւագութեան, բարձի եւ պատուոյ պարգեւս խոստանայր՝ եթէ յանկարծ *որ *հնարեսցէ պատրել հաճել գմիտս աղջկանն՝ *գալ առ նա: 11 Իսկ նա ասէ, թէ «Այնպէս կորիցեն ամենայն թշնամիք քո, արքայ, եւ *որ գաստուածս անարգենն *եւ զհրամանս ձեր թագաւորաց. այլ կայ կախարդն այն, որ ապականեալ կորոյս գշքնաղագեղն, եւ երկու եւս ընկերք նորուն»:

12 Իբրեւ լուաւ, թէ մեռաւ սուրբն Հոիփսիմէ՝ դարձեալ *ի նոյն *տրտմութիւն ընկլաւ, եւ իշեալ նստէր ի վերայ գետնոյ, եւ լայր եւ ի սուգ մտանէր: 13 Դարձեալ հրաման տայր վասն առաքինոյն Գայիանեայ, թէ նախ զլեզուն ընդ ծործորակսն հանել, եւ ապա սպանանել. վասն զի իշխեսաց վնասակար խրատուն իւրով կորուսանել գայնպիսին, որ

գդիցն գեղեցկութիւն ունէր ի մէջ մարդկան: 14 Իսկ դորին խրատդ անշնորհ առնել գդիսն իշխեաց, որոց *նմայն գայն շնորհեալ էր գեղեցկութիւն. վասն այնորիկ գնա կտտամահ սպանցեն:

15 Արդ՝ ելեալ դահճապետն պարծելով՝ չարամահ առնել գնա, եւ ետ հանել գնոսա շղթայիք ի քաղաքէն ընդ դուռն հարաւոյ, ընդ կողմն պողոտային որ հանէր *ի Մեծամարի կամուրջն, ի տեղին յայն, ուր սովոր էին սպանանել գամենայն *մահապարտս, ի ճախճախոտ տեղի մի, մաւտ ի պարկէն փոսին *որ շուրջ գայր զքաղաքան: 16 Եւ *վարեցին չորս չորս ցիցս միում միում ի նոցանէն:

17 Եւ մինչդեռ կազմէին գայն՝ սկսաւ ասել սուրբն Գայիանէ ընկերաւքն հանդերձ այսպէս. «Գոհանամք զքէն, Տէր, որ արժանի արարեր գնեզ մեռանել վասն *մեծի անուանդ քոյ, եւ յարգեցեր զհողեղէն բնութիւնս մեր, զի լիցուք արժանի Աստուածութեանդ քում. եւ հաղորդեցեր *զիս մահուան սրբոց քոց վկայիցն, Հոփսիսմեայ եւ ընկերացն: 18 Եւ արդ՝ փութամ եւ անձկացեալ եմ հասանել նոցա որ * զքեզն սիրեցին, եւ *ուրախ եմ, զի ժամանեցից զկնի դատերն իմոյ *եւ որդեկին իմոյ Հոփսիսմեայ եւ քերցն իմոց եւ ընկերացն: 19 Արդ՝ յիշեա՛ զնեզ, Տէր, որ վասն անուան քոյ մեռանիմք զաւրհանապագ. համարեցաք իբրեւ զոչխար ի սպանումն. արի՛ եւ մի՛ մերժեր *զնեզ վասն անուանդ քոյ. եւ դու տո՛ւր մեզ զյաղթութիւնդ քո, եւ չարն զորժակցաւքն հանդերձ նկուն լիցի *յառե փառաց քոց»:

20 Եւ յետ այնորիկ մատեան եւ պատառեցին զհանդերձս

նոցա յանդամոց նոցա, եւ պրկեցին գնոսա մի մի *ի չորս չորս ցիցս: 21 Եւ ծակեցին *գմորթսն ի պճդունս նոցա *եւ եղին փողս եւ փշելով այնպէս կենդանւոյն մորթեցին գսուրբսն երեսին, ի ներքուստ ի վեր մինչեւ ի ստինսն, եւ ծակեալ գծործորակսն՝ եւ *զլեզուսն ընդ այն հանէին: 22 Եւ վարեցին եւս քարինս ընդ գոգս նոցա, եւ ցրուեալ զաղիս նոցա *յորովայնիցն ընդ գոգս նոցա. եւ քանզի դեռ եւս կային կենդանի՝ եւ ապա բարձին զգլուխս նոցա սրով:

23 Արդ՝ *որք միանգամ եկեալ էին ընդ նոսա անտուստ *ի Հոռոմոց աշխարհէն, որ միանգամ միաբանք եկին հասին յերկիր Հայաստան աշխարհիս՝ ասելի էին քան զեաւթանասուն մարդ: 24 Իսկ *որ սպանան ընդ սուրբ տիկնայսն, ընդ Գայիանեայ եւ ընդ Հոիփսիմեայ, նոքիմբք հանդերձ որ թուեցան ի թիւ վկայելոցն՝ * ընդ ամենայն սպանեալսն երեսուն եւ եաւթն *մարդ:

25 Արդ՝ *ի քսան *եւ ի վեց ամսոյն հոռի կատարեցաւ սուրբն Հոիփսիմէ դասուն սրբով, երեսուն եւ երեք նահատակակից ընկերաւքն հանդերձ. եւ ի քսան եւ եաւթն ամսոյն հոռի՝ սուրբն Գայիանէ երկու իւրովք ընկերաւքն, որք ընդ նմա պատերազմեալք պսակեցան եւ առին *զպսակն յաղթութեան:

Ի

Ի. *Արդ՝ ատուրս վեց *ի խոր տխրութեան եւ յանհնարին տրտմութեան կացեալ թագաւորն առ անձուկ սիրոյ գեղոյն Հոփսիսիմեայ. ապա յետ այտորիկ ժամ տուեալ որոյ՝ ամենայն *գաւրաց ածել կուտել գպառականն, խուճապական սփռեալ, երագագ տուեալ, թակարդ ձգեալ, կամեցեալ որս առնել, երթեալ ի դաշտն Փառական Շենակաց:

2 Այն ինչ ի կառս ելեալ *կամէր թագաւորն *ըստ քաղաքն ելանել՝ անդէն վաղվաղակի *պատուհաս ի Տեառնէ ի վերայ հասանէր. եւ հարեալ գթագաւորն այսոյն պղծութեան՝ ի կառացն ի վայր կործանէր: 3 Եւ անդէն մոլեգնել սկսաւ, եւ իւրովի *ուտել զիւր մարմինն. նա եւ ըստ նմանութեանն *Նաբուգոդոնոսորայ արքային Բաբելացոց, ելեալ ըստ մարդկային *բնութիւնս արտաքս՝ ի նմանութիւն վայրենի խոզաց, իբրեւ զնոսա ընդ նոսա ի մէջ նոցա երթեալ բնակէր: 4 Եւ այնուհետեւ մտեալ յեղէզն, խոտաճարակ լեալ անհնարին *անզգայութեամբ, մերկ գանձն ընդ դաշտսն կոծելով: 5 Չի թէպէտ կամեցան *արգելուլ անդէն ի քաղաքին՝ ոչ կարացին. մի՛ վասն բնական ուժոյն, եւ մի՛ վասն զի էր եւ *ոյժն դիւաց որ ի նմայն հարեալ էին:

6 Նա եւ ամենայն մարդիկն որ ի քաղաքին էին՝ նոյն արինակ դիւաբախք մոլեգնէին. եւ անհնարին կործանումն ի վերայ աշխարհին հասանէր: 7 Եւ ամենայն ընտանիք

թագաւորին, ծառայք եւ սպասաւորք առ հասարակ, հարուածովք հարեալք լինէին. եւ անհնարին *սուգ վասն հարուածոցն լինէր:

8 Յայնմ ժամանակի *տեսիլ երեւեալ յԱստուծոյ ի վերայ քեռ թագաւորին, որոյ անուն էր Խոսրովիդուխտ: 9 Արդ՝ եկեալ խաւսէր ընդ մարդկանն, պատմէր գտեսիլն եւ ասէր. «Տեսիլ երեւեցաւ ինձ յայսմ գիշերի. այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկեալ՝ պատմեաց ինձ, եթէ «Ոչ այլ ինչ *գոյ բժշկութիւն հարուածոցդ, որ եկին հասին ի վերայ ձեր՝ եթէ ոչ *յղեսջիք դուք ի քաղաքն յԱրտաշատ, ածել անտի գկապեալն Գրիգորիոս. նա *եկեալ ուսուցէ ձեզ դեղ ցաւոցդ բժշկութեան»:

10 Արդ՝ իբրեւ լուսն մարդիկն՝ սկսան ծիծաղել զբանիւքն զոր *ասաց. սկսան խաւսել ընդ նմա եւ ասեն. «Եւ դո՛ւ ուրեմն մոլեգնեցար. դեւ ուրեմն հարաւ ի քեզ: 11 Զիա՞րդ է, զի այս հնգետասան ամ է, զի ընկեցին գնա յանհնարին *խոր վիրապն, եւ դու ասես *եթէ կենդանի է. արդ եւ ոսկերոտին իսկ ո՞ր իցեն. զի *նոյն արին, իբրեւ իջուցին գնա անդր՝ *յաւձիցն իսկ տեսլենէն նոյնժամայն սատակեալ իցէ»:

12 Իսկ կրկնեաց դարձեալ եւս կնոջն զնոյն տեսիլ, եւ հնգկնեաց սպառնալեալք, զի եթէ ոչ պատմեսցէ ստեալ ստեալ՝ մեծամեծ տանջանս ընկալցի, եւ հարուածք մարդկան եւ *թագաւորին եւս քան զեւս սաստկասցին մահու եւ պէսպէս տանջանաւք: 13 Եւ մտեալ անդրէն *Խոսրովիդուխտն՝ մեծաւ երկիւղի եւ զգուշութեամբ ասաց զբանսն հրեշտակին:

14 Իսկ նորա վաղվաղակի յղէին անդր նախարար զոմն աւագ, որոյ անունն Աւտայ կոչէր: 15 Եւ զնաց նա ի քաղաքն Արտաշատ՝ *հանել զնա ի խոր բանդէ վիրապին: 16 Արդ՝ իբրեւ եկն եհաս Աւտայն ի քաղաքն յԱրտաշատ՝ ընդ առաջ ելանէին ննա քաղաքացիքն՝ հարցանել զպատճառս գալոյն: 17 Եւ նա *ասէ ցնոսա, թէ «Վասն կապելոյն Գրիգորի եկեալ եմ, տանել զնա »: 18 Իսկ նորա զարմացեալ առ հասարակ ասէին. « Ո՞ր գիտէ թէ կայցէ. զի *բագում ամբ են, զի ընկեցին զնա անդր»: 19 Իսկ նա պատմեաց զիրս տեսլեանն եւ զգործն զինչ եղեւն իսկ:

20 Եւ եկին բերին կարս պարանաց * երկայնս եւ ստուարս, եւ կցեցին իջուցին ի ներքս: 21 Աղաղակեաց *Աւտայ նախարարն ի ձայն մեծ եւ ասէ. « Գրիգորիոս, եթէ կայցես ուրեք՝ *ե՛կ ի դուրս. զի Տէր Աստուածն քո, զոր պաշտէիրն դու՝ նա հրամայեաց հանել զքեզ այտի »: 22 Եւ անդէն *յոտն կացեալ՝ վաղվաղակի շարժեաց զպարանն, եւ բուռն հարեալ ունէր:

23 Իսկ սոցա զիտացեալ՝ ձգեալ հանին զնա ի վեր, եւ *տեսին * զի *թխացեալ էր մարմինն նորա իբրեւ զածուղ սեւացեալ. եւ անդէն հանդերձս մատուցեալ զգեցուցին *նմա, եւ խնդութեամբ առին զնացին *յԱրտաշատ քաղաքէ, տանել ի Վաղարշապատ *քաղաք: 24 Յայնմ ժամանակի առ վտանգի տարակուսի ցաւոցն՝ ելեալ *թագաւորն *յերամէ խոզիցն՝ դիւին առեալ ածէր ընդ առաջ նորա մերկ խայտառակ: 25 Եւ նախարարքն արտաքոյ քաղաքին սպասէին նոցա:

26 Արդ՝ իբրեւ տեսանէին գնոսա ի բացէ, զի գային Գրիգորիոս Աւտային հանդերձ, եւ այլ բազում մարդիկ, որ գային ընդ նոսա յԱրտաշատ քաղաքէ՝ ընդ առաջ խաղացեալ, մոլեգնելով եւ ուտելով գմարմինս իւրեանց՝ դիւահարէին եւ փրփրէին առաջի նորա:

27 Իսկ նա վաղվաղակի ծունր եղեալ *յաղաութս կայր, եւ նոքա անդրէն ի զգաստութիւն դառնային: 28 Եւ *նա անդէն հրամայեաց, զի *արկցեն զանձամբք իւրեանց հանդերձս եւ ծածկեացեն զամաթ իւրեանց: 29 Եւ մատուցեալ թագաւորն եւ նախարարքն՝ * բուռն *հարեալ ունէին զոտից սրբոյն Գրիգորի եւ ասէին. «Խնդրենք ի քէն, թո՛ղ մեզ զյանցումն մեր, զոր մեք ընդ քեզ արարաք»:

30 Իսկ նա մատուցեալ կանգնեաց գնոսա *ի գետնոյ անտի եւ ասէ. «Ես մարդ եմ իբրեւ զձեզ, եւ մարմին ունիմ իբրեւ զձերդ. բայց դուք ծաներո՛ւք զձեր արարիչն, որոյ զերկինս եւ զերկիր արարեալ է, զարեգակն եւ զլուսին եւ զաստեղս, զծով եւ զցամաք. եւ նա կարող է *զձեզ բժշկել»:

31 Իսկ անդէն *սկսաւ հարցանել Գրիգորիոս, թէ ո՛ր *եղեալ են մարմինք վկայիցն Աստուծոյ: 32 Իսկ նոքա *ասեն, թէ «Չորո՞ց վկայից ասես»: 33 Եւ նա ասէ. «Որ վասն *Աստուծոյն մեռան ի ձէնջ»: 34 Իսկ նոցա ցուցեալ նմա զտեղիսն: 35 Իսկ նա ընթացեալ ժողովել եւ ամփոփել գմարմինս նոցա ի սպանման *տեղեացն, զի կային *անդէն: 36 Եւ տեսին զի զարութեանն Աստուծոյ պահեալ էր գմարմինս նոցա. զի այն ինն տիւ էր եւ ինն զիշեր, զի *արտաքոյ *ընկեցեալ կային մարմինք նոցա, զի ոչ գազանի

Էր մատուցեալ եւ ոչ *շան, քանզի անդէն շուրջ զքաղաքան
Էին, մատ ի քաղաքն. եւ ոչ *հաւու վնասեալ եւս էր նոցա, եւ
ոչ հոտեալ էին մարմինք նոցա:

37 Իսկ նոքա բերին հանդերձս սուրբս պատանաց.
բայց երանելին Գրիգորիոս ոչ արժանի *համարէր
*գպատանսն բերեալս թագաւորին, կամ գայլոց մարդկանն.
այլ իրաքանչիւր պատառոտուն հանդերձին պատէր
գտուրբսն. « Առ անգամ մի, ասէ, մինչեւ *լիջիք դուք
արժանի պատել գմարմինս նոցա »: 38 Եւ *ամփոփեաց,
առ գնաց ի հնձանն, ուր *վանքն իսկ լեալ էին նոցա.
եւ իւր իսկ վանս անդէն կալեալ՝ արթեվանս առնէր: 39
Եւ երանելին Գրիգորիոս զգայգն ամենայն առ Աստուած
աղաթս *մատուցանէր նոցա փրկութեան, եւ խնդրուածս
առնէր, զի դարձցին եւ ապաշխարութեան *հնարս գտանել
մարթասցեն:

40 Եւ ի վաղիւ անդր թագաւորն եւ նախարարքն
եւ մեծամեծ աւագանին խառնադանճ ամբոխին
բազմութեամբ *եկեալ ի ծունր իջեալ առաջի սրբոյն
Գրիգորի եւ առաջի սուրբ ոսկերաց վկայիցն Աստուծոյ՝
խնդրէին եւ ասէին. «Թո՛ղ մեզ գամենայն յանցումն
չարեացն, զոր մեք ընդ քեզ արարաք. եւ խնդրեա՛ դու վասն
մեր յԱստուծոյ քումմէ, զի մի՛ * կորիցուք»:

ԻԱ

ԻԱ. Իսկ կապեալն Գրիգորիոս անդէն *խաւսել սկսաւ եւ *ասէ. «Որ ասէքդ, թէ «Աստուած քո»՝ *Աստուած է եւ Արարիչ, ամենագար *կամայական բարերարութեամբն *յանուստեք յաննիւթոյ գնիւթական արարածս գոյացոյց. նոյն ինքն էական գարութեամբն յանտեղեաց, յանվայր յոչնչէ իմեքէ հրամայեաց հաստատել երկրի. որ գամենայն ինչ արար՝ Աստուածն ամենակալ, ամենարարն, ամենատէրն: 2 Չնա ծաներուք, զի *բժշկեցիսն ձեր ցաւքդ *յանցանաց ի պատուհասէ այտի: 3 Որ վասն իւրոյ * մարդասէր ողորմութեանն խրատեաց զձեզ, ըստ բանի *աստուածական *Իմաստութեանն, որպէս ասաց իսկ, թէ Չոր սիրէ Տէր՝ *խրատէ. գանալից առնէ գորդի՝ *գոր յակն առնու: 4 Իսկ նա բարերարութեամբ իւրով կոչէ զձեզ յորդեգրութիւն:

5 Իսկ ճշմարիտ Որդին Աստուծոյ ոչ ամաւթ համարի *գայնոսիկ իւր եղբարս անուանել, որք դարձցին *յերկրպագութիւն Հար: 6 Եւ Հոգին սուրբ շնորհեցել ձեզ գտնուատչեայ սիրոյն իւրոյ, զուարճացուցանել զսիրտս ձեր յուրախութիւն որ ոչն անցանէ. բայց միայն եթէ դարձչիք եւ ըստ կամաց նորա գնասչիք, տացել ձեզ զանմահութիւն կենաց:

7 Այլ զի կոչեցէքդ «Աստուած քո»՝ բարիոր *ասացէք. քանզի որք ճանաչեն *գնա՝ նա նոցա Աստուած է: 8 Իսկ

*որք ոչն *ճանաչեն, թէպէտ եւ են նորա արարածք՝ աստար են *ի խնամոց եւ ի սիրոյ *մարդասիրութենէ անտի նորա. իսկ երկիւղածք նորա մերձ են առ նա, եւ այցելութիւն նորա *շուրջ է գնոքաւք, եւ պահէ գնոսա:

9 Իսկ թերեւս *ասիցես դու, թէ ո՞ր պահէ գերկիւղածս իւր. զի որ ի ձեռս մեր *անկան՝ * չարչարեցան եւ մեռան, եւ մեք ըստ կամաց մերոց դատեցաք գնոսա: 10 Տե՛ս զի կամեցաւ Աստուած զհանգիստ մահու մարդկան, եւ ի միսանգամ գալստեան փառացն երեւեցուցանէ՝ տալ զբարիսն սիրելեաց իւրոց եւ այնոցիկ որ ճանաչենն եւ առնեն զկանս նորա:

11 Այլ տե՛ս *դու գայս, թէ զիա՛րդ գաւրութեամբ *Աստուածութեան իւրոյ պահեաց *հաստատուն գտորք վկայսն սիրելիսն, եւ ոչ նեղութիւնք բազումք երկմտեցուցին *գմի որ ի նոցանէն: 12 Եւ * ապրեցոյց *գտորք գերանելին Հոփսսիմէ ընկերաւքն հանդերձ *ի ձերոյ պղծութենէ եւ *յանաւրէնութենէ:

13 Արդ՝ պատրանք մեքենայից թշնամոյն, որ *ի սկզբանէ իսկ *խաբեցին պատրեցին զմարդիկ եւ կորստական ճանապարհացն ուղեւորս հաստատեցին: 14 Եւ կամ *զիս իսկ *զանարժանութիւնս, զի ո՛րպէս բարերարութեամբն իւրով արժանի արար *պատրաստել զիս՝ *չարչարել վասն անուան իւրոյ մեծի. եւ ետ ինձ համբերել, զի հասուցէ զիս *ի վիճակսն երկնաւորս , որպէս *ասաց իսկ մեծ առաքեալն Պաղոս, զոր հասցէ ձեզ ճանաչել, եւ ի նմին իսկ եւ *ի նորուն բանս վայելել մարդասիրութեամբն

Քրիստոսի, թէ *Արինեալ է այն, որ արժանիս արար գնեզ՝ հասանելի մասն ժառանգութեան սրբոցն *ի լոյս: 15 Եւ արդարեւ հասար *պարծանար *ի խաչն Քրիստոսի, զի չարչարանաւքն Քրիստոսի վայելիցեմք *ի նորա կամս եւ ի նորին վարդապետութեանն:

16 Արդ՝ գնա ծանիջիք, որ գձեզ ի խաւարէն կոչեաց յիր *սքանչելի *լոյսն փառաց. մատիջի՛ք *առաջի աթոռոյ շնորհաց նորա, եւ գտջիք զողորմութիւն ի նմանէ. եւ ի բաց թաթափեսջիք գամենայն աղտ չարեաց * անարեւնութեան. լուսսջի՛ք գանձինս ձեր կենդանի ջրովն, եւ *զփառաց լուսոյ զպատմութեանն արժանի լինիջիք զգենուլ յանձինս ձեր:

17 Այլ *վասն սրբոյն Հոփսիմեայ դուք իսկ ինքնին գիտէք, թէ ո՛րպէս պահեաց գնա Տէր եւ ապրեցոյց ի ձեռաց ձերոց, ի պղծութենէ անարեւնութեան: 18 Եւ *դու ինքնին գիտես զչափ *քաջութեան ուժոյ պնդութեան ոսկերաց քոց. զիա՞րդ եղեր տկարացեալ առաջի աղջկան միոջ. զի պահեաց գնա զարութիւն ամենատեառն Քրիստոսի: 19 Իսկ վասն իմ *դու իսկ գիտես, զի հնգետասան ամ է *իմ՝ *զի կայի ես ի խաւարչուտ *ի խոր յանհնարին վիրապին. ի մէջ աւձիցն էր բնակութիւն իմ, եւ վասն ահին Տեառն *ոչ երբեք մեղան ինձ. եւ ոչ զարհուրեցայ ի նոցանէ, եւ ոչ երկեալ սիրտ իմ. զի յուսացեալ էի ի Տէր Աստուած արարիչ ամենայնի:

20 Այլ վասն այտրիկ գիտեմ, զի տգիտութեամբ արարէք զոր *ինչ արարէքն: 21 Բայց արդ՝ դարձարո՛ւք *եւ ծաներո՛ւք զՏէր, զի ողորմեսցի եւ կեցուցէ գձեզ. եւ զսպանեալ կենդանիսն բարեխաւս արարէք. զի *կենդանիք

են եւ շեն մեռեալք. եւ *ծաներո՛ւք զԱստուած , զի նա ինքն է *Տէր ամենայնի. եւ ի բաց թողէք այսուիեալն գաղծութեան *պաշտամունսդ, զքարեղէն եւ զփայտեղէն, զարծաթեղէն եւ զոսկեղէն պղնձաձոյլ պատկերացդ, զի սուտ են եւ սնոտի:

22 Եւ *ո՞չ գայդ իսկ ասացի ձեզ *վաղագոյն վասն մոլորութեանդ ձերոյ, թէ մառախտոյ ստուերացն խաւարին թանձրութեան նստեալ է ի վերայ *ձերոյ աշաց սրտին, ոչ կարացեալ հայել իմանալ, ածել գմտաւ, եւ զԱրարիչն ճանաչել: 23 Արդ՝ *թէ ի ձէնջ ես ուղղութիւն ինչ տեսանէի՝ *առ Աստուածութիւնն պաշտամամք *մերձենալ՝ ոչ դադարէի *զցայգ եւ զցերեկ *աղաչել *վասն ձեր, զի մի՛ կորիցէք: 24 Այլ վասն բազում մարդասիրութեան Արարչին, որ անքնին եւ անպատում է առ արարածս իւր, որ երկայնմտութեամբ ներէ թողոյ անսայ խնայէ, վասն բազում գթութեան իւրոյ:

25 Որ յաւորցն առաջնոց *թոյլ ետ *գնալ մարդկան ըստ կամաց իրեանց, որպէս եւ ասէն իսկ. Բարձի թողի գնոսա՛ երթալ զհետ կամաց սրտից իրեանց: 26 Եւ գնացին նոքա ըստ կամս անձանց իրեանց: 27 Այլ այժմիկ *սկսեալ է կոչել զձեզ յիւր փառսն եւ յանեղծութիւն, լինել ձեզ ժառանգաւոր յաւեժ կենդանութեանն որ ոչն անցանէ:

28 Վասն որոյ *իսկ զիւր վկայսն սիրելիս առաքեաց առ ձեզ. որք *ի վկայելն իրեանց *վկայեցին գմիասնական *տէրութիւնն Երրորդական՝ *ընդ ամենայն *ի վերայ ամենայնի զԱստուած, որ նա *ինքն է յաւիտեանս յաւիտենից. արքայութիւն նորա արքայութիւն յաւիտենից,

Եւ տէրութեան նորա վախճան ոչ գոյ: 29 Եւ գմահն իրեանց եղին կնիք հաւատարիմ հաստատական՝ *իրեանց ճշմարտութեան հաւատոց. որոց *ահաւասիկ եւ ճառք ի միջի ձերում պատմին. որք կենդանի են առ Աստուած *Եւ *բարեխաւս տանողացն, որ մաղթենք բարեխաւս ունե՛ գնոսա առ Աստուած: 30 Քանզի վասն Աստուծոյ մեռան՝ կարող են գմեռելութիւն բազմաց կենդանացուցանել:

31 Վասն այսորիկ նոքաք *հաշտեցարո՛ւք առ Աստուած, ի ձեռն *մահուան Որդոյն Աստուծոյ. վասն զի Որդին Աստուծոյ մեռաւ, զի գմեռելութիւն արարածոց կենդանացուցէ. իսկ սոքա մեռան, զի *վկայք լիցին Աստուածութեան նորա: 32 Եւ զի ոչ եթէ առանց իրոյ *մահուանն կենդանութիւն *տալ մեզ ոչ կարէր, այլ զի մեծացուցէ *գարարածս իրով յանարգութիւն իջանելովն. զի գանարգս բարձրացուցէ *իրովն իբրեւ գմեզ լինելովն:

33 Իսկ ոչ եթէ առանց սոցա *վկայութեան չլինէր արդեաւք հաւատարիմ, այլ զի *մեծացին սոքա որ սիրեցին գնա: 34 Եւ գմեր շունչս պահեալ *ի մարմնի մերում. զի *թէպէտ եւ հասին մեզ նեղութիւնք մարմնոյ վշտաց եւ անհնարին ցաւոց, աւելի տանջեալ քան գամենայն մարդիկ. զի ա՞րդ հնար էր *միաւրեայ տոկալ մարդկային բնութեանս *մարմնոյ այնմ ահագին *վտանգի չարչարանացն: 35 Կամ թէ *կեցցէ՞ *արդեաւք մարդ լոկ միաւրեայ ժամանակի յանհնարին ի խոր վիրապի անդ յայնմիկ, յորում թաղեալն կայի եւ ի մէջ աւձիցն իբրեւ ի շեղջի, եւ եռային *գմարմնովք իմովք, պատեալ կային *շուրջ զինեւ եւ կայտոային

զանդամովք ինովք. սակայն մեծասքանչ *ողորմութիւն
Տեառն պահեաց զիս կենդանի: 36 Եւ որում *ոչ եւս էի
արժանի՝ զքանս *մշակութեան բժշկութեան ւազտի *ոգւոց
եւ մարմնոց մշակենք ասասիկ ի միջի ձերում. բժիշկ ոգւոց
եւ մարմնոց ձերոց պատրաստեցաք՝ զձեր ւազուտն *ձեզ
մատուցանել:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.